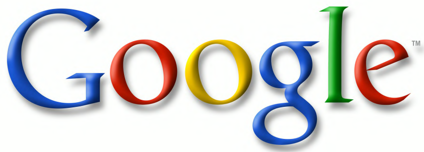
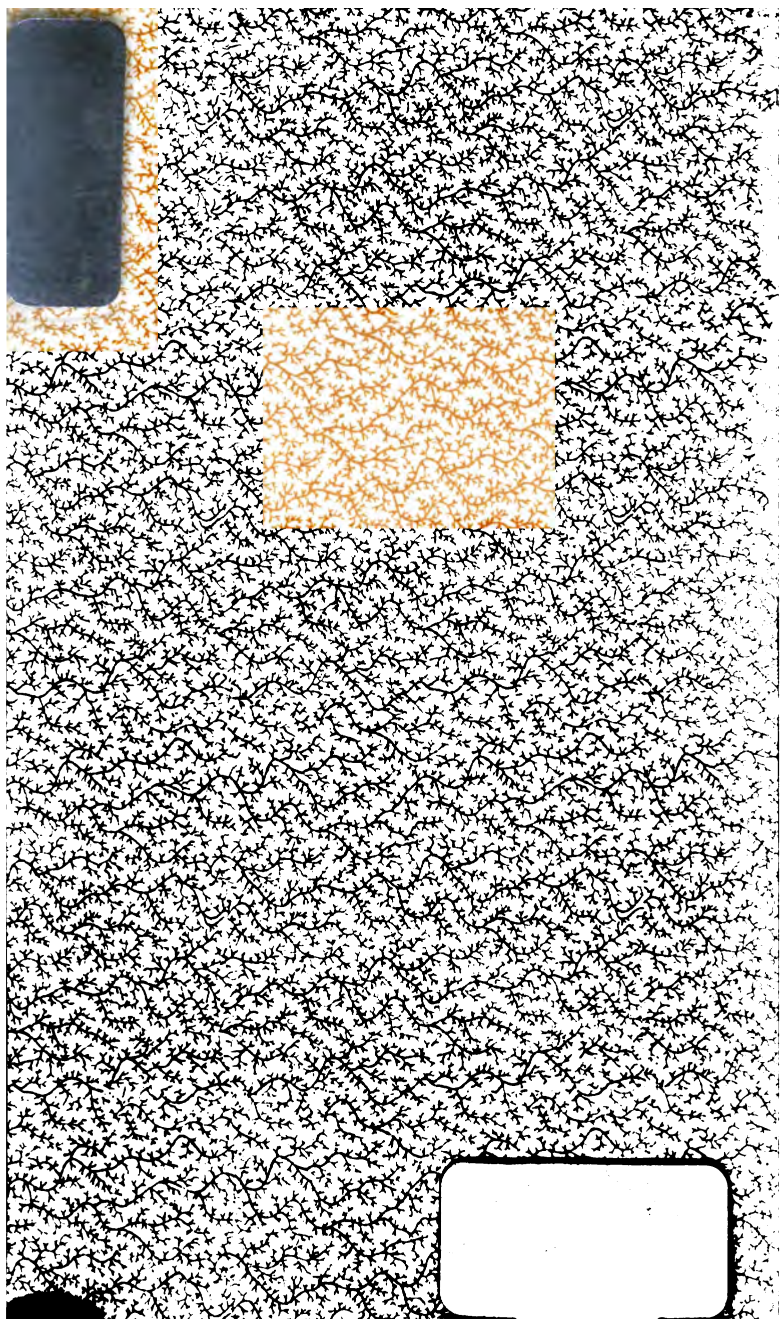
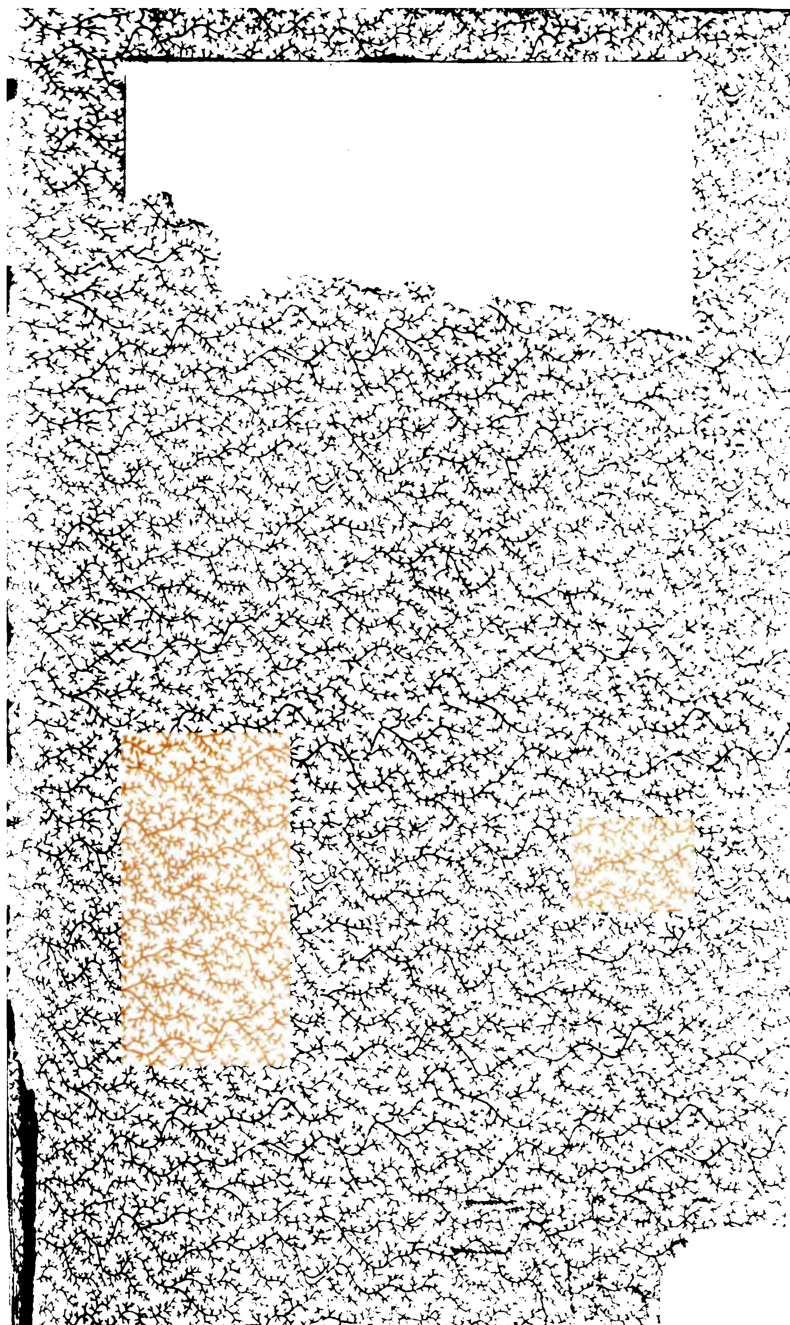
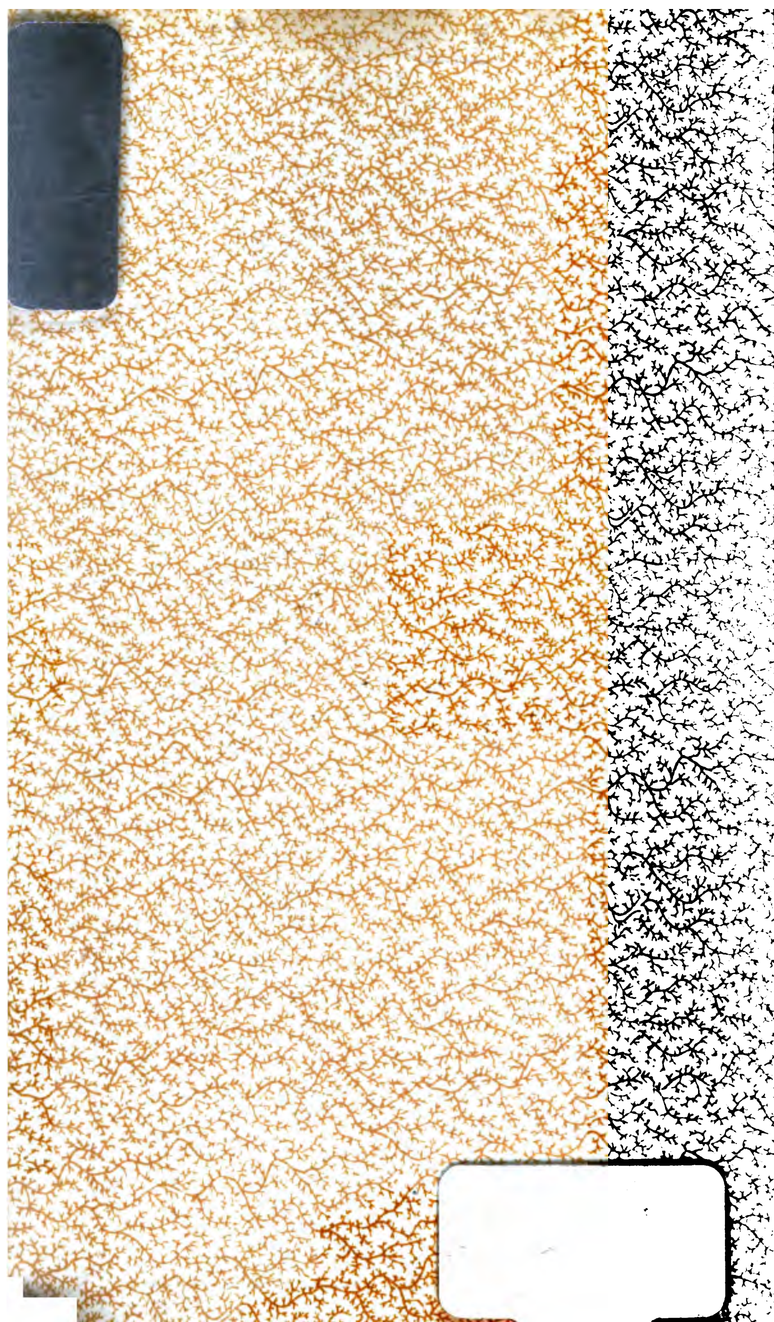

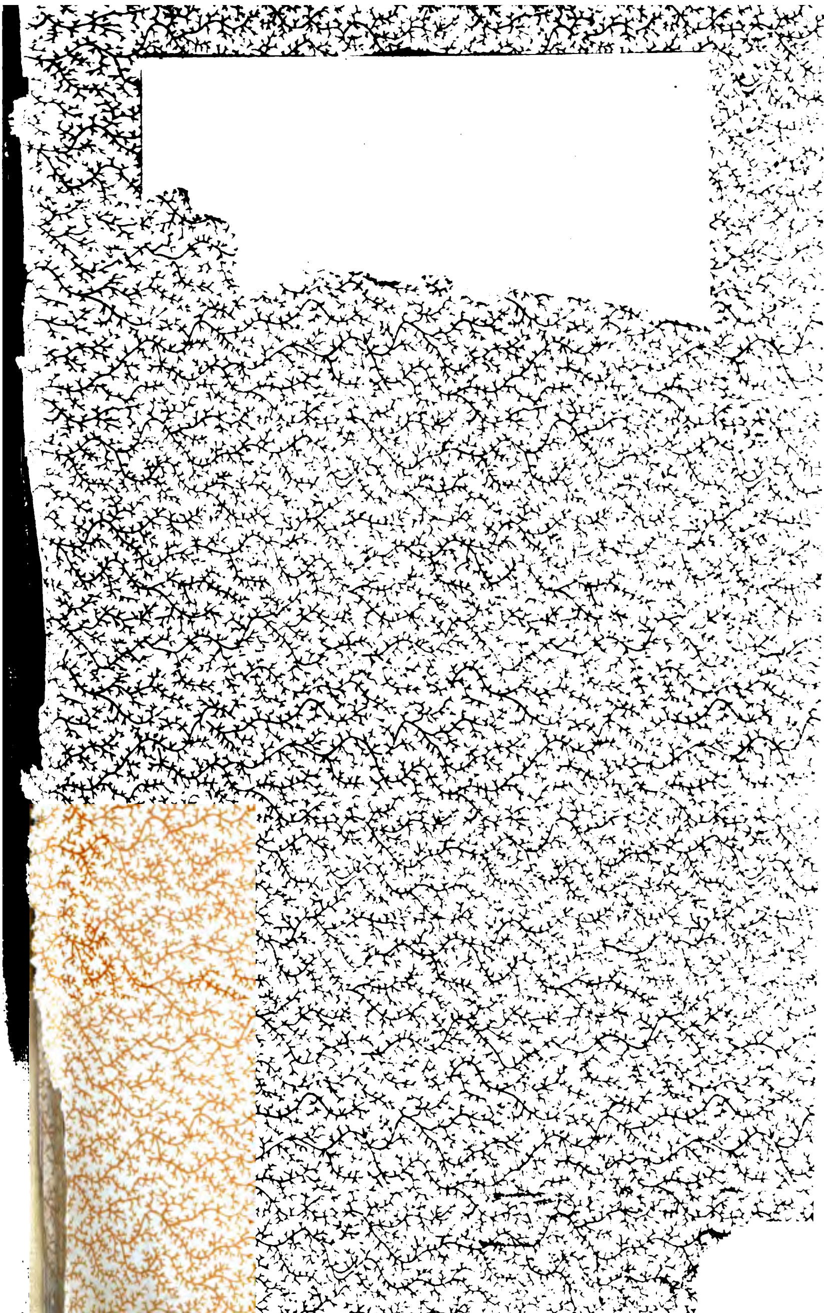

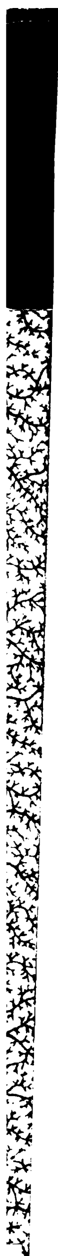
NYPL RESEARCH LIBRARIES
3 3433 07590653 1

J. L. Heiberg:

Dramatiske Digte.

Indhold:

Kjøbenhavn.

Gyldendalske Boghandels Forlag.

— Reitzelske Afdeling —

1897.

J. L. Heiberg:

Vandeviller.

I—III.

Indhold:

Kong Salomon og Jørgen Hattemager. — Den otte og tyvende Januar. — Aprilsnarrene. — Recensenten og Dyret. — Et Eventyr i Rosenborg Have. — De Uadskillelige. — Kjøge Huskors. — De Danske i Paris. — Nej. — Børnevaudeviller.

Pris 6 Kr. — Eleg. indb. 9 Kr. 75 Øre.

Skuespil.

I—II.

Indhold:

Pottemager Walter. — Tycho Brahes Spaadom. — Elverhøj. — Alferne. — Fata Morgana. — Valgerda.

Pris 6 Kr. — Eleg. indb. 9 Kr.

J. L. Heiberg:

Dramatiske Digte.

Kjøbenhavn.
Gyldendalske Boghandels Forlag
— Reitzelske Afdeling —
1896.

S. C. G.

Fr. Bagges Bogtrykkeri.

Indhold.

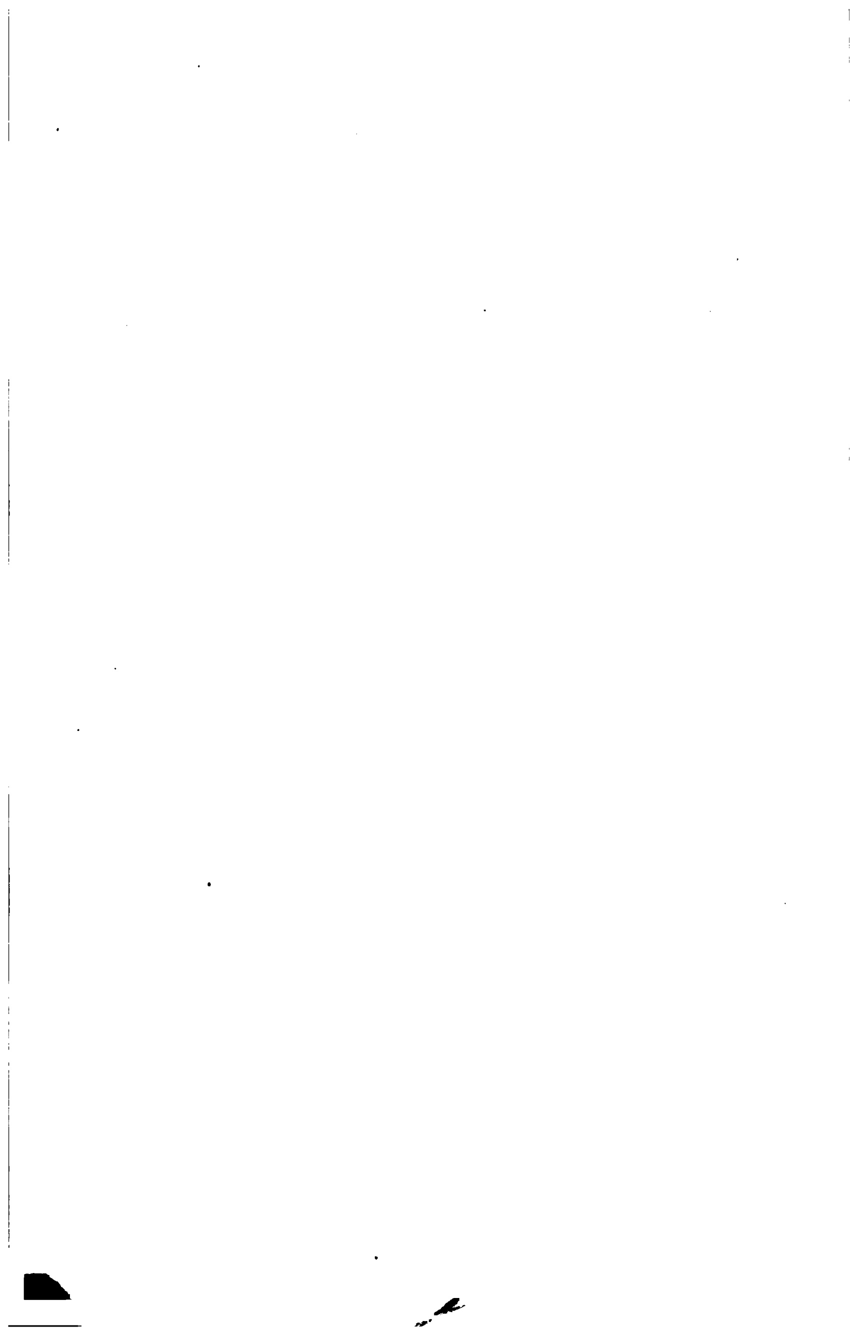
Julespøg og Nytaarsløier.

Romantisk Comedie i 2 Acter

med

et Intermezzo.

Udkom 1817.

Hoved-Personerne
i Comedien.

Gabriel Engel.
Digteren.
Harlekin.
Enrico, forhenværende Konge til Sicilien, nu Borger i Kjøbenhavn.
Blanca, hans Hustru.
En Kammerjunker med en Harpe.
Phantasien, en lille blaa Fugl.
Elleve Hyrder.
En gammel Mand.
Nanine, en lille Pige.
En Skytsengel.
Sanct Peder.
Patriarken Abraham.
Chor af smaa Engle.
Vilhelm og Constance, to Elskende.
Et Par Elskende.
Et andet Par.
En Yngling.
Publicum, en colossal Vanskabning.
Klingklang, en Fee.
Hensigt, Statsminister.
To Maskinmestere.
Pyntekonen.
Det gamle Aar.
Det nye Aar.

To Politibetjente.
Jeronimus, }
Magdelone, }
Leonore, }
Leonard, } holbergske Masker.
Henrik, }
Pernille, }
En Theater-Controleur.
To Brandmajorer.
Vægteren paa Nicolai Taarn.
Carl Frederik Reisers Gjenfærd.
Musen Thalia.
Caspar, }
Melchior, } de hellige tre Konger.
Balthasar, }
Spadseergængere.
Tilskuere.
Forskjellige Ting, der gjøre Fordring paa at være Personer.

Første Act.

Et lille Værelse.

Det er Tusmørke. Ilden brænder i Kaminen.

Vandringsmanden fra „Sanct-Hans-Aften-Spil" (i Oehlenschlägers Digtning af dette Navn) træder ind som Prologus. Han er klædt i Vinterdragt, og bærer en stor Æske, hvilken han sætter paa Bordet.

Vandringsmanden.

Velkommen i den røde Aftenstund,
I, mine velbekjendte, gamle Venner!
Jeg haaber dog, I kjende mig igjen,
Uagtet jeg nu bærer Pels og Hue,
Fordi det fryser, ikke, som i Sommer
Ved Kirstens Kilde, vandrer ubedækt,
Med Haaret flagrende for Vestenvinden,
Og blottet Barm tiltrods for Sol og Dug.
Det halve Aar er siden den Tid svundet:
Dengang var Dagen længst, nu er den kortest:
Da varmed Solen jer, men nu Kaminen.
Ei meer der stimles ud til Telteklyngen,

Tilfods, tilhest, tilvogns; I flutte jer
I tætte Kammer ind, ved Ovnens Lue,
Og tænde Lys i lange, sorte Nætter.
Jeg ynker eder, arme Vinterfanger,
Thi haardt det er at mangle Sol og Blomster.
Men nægter os Naturen sine Gaver,
Saa maa nu Kunsten bøde paa dens Mangel.
Kaminen maa erstatte Sommervarmen,
Og Kjerter i krystalne Kroner Lyset,
Og Phantasien maa ved Eventyr
Gjengjælde vore Sandser hvad der tabes
I Blomstens Duft og søde Farvespil.
Nu tier Fuglen, men det er paa Tiden,
At Digteren begynder, hvor den slap,
Og qvæder Visen ud, som den har afbrudt.
Hvad var Sanct-Hans-Dag, naar ei Julen fulgte?
En Frelser har jo Døberen forkyndt os;
Sex Maaneder han yngre være maa,
Idag er Tiden til hans Fødsel kommen.

Han forvandler sig pludselig til Gabriel Engel.

Gabriel.

O Held Eder, Held!
Jeg er Erke-Engelen Gabriel,
Den Høiestes Bud.
Han sendte mig til Zacharias ud,
Sex Maaneder efter til Josephs Brud.
Nu tredie Gang
Den evige Dommer
Mig sender som Forbud om Lykken, der kommer.

Alt hæver min Sang
Jer Fremtidens Skjul,
Og ønsker eder Alle glædelig Juul.

(Han aabner Æsken.)

Har I Lyst til at lee?
Kommer hid! Her er Løier at see.
Er I kjed af Tragedier og Graad?
Gud skee Lov! Til Latter har vi Raad.
Dog ei Latter ved smaalige Feil,
Ei et ynkeligt Tidernes Speil.
Nei vor Morskab gaaer i det Store,
Og kongeligt vil vi os more.

Thi vor Spøg er en Piil,
Som med Lynets Iil
Farer fra Syd til Nord,
Fra Vest til Øst over viden Jord,
Op i Himlen til Gud og Englenes Chor,
Og dristig ned i Graven, hvor Dødningen boer.
Intet er for lavt, og Intet er for høit.
Hytten og Thronen,
Nathuen og Kronen,
Tingen og Personen,
Individet og Nationen,
Minuten og Æonen,
Alt faaer I tilsammen, og det Hele for en Døit.
Det Juul og Nytaar er; nu har Lystighed sit Spil;
Enhver har Lov at gjøre sig saa gal som han vil.
Her er Julegave;
Af den samme Æske skal I Alting have.

(Han hælder Æsken ud.)

Hesten med Piben, den lille Billedbog,
Vilde Dyr og Dukker, Deviser i alle Sprog,
Alt ligger hulter til bulter i een og samme Krog.
Har I Lyst til at lee?
Kommer hid! Her er Løier at see.
Er I kjed af Tragedier og Graad?
Gud skee Lov! Til Latter har vi Raad.

Gjennem frosne Rude
  Hisset ude
  Kan I Julestjernen skue.
  Underligt dens sølvblaa Glands
  Og Kaminens røde Lue
  Med hverandre gaaer i Dands.
Natten sluger Dagen,
  Dødens Lagen
  Tæt indhyller Blomsterverdnens Liig.
  Men i dets krystalne Kanter
  Bryde Himlens Straaler sig,
  Som i tusind slebne Diamanter.
Hellig frem for alle
  Bør man kalde
  Denne Tid, da, mens vor Jord maa hvile
  I sit længste Mørke, stiv af Kuld,
  Himlens Blomster dobbelt vaarligt smile,
  Og man seer dem saa forventningsfuld.
Ja forvent kun Tiden!
  Du er liden,
  Men uhyre stor er Lykkens Vinge.
  Haaber, Smaa og Store!

Julestjernen skal dog Morskab bringe,
Og det er jo Lykke sig at more.

(Han forsvinder.)

Digteren kommer frygtsom ind, og bukker ærbødigt for Tilskuerne.

Digteren.

Mine Herrer! Jeg er i en yderlig Forlegenhed. Jeg havde fattet det maaskee altfor dristige Forsæt at give Dem en Fortsættelse af eller et Sidestykke til Sanct-Hans-Aften-Spil. For nu saa nøie som muligt at knytte denne Fortsættelse til sin Begyndelse, dette Sidestykke til sit Forbillede, vilde jeg, at mit Skuespil, ligesom vor berømte Digters, skulde aabnes med de to Prologer: Vandringsmanden og Harlekin. Den første gik fortræffeligt, men i dette Øieblik, da den anden skulde træde ind, er han ei at finde mellem det hele Personal. Længe har jeg søgt efter ham bag Coulisserne. Jeg har kaldt, jeg har ringet. Forgjæves. I min Fortvivlelse vilde jeg allerede lade Teppet falde, da der pludseligen falder mig ind, at et Skuespil, som jeg for tre Aar siden havde skrevet, og som jeg nu næstendeels havde glemt, endte med, at denne mig saa vigtige Person gjorde et Saltomortale fra Skuepladsen ud imellem Tilskuerne. Derved, Høistærede, kan jeg altsaa blive hjulpen. Thi hvis han ikke har slaaet sig ihjel, saa haaber jeg, at han nu er saa god at gjøre det modsatte Spring, nemlig tilbage til Skuepladsen, for der at spille sin Rolle. — Harlekin! Ihvor du saa og skjuler dig imellem dette dannede og smagfulde Publicum, kom tilbage, kom tilbage! — Ingen svarer. — Mine Herrer!

Jeg beder og besværger Enhver især at holde Øie med sine Naboer, og hvor De skulde see Noget, som har Lighed med min bortkomne Person, da at gjøre Anskrig, og udlevere ham. For Opdagelsen loves en raisonnabel Douceur.

Adskillige Stemmer mellem Tilskuerne.

Her! Her! Her! Her! Hold paa Tyven!

Digteren.

Hvorledes, mine Herrer? Meer end eet Sted kan han jo dog ikke være, med mindre han skulde have propageret sig under sit Tre-Aars-Ophold i Skuespilhuset. Hvad for Comedie-Ægteskaber han i den Tid kan have indgaaet, er mig ellers ligegyldigt. Paa hans Afkom gjør jeg aldeles ingen Fordring, men Faderen kræver jeg tilbage af det Publicum, hvortil jeg selv har givet ham. Imidlertid ønskede jeg dog, at Underhandlingen maatte gaae fredelig for sig. Det var aldeles ikke min Mening saaledes at sætte Huset i Oprør. — Om jeg kun vidste, paa hvilken Plads han er! Efter hans store Spring at dømme, skulde jeg næsten troe, at han har sprunget Orchester og Parquet over, og saaledes maa befinde sig i Midten af Parterret; thi Knægten har lange Been, og Huset er kun lille. — Harlekin! Du seer, hvilken Revolution du foraarsager. Afværg denne Storm ved en Selvopoffrelse! Kryb over i Parquettet, og derfra i Orchestret. Her knæler jeg, for at række dig Haanden og hjelpe dig op paa Theatret.

Harlekin
(i Parquettet, klædt som Elegant, i en modern Frakke og med Stok og Briller).

Han knæler for mig! Nei, nu smelter mit Hjerte.

Digteren.

Fantus! Jeg hører alt hans Stemme.

Harlekin (til sine Naboer).

Mine Herrer! Tillader De, jeg gjør mig Plads? (Han springer over i Orchestret.) Om Forladelse, Herrer Musici! (Til Digteren.) Nu, her er jeg. Giv mig Haanden.

Digteren.

Men hvorledes? I denne Dragt?

Harlekin (idet han kryber op).

Bryd dig kun ikke derom. Hjelp mig! Uf! Dette er en vanskelig gymnastisk Øvelse.

Digteren.

For Guds Skyld! Tag Lamperne iagt!

Harlekin (paa Theatret).

Det gik godt. (Han vender sig betænksom mod Tilskuerne.) Hvad har jeg gjort? Fra Tilskuer blevet Skuespiller! Dum Streg i Grunden!

Digteren.

Men er det muligt? Har dit treaarige Ophold i Publicum saaledes formaaet at omskabe dit Udvortes?

Harlekin.

Hvorfor ikke? Jean de France var jo kun femten Maaneder i Paris; jeg har derimod i tre Aar reist udenlands i Republiken eller det gemene Bedste i Theatret. Jeg fortryder allerede, at jeg saa hurtig er kommen tilbage. Du veed ikke, hvormeget jeg opoffrer for dit Venskab, idet jeg atter bestiger disse Bræder. Jeg havde forsvoret dette Skridt, siden jeg, flygtende for Herr Lothario, blev optagen i den sikkre Havn af tusinde vennehulde Arme; det er i Prosa: da jeg fra Skuespiller selv blev Kunstdommer. O min Ven! Der gives ingen behageligere Existens under Solen.

Digteren.

Trøst dig med, at du dog er kommen et Trin høiere, idet du betræder Skuepladsen. Thi staaer du end under Galleriet, er du dog kommen over Parquet og Parterre. — Imidlertid til Sagen! Skuepladsen skal forandres til en Gade eller offentlig Plads i Kjøbenhavn. Jeg kunde hertil betjene mig blot af Maskinmesterens Hexekunst; men for at Tingen kan see mere fortryllet ud, vil jeg, at du skal slaae med din Brix i Jorden, ligesom du gjorde i Sanct-Hans-Aften-Spil.

Harlekin.

Du har at befale.

Digteren.

Vi et Øieblik! Lad mig først komme ud!

(Han løber ud.)

Harlekin (alene).

Han er borte. Han giver blot sin Ordre, og een to tre, er han fløiten. Nu tænker han, at jeg paa Øieblikket lystrer. Nei, bi lidt! Som Skuespiller kan jeg umulig være tjent med at gaae i denne flaue Dragt, der forhen anstod mig som Kunstdommer. Hvad er altsaa at gjøre? At tage den af. (Til Tilskuerne.) Med Permission, mine Damer og Herrer! (Han tager Frakke, Halstørklæde, Kjole og Vest af, og bliver tilsyne i sin Harlekinstrøie.) Vil De behage at see, ærede Tilskuere, hvorledes jeg under enhver Forandring dog er og bliver den Samme. Elskere af didactisk Poesie vil jeg ved denne Leilighed indskærpe den herved tilstrækkeligen oplyste metaphysiske Lære, at enhver Tings Udvortes kun er en vexlende Accidens af Substansen. (Han sætter sig paa Gulvet, og trækker sine Støvler af med Hænderne. Han begynder ligeledes med Beenklæderne, men holder pludseligt op.) Ærede Damer, med den af Publicum mere fine Portion! Ifald Dette skulde forekomme Dem uanstændigt, saa beder jeg Dem glemme, at jeg er et levende Menneske, men hellere forestille Dem, at jeg er en af Hr. Geisselbrechts Marionetter. A propos! Der falder mig ind, at jeg ikke bedre kan bestyrke Dem i en slig Illusion, end paa følgende Maade. (Han slaaer med sin Brix i Gulvet. Alle de Klædningsstykker, han har taget af, forvandle sig til smaa Børn. Orchestret begynder at spille en Dands. Børnene dandse omkring ham. Tilskuerne klappe. Harlekin afbryder Orchestret med en Gebærd, som Casortis.) Prr! (Til Børnene.) Bravo! Hør, I Smaa! For at more jer, kan I gaae hen i den Krog. Der ligger Legetøi; jeg forærer jer det Altsammen, siden det er Juleaften! (Orchestret spiller igjen. Børnene dandse omkring Legetøiet, see paa det, og lægge det i Æsken. Imidlertid efterligner Harlekin Marionettens Bevægelser,

idet han trækker Beenklæderne af efter Tacten. Disse forvandle sig strax til et Par smaa Børn, som dandse hen til de foregaaende, og forene sig med dem. Harlekin, i fuldkommen Costume, kun uden Hat, og endnu med Briller paa, reiser sig op) Som Phønix hæver jeg mig himmeluttret af min Aske. Lig Sommerfuglen afstreifer jeg Puppens Bedækning, og bevæger mig fri og med Lethed i de høiere Regioner. Min Forvandling frembyder et nyt skjønt Billede af Udødeligheden: Min Aand er nu løsladt; dens jordiske, nedtyngende Klædebon er de afsjælede Rester, der nu allerede begynde at blive levende, som man siger. (Han peger paa de dandsende Børn. Disse, efter at have lagt Legetøiet i Æsken, gaae i Procession bort med samme. Tilskuerne klappe, og raabe Bravo. Harlekin bukker. Orchestret vedbliver at spille. Harlekin afbryder det atter paa samme Maade som før.) Prr. (Til Tilskuerne.) Mine Herrer! Vil de ikke være af den Godhed at sende mig min Hat, som jeg forglemte under Bænken i Parquettet? (En hvid, spids Harlekinshat bliver tilkastet ham fra Parquettet. Han griber den, og sætter den paa Hovedet.) See saa! Men det er sandt! Lad mig ikke forglemme Hovedsagen. (Han tager Brillerne af.) Disse Tilskuerbriller ere mig nu overflødige, da jeg ikke mere skal see, men sees. Ædle Tilskuere! Modtager dette Arvegods til en Erindring om mig! (Han kaster dem ud mellem Tilskuerne.) Betragter Skuespillet igjennem mine Briller, saa vil I aldrig gaae feil af det rette Synspunkt. — Nu er jeg da fix og færdig. Heisa lystig! Jeg er igjen den Samme. (Han begynder at synge og dandse.) Ikke sandt, mine Herrer? Det er just ikke Enhver, der saa hurtig kan gjenfinde sit eget Jeg, naar han nylig har staaet Fare for at miste det. Nu skulde jeg da tænke paa Theatrets Forandring til en Gade. Men hillemænd! Hvor skal jeg gjøre af mig selv. I

dette Costume tør jeg ikke vise mig, thi det er forbudt at gaae i Maskeradeklæder paa Gaden, og jeg er vis paa, at Politiet troer mig ikke, om jeg ogsaa sværger og forbander mig paa, at jeg er en virkelig og ingen forklædt Harlekin. Dog — Funtus! Min sidste Tilflugt er aaben. (Han gaaer hen til Souffleurhullet.) Hr. Souffleur! Maa jeg krybe ned til Dem? — Hvor er han dog? (Kaaber ned i Hullet.) Souffleur! — Har jeg seet Mage? Han snorksover. Paa min Ære! En fortræffelig Begyndelse! Mon Stykket skulde være saa forbistret kjedsommeligt, at endog Souffleuren allerede i første Scene kan have Ret til at falde i Søvn? — Dog — jeg vil hellere formode en anden Aarsag. Jeg kan nemlig min Rolle saa perfect, at Manden under hele min Monolog ikke har havt det Mindste at fortjene. Man maa give ham Noget at bestille, for at holde hans Øine aabne. Ja ja! Nu skal jeg i rette Tid vække ham. De andre Acteurer vil, som jeg haaber, nok vide at holde ham munter, thi vi har slet ingen Prøve holdt paa Stykket, saa Gud veed, hvordan det vil komme til at gaae. (Idet han kryber ned, nikker han ad Tilskuerne.) Farvel, mine Herrer! Giv Agt! Thi nu gaaer det for sig. (Han slaaer med Brixen i Gulvet, og lader sig falde ned i Hullet. Skuepladsen forvandles.)

Amager-Torv.

En Mængde Mennesker spadsere frem og tilbage.

En Dame (til en anden).

„Ih Hillemænd! Skal vi træffes her?"

Den anden.

„See god Dag, god Dag! Det er et deiligt Vær."

En Borger
(til en anden, som kommer ud fra en Nyrnberger).

„Hvor kommer du fra, din gamle Bjørn?"

Den anden.

„Hvad gjør man ikke for Kone og Børn!"
Jeg har været her inde og kjøbt lidt Stads,
Og Snurrepiberier og Fjas.
Vore Børn maae have lidt Julespas.

En ung Pige (til en anden).

„God Dag, min Bedste! Jeg fryser. Ha!
Hvordan lever Papa og Mama?"

Den anden.

„Der gaae de Begge. Jeg maa skynde mig.
Farvel! Jeg skal snart besøge dig."

En Kone (til en anden).

„Ih see god Dag, min søde Madamme!"

Den anden.

Min Gud! Er det Dem? Jeg maa mig skamme.
Jeg er ei endnu bleven paaklædt ret.
Og De er nu altid saa grumme net.

Første.

Bevares! De har jo den grønne Frakke.

Anden.

Jeg be'er Dem! Om den er ei værdt at snakke.
Hvad er min grønne mod Deres røde!
Jeg vilde kun ud i Boderne gaae,
Og kjøbe Legetøi til de Smaa,
Men mindst jeg tænkte paa, Dem at møde.

Første.

Ak! hvor misunder jeg Dem det Held
At være Moder! Paa Juleqveld
Mærker man bedst, hvor tungt, forsand,
Det er, naar med Børn man ei lege kan.
Nu er jeg gift i det syvende Aar,
Har ingen end, og vel ingen faaer.

Anden.

Ja, sagtens er Børn en Himlens Gave,
Men en Moder er og forfærdelig Slave.
Hvad koster det ei dem at holde i Skole?
At give dem Hat og Buxer og Kjole?
Men farvel, Madam! Nu maae vi os skille.

Første.

Det er ogsaa for koldt at staae længe stille.

En Mand (til en anden).

God Dag! En glædelig Juul, min Ven!

Den anden.

Iligemaade. Du kommer dog hen
Iaften, min Kones Grød at smage?

Et ungt Menneske.

See den gale Student med en Julekage!
Han bærer den under sin Arm. Ha ha ha!
Og Drengene pille Rosinerne fra.

En Borger (til en anden).

Du har jo faaet Hofter! Siig, gamle Nar,
Hvormed i al Verden du stoppet dig har.
En Kjephest ud af din Lomme stikker.
Hvad meer? En Trompet, et Dambræt og Brikker,
Soldater, Kegler, en Løve, en Hest.
Lad mig see, hvad har du under din Vest?
Thi du har faaet dig en frygtelig Mave.

Den anden.

En Farvelade med Doctor-Attest
Til lille Christoffer: med Arrak en Flaske,
Hvoraf min Kone os Punsch vil lave:
Et Par Skoe til Susanne, den lille Taske.

En Cavaleer (til en ung Dame).
Jeg haaber, De ikke min Arm forsmaaer.

Damen.
Nei Tak! Jeg heller alene gaaer.
Bliv ikke vred, men saa er min Vane.

Cavaleren.
Men vogt Dem! Her er en Glidebane.

Damen.
Jeg seer den nok.

Cavaleren.
De kan falde let.

Damen.
O nei! (Hun falder.)

Cavaleren.
Naa, seer De, jeg havde Ret?
(Han hjelper hende op.)
Slog De Dem? Hvor har De Skade faaet?

Damen.
O ingenfteds! Det gik meget godt.

Cavaleren.
Godt, siger De? — Græde jeg maa, ja hyle,
Betragter jeg Frøkenens Ridicule.

Damen.

Hvor er den?

Cavaleren.

See der!

Damen.

Ak! ved mine Fødder
Udgyder den alle de Pebernødder,
Rosiner, Deviser og Sukkerbrød,
Som jeg har kjøbt til min yngste Broder.
Nu faaer jeg vistnok Skjænd af min Moder.
Hvad skal jeg gjøre? O hvilken Nød!

Cavaleren.

At lægge paa sine Knæer sig hen
Og samle det Altsammen op igjen,
Var det Simpleste, men dog en critisk Sag,
Man gjør det ei gjerne ved høi lys Dag.
Men see! Her boer jo en Sukkerbager!
Han har Nødder, Rosiner, Deviser og Kager.
Befaler De ikke derind at træde?
Saa kjøber jeg til Dem paany.

Damen.

Med Glæde!
Ak! alle Folk nu efter mig see,
Mens Drengene samle det op, og lee.

Cavaleren.

Elskværdige! Modtag min Arm, fat Mod!

Damen.

Jeg takker mangfoldig. De er saa god.

(Hun tager ham under Armen.)

Cavaleren.

Nu nyder jeg dog den hulde Lykke,
Som først blev nægtet min varme Bøn.

Damen.

Ak! det er jo stedse Sorgernes Løn,
At Hjerterne nærmere sammen rykke.

(De gaae.)

En Stue.

Enrico, Blanca (Begge i Costume, som de sees paa Skuepladsen.)
En Mængde Børn.

Blanca.

Nu, Børn, giver jer tilfreds med Taalmodighed! Nu skal I strax lukkes inde i det mørke Kammer, imens vi gjøre Julestuen istand til jer. Hvad mener du, lille Mand? Skulde vi ikke tænke paa at aabne Julen. Klokken er snart sex.

Enrico.

Som du vil, søde Blanca! — Tys! Nogen banker. — Kom ind!

En Kammerjunker med en Harpe kommer.

Enrico.

Hvad seer jeg! Min Ven!

Blanca.

Min Kammerjunker!

Begge.

Vor Digter!

Kammerjunkeren.

God Aften, mine Venner! Lad mig omfavne Dem.

Blanca.

Hvilken Lykke!

Enrico.

Hvilket uventet Besøg!

Kammerjunkeren.

Ikke sandt! Jeg har passet den rette Tid for at ønske Dem en glædelig Juul? Postillonen har ogsaa maattet kjøre alt hvad Tøiet kunde holde.

Enrico.

De logerer dog hos os under Deres Ophold i Kjøbenhavn?

Kammerjunkeren.

Om det kun ei generer Dem?

Blanca.

Langt fra! Vore Venner kan ikke være os til Uleilighed.

Kammerjunkeren.

Nu, saa tager jeg med Taknemmelighed mod Deres Tilbud. De kan troe, jeg har havt Møie med at faae

opspurgt, hvor De boede, uagtet De allerede ere saa bekjendte her i Byen. Hvorledes hedder nu Gaden?

Enrico.

Sanct-Peder-Stræde.

Kammerjunkeren.

De boer godt. Er det Deres egen Gaard?

Enrico.

Nei, vi boe hos en Møller.

Kammerjunkeren.

Hvor meget gaaer i Leie af disse Værelser?

Enrico.

Jeg veed ikke. Vi give ingen Leie.

Kammerjunkeren.

Boer de ikke tilleie hos ham?

Enrico.

Nei, tillaans.

Kammerjunkeren.

Hvad vil Det sige!

Enrico.

De seer, at denne Gade gaaer lige ned til Volden, hvor vor Verts Mølle staaer. Da man nu her tillands har idelig Blæst, og da hans Mølle er af en saadan Beskaffenhed, at den kan gaae for enhver Vind, saa kan

han aldrig være fraværende, men maa bestandig opholde sig paa Møllen. Ligesaa godt altsaa, som at lade sin smukke Gaard staae ubeboet, har han tilladt os at logere i den.

Kammerjunkeren.

Og det tager han ingen Betaling for?

Enrico.

Han forlanger kun, at vi til Gjengjæld skal lade alt vort Korn det hele Aar igjennem male paa hans Mølle, og selv det gjør han gratis Ja naar vi bringe ham den ene store Sæk efter den anden, saa hopper Hjertet i Livet paa ham, og han raaber: „Her er Vand paa min Mølle. Intet Land i Verden kan dog i Frugtbarhed maale sig med vort.“

Kammerjunkeren.

Maler han godt?

Blanca.

Vi kan ikke klage.

Enrico.

Oprigtig talt, maa jeg tilstaae, at han undertiden giver vel meget detailleret Meel, hvor man kunde ønske generelle Gryn. Overalt skulde han lade det blive ved Melet, og aldrig give sig af med Grynene.

Kammerjunkeren.

Hvilken umaneerlig stor Børneklynge! Er det Deres Bekjendtes og Naboers?

Enrico.

Aldeles ikke.

Blanca.

Det er vore egne.

Kammerjunkeren.

Hvad? Børn? De?! Og i slig Overflødighed! Jeg studser. Da jeg havde den Ære at ledsage Dem paa Deres Reise gjennem Tydskland, formodede jeg Intet mindre. Jeg ansaae Deres Forbindelse for saa hellig, saa sentimental, saa platonisk. Og nu? .... De forstaaer mig.

Blanca.

Men vore Børn ere ogsaa hellige, sentimentale og platoniske Børn. Behag at undersøge dem nøiere, og De vil finde, at de ei, saadan som andre kjødelige Mennesker, have Been og Muskler.

Kammerjunkeren (befølende Børnene).

Jeg seer dog, de have Skind.

Blanca.

Ja, men det er Maaneskin.

Enrico.

Jeg skal sige Dem, de ere kun Frugter af vore hyppige offentlige Omfavnelser.

Blanca.

Men see, Papa! De smaa Stakler længes efter, at Julen skal aabnes.

Enrico.

Nu, Børn, saa gaaer da ind i den anden Stue. (Børnene gaae.) Nu vil jeg lukke Døren ilaas. Hent du Foræringerne, Kone! Jeg skal imidlertid bringe Juletræet ind.

Kammerjunkeren.

Tillad, at jeg er Dem behjelpelig.

(De gaae.)

En aaben, sneebedækt Plads udenfor et Huus.

Phantasien, i Form af en lille blaa Fugl, sætter sig paa Taget, og synger:

Smaabørn, som i den mørke Stue
Med Længsel indelukte staae,
Og raabe: Mon ei snart vi maae
Indtræde, Julens Glands at skue?
Gaaer hen til Vinduet; hører der,
Hvad Phantasien lover jer.
Den lille Fugl paa Taget sidder,
Og vil forkorte med sin Sang
Den Tid, man gjør jer altfor lang;
Thi lytter til dens Fugleqvidder!
Den spaaer, at om en ringe Frist
Jer fødes skal den lille Christ.
Kan I vel gjætte, hvad man eder
Med al den Bæren op og ned,
Den Hvisken, den Urolighed
I Stuen tæt herved bereder?

Hvi rasler Nøgleknippet? Hvi
Mon Skabet lukkes op og i?
See Julens store Lykkestjerne,
Som sidder over Taarnet hist.
Den Forbud er om Jesus Christ,
Den Konger drager fra det Fjerne,
Og Hyrder, som paa Marken gaae;
Den smiler og til jer, I Smaa.
Kan I den fjerne Granskov skimte,
Som kneiser selv ved Juletid
Med Haabets Grønt paa Sneen hvid
Mod Himlens Lys, der sølvblaat glimte?
Af den jer Engel tog en Qvist,
Og tændte den ved Stjernen hist.
Alt aabner sig det mørke Kammer;
Og tæt behængt af gylden Frugt
Imod jer straaler Granen smukt
Med Stjernens stærkt formeerte Flammer.
Og see, Barn Jesus medbragt har
Enhver, hvad just hans Ønske var.
(Den flyver bort.)

En stor sneebedækt Hede.

Storm og Sneefog.

Gabriel Engel kommer.

Gabriel.

Det er et rædsomt Sneefog denne Nat.
Hvis nogen Vandrer gaaer paa denne Hede,

Omkommer han, naar Himlen ei ham hjelper.
Derfor har Herren mig befalt at ile
Herned, og lede hver Vildfaren ud
Af denne vilde Mark, hvor Spor ei findes
Til nogen Vei og Sti, og bringe ham
Paa Veien til et godt og sikkert Herberg.
Thi Gud vil ei, at nogen christen Sjæl
Maa være stedt i Nød ved Juletider;
Og som han altid hjelper, naar han kan,
Gjør han paa denne Tid Umuligheder.
Det skjønne Sprog, som staaer i Bibelen,
At hvert af eders Hovedhaar er talt,
Og ingen Spurv til Jorden falder, uden
Med Villien af jer Fader hist i Himlen,
Er for et jordisk Øie dobbelt synligt
Paa denne Tid, da hans Eenbaarne fødtes
For tvende tusind Aar, og fødes atter
Hver Juul paany for Dem, som troe paa ham.
Alt hvad der for totusind Aar tildrog sig
Ved denne hellige Begivenhed,
Skeer da hvert Aar igjen paa samme Tid,
Og mens det sig unddrager Mængdens Øie,
Sees det af Alle, som med Aandens Blik,
Med barnligt Sind, med christen Tro betragte
Naturen i dens Vinterdragt, og gjæste
Sneekongen selv i hans Krystal-Pallads.
Her ligger, seer jeg alt, en gammel Mand,
Og slumrer i den dybe Snee.

(Han bøier nogle Lynggrene ned, og man seer en gammel Mand ligge i Sneen.)

Ifald han

Laae her en liden Stund endnu, da var det
Ret snart forbi med ham, thi det er farligt
At sove i den strenge Kuld. Dengang han
Af Frost og Kraftløshed til Jorden segned,
Og lukte sine Øine, som han troede,
For ei at aabne dem paany, da foldte
Han sine Hænder dog andægtig, sukked
Til Frelseren, som fødtes denne Nat,
Med Bøn, at tage i sin Vold hans Sjæl.
Nu vil jeg flux ham vække ved en Drøm.
(Han forsvinder

Elleve Hyrder komme ind i Baggrunden.

Første Hyrde.
Sneen fyger uden Rist.

Anden.
Ingen Vei man skimter.

Tredie.
Kun en enkelt Stjerne hist

Fjerde.
Gjennem Skyen glimter.

Femte.
Hjorden bræger høit af Skræk,

Sjette.
Og paa Sneen tripper.

Syvende.
Hjertets Varme fryser væk;

Ottende.
Sidste Haab det slipper.

Niende.
Hyrderne, o gode Gud,

Tiende.
Du en Hyrde sende,

Ellevte.
Lede dem af Mørket ud

Alle.
Til en salig Ende!

Gabriel aabenbarer sig for dem.

Gabriel.
I Hyrder, som vandre paa Sneen hvid,
Og vogte Hjorden ved Midnatstid!
O dvæler ved Hjorden ei længer!
Ei sørge I for, hvorhen den gaaer!
I selv ere lutter fortabte Faar,
Og til en Hyrde I trænger.
Et Barn er den Hyrde. Han fødtes inat.
O iler til Bethlehem, iler saa brat
Didhen, hvor hans Stjerne jer leder!
I hen til den fattige Krybbe gaae,

Hvor Himlens Herre blev lagt paa Straa!
Der knæler ned, og tilbeder!
En Sol er vaagnet blandt Skyggers Hær,
Paa Aftenhimlen et Morgenskjær,
Og under Sneen en Palme.
Af Liliens aldrig berørte Skjød
Er den himmelske Rose til Verden fød,
Som i Evighed ei vil falme.

(Han forsvinder. Hyrderne knæle.)

Usynligt Chor af den himmelske Hærskare.

Ære være Gud i det Høieste, og Fred paa Jorden!

(Hyrderne reise sig igjen, og gaae efter Stjerner. Den gamle Mand i Sneen vaagner op, og seer sig om.)

Den gamle Mand.

Hvad? Jeg har sovet! Sovet her i Sneen!
Og vaagner dog igjen? Og ved et Syn
Saa helligt, og ved Lyd af Orgeltoner?

(Han reiser sig.)

Hvor Stormen tuder! Sneen fyger end.
Den hele Himmel er bedækt af Skyer.
En enkelt Stjerne glimter dog endnu
Igjennem Skyens Rift. Den vil jeg følge;
Maaskee den bringer mig paa rette Vei.

(Han gaaer.)

Gabriel kommer fra den modsatte Side.

Gabriel.

Ja følg den kun; den er en tro Ledsager,
Som sikkert bringe vil paa rette Vei.

De sorte Skyer har jeg strengt forbudt
At skjule dette stille Lys. Den Gamle,
Naar han det følger, kommer til et Herberg,
Hvor der er Ly for Kuld og barske Vinde.
Han troer nu, han har drømt. Det har han og;
Men med den Forskjel, at hans Drøm var sand.

(Til Tilskuerne.)

Jeg ønsker eder Alle slig en Drøm.

(Han forsvinder.)

En Kirkegaard.

(Klokken i Taarnet slaaer Tolv.)

Vægteren (raaber udenfor).

Det var ved Midnatstide,
Vor Frelsere blev født.
Til Trøst al Verden vide,
Som ellers var forødt.

Den lille Nanine træder skjælvende ind.

Nanine.

Den sorte Midnatstime slaaer,
Tolv hule Slag fra Kirketaarnet klinge,
Og skjælvende Nanine gaaer,
Hvor Nat og Død udbrede fælleds Vinge.
Jeg veed min Frygt er uden Grund,
Thi over mig den lille Jesus vaager.
Han fødtes denne Midnatsstund;
Og tryg jeg vandrer mellem Nattens Taager.

Jeg veed jo, ingen Spøgelser
Sig vise kan, ei selv i Dødes Have.
Thi hvergang Julenat det er,
De bede dybt i deres stille Grave.
Hvor finder jeg den Grav saa kjær,
Som Støvet af de to Forældre rummer?
Her er saa mørkt. Ak! den er her.
Her knæler jeg. Gud signe jeres Slummer!
Her holdes skal min Julefest,
Med jer, ak! ei som for et Aar tilbage,
Da, ei endnu en Dødningrest,
I lode Julens Herlighed mig smage.
Jeg eder mistet har iaar;
Nu ingen meer sig om Nanine bryder.
Jeg hører, mens jeg ene gaaer,
Kun fremmed Glædesklang, som langtfra lyder.
De andre Børn sig samle froe
Til Julens muntre Glæder, Leg og Løier.
Jeg gaaer til eders stille Bo,
Hvor veemodsfuld Erindring mig fornøier.
Men kan jeg ei de Kjære see,
Fordi de hvile dybt paa sorten Baare,
Skal jeg dog smelte Gravens Snee
Med min Taknemmeligheds hede Taare.

Hendes Skytsengel aabenbarer sig.

Skytsengelen.

Nanine, fat Mod!
Her seer du din Engel
Med Liliestengel.

Mig Herren tillod
Din Sorg at betvinge.
Jeg hæver min Vinge,
Jeg løfter dig op
Til Himmelens Top,
Du ei hos de Døde
Paa Graven den tomme skal hvile;
Men Julen skal smile
Med tusinde Stjerner dig lifligt imøde.
(Han tager hende i sine Arme, og flyver bort.)

Udenfor Himmeriges Porte.

Skytsengelen kommer med Nanine, og banker paa Porten.

Sanct Peder (indenfor).

Hvo banker?

Skytsengelen.

En Engel.

Sanct Peder.

Nu aabner jeg alt.
(Han aabner Porten, og seer Nanine.)
Men udenfor maa blive den jordiske Gestalt.

Skytsengelen.

Nei, Petrus! Til Julen i Himlen jeg kommer.
Tilladelse gav mig den evige Dommer
At bringe den lille Forladte med.

Sanct Peder.

Nu vel, saa farer da Begge afsted!

Skytsengelen flyver med Ranine ind ad Porten.

Sanct Peder (idet han lukker).

Jeg aldrig har lukket i Himlen ind
Saa jordisk en Glut med saa blussende Kind.
Ak! Himlen bliver den vist for stor,
Saa den ønsker sig atter tilbage paa Jord.

(Gaaer.)

Himmerige.

Patriarken Abraham sidder paa en Throne. Isaak og Jakob staae ved Foden af samme. En Mængde smaa Engle ere forsamlede om et stort prægtigt Juletræ med glimrende Stjerner.

Abraham.

Alt efter gammel Skik jeg nu den Dag har feiret,
Som har Aartusinders den gamle Synd beseiret,
Den Dag, da Herren selv sig fødes lod i Kjød,
For ved sit bittre Kors at ende Verdens Nød.
Den Dag saa hellig er, at ikke blot histnede
Hos Menneskenes Slægt de Fromme den tilbede,
Men at hvert Aar endog i høien Himmerig
Jeg har den helligholdt, og vil evindelig,
Saalænge Verden staaer, indtil Basunen kalder,
Til Jorden brænder op, og Himlens Hvælving falder,
At sige med eet Ord, fra nu til Dommedag,
Forskjønne denne Fest til Herrens Velbehag.

Desuden have vi heroppe i vor Himmel
Af smukke, gode Børn en ikke lille Brimmel.
Jeg mener Englene, de vingesmykke Smaa,
Som nogen Morskab dog imellem have maae,
Og fast det hele Aar ei andre Løier have,
End at ved Juletid de faae lidt Julegave.
Forandring morer dog; jeg selv mig glæder ved
Hvad Tiden bringer med i denne Evighed.

Skytsengelen kommer med Nanine.

Skytsengelen.
Jeg stiller for dit Blik, o Patriark, den Pige,
Som Herren har tilladt at skue Himmerige.

Nanine.
Hvem er den gamle Mand?

Skytsengelen.
Tidt Navnet for dig lød
Af Fader Abraham. Hviil saligt i hans Skjød.
(Lægger Nanine i hans Skjød.)

Abraham (klappende hende).
Nanine, søde Barn!

Nanine (forundret).
O Herre! Du mig kjender?

Abraham.
Ja meer end blot dit Navn. Du har i Himlen Venner,
Som huske paa dig, naar du er forglemt paa Jord;

Derfor jeg tog dig op i Herrens Engle-Chor.
Seer du de mange Smaa, som hist forsamled' ere?
Barn Jesus hver af dem mon Legetøi forære.
Gak hen til deres Træ: der og et Bord mon staae,
Som dækket er til dig, med Julegaver paa.
Ei glædesløs for dig skal denne Juul forsvinde;
Du Mere nyde skal end de Forsvundnes Minde.
Til efter Nytaar du i Himlen blive tør,
Fordi Forældres Støv du æred, som sig bør.

Nanine.

O hvilket Palmetræ! Det fæster sine Rødder
I Jorden, som jeg seer dybt under mine Fødder,
Mens Kronen breder sig langs Himlens høie Blaa,
Og Stjernerne som Lys iblandt dets Grene gaae.
O søde Englebørn! De mig ved Haanden tage,
Og til mit lille Bord med Venlighed mig drage.
Ak hvilke skjønne Ting! Og Alt af pure Guld!
Er Dette mit? Jeg staaer af dyb Beundring fuld.

Abraham.

Det synes, som de Smaa sig have ret fornøiet.
At glæde dem har jeg alene havt for Øiet.
Nu vil jeg gaae tilsengs. Jeg er en gammel Mand,
Og ei min Nattero jeg godt undvære kan.

(Han stiger ned af Thronen, og gaaer tilligemed Isaak og Jakob.)

De smaa Engle (til Nanine).

O søde Legesøster!
En Engel og er du.
Svar vore Englerøster:

Hvad Juleleg forlyster
Dig meest at lege nu?
I Fruens Natbord længe
Du finde vil Behag;
Gjembelte, Handsker trænge,
Og Munken gaaer i Enge
Den lange Sommerdag.
Vi skal nok saa det mage,
At vi mon Panter faae.
Men husk, at vil du tage
Dit givne Pant tilbage,
Med Kys det løses maa.

Skytsengelen (til Nanine).

Følg mig først til Paradisets evigt grønne Skove,
Hvor de Salige bestandigt Herrens Almagt love,
For at see din Fader og din Moder mellem hine.

Nanine.

Viis mig Veien, Engel!

De smaa Engle.

Men kom snart igjen, Nanine!

(Nanine gaaer med Skytsengelen.)

Gade.

Julemorgen. Klokkerne ringe til Froprædiken. Folk gaae i Kirke. Gabriel Engel viser sig i Luften.

Gabriel.

De Fromme drage nu paa Andagts Vinge
Til Templet, hvor den Evighøie throner,
Og prise der den himmelske Forsoner,
Hvis Sol om lidt skal Nattens Mulm betvinge.
Til tidlig Messe Morgenklokker ringe,
Fjernt straale Kirkens tændte Gueridoner,
Til Orgelets Musik og Sangens Toner
Saa helligt i de stille Gader klinge.
Mens i Palladser jeg forgjæves leder
Om Lys, heel mangen tidlig Stjerne luer
I Husene, særdeles i de mindre.
Ja vaager, arme Mennesker, og beder!
Og eders Fader, som i Løndom skuer,
Skal eders Tørst med Haabets Bæger lindre.

(Forsvinder.)

Enrico, Blanca og Kammerjunkeren med Harpen komme.

Enrico (til Kammerjunkeren.)

I hvilken Kirke agter De Dem?

Kammerjunkeren.

Jeg veed ikke ret endnu. Det er mig forsaavidt det Samme, i hvad for en Kirke jeg gaaer, bare jeg kommer i Kirke. Men De, mine Venner, gaae jo aldeles af Deres Vei, ifald De vil til Bredgaden.

Enrico.

Vi vil ikke til Bredgaden.

Kammerjunkeren.

Det catholske Capel er dog i Bredgaden.

Enrico.

Men vi vil ikke i det catholske Capel.

Blanca.

Nei langt fra! Vi vil høre Mynster.

Kammerjunkeren.

Hvordan? Ere De da ikke Catholiker?

Enrico og Blanca.

Paa ingen Maade: vi ere Protestanter.

Kammerjunkeren.

Besynderligt! Jeg har altid anseet Dem for Catholiker, eftersom de ere fødte og opdragne paa Sicilien.

Enrico.

Siger Intet! Paa Sicilien findes ogsaa Protestanter. Og for at rykke reent ud med Sproget, vi ere Protestanter i den udstrakteste Betydning. Vi protestere nemlig ei alene mod den catholske, men tillige mod enhver anden af de gangbare Troesbekjendelser. Min Kone og jeg have gjort os en egen Religion, eller for ei at prale, vi have kun uddannet den, hvis Aand hersker i adskillige tydske Bøger. Sentimentalitet er vor Guddom; vi drukne

i lutter Følelse, og for saa vidt ere vi Muhamedanere, at vi dyrke Maanen frem for Alt.

Kammerjunkeren.

Nu vel, saa ere I da Muhamedanere.

Enrico.

Fanden heller! Der er jo dog en christelig Tendens i os.

Kammerjunkeren.

Ja, saa ere I alligevel Catholiker.

Enrico.

Nei, thi vi have isoleret vor Kjærlighed fra vor Tro, ja endog ladet hiin gjøre os til Fritænkere og Atheister. Det skeer ikke med nogen ægte Catholik.

Kammerjunkeren.

Nu vel, saa veed jeg dog, I ere i det Mindste Lutheranere eller Reformeerte.

Enrico.

Ligesaa lidt! thi vi mangle den practiske Forstand. Derfor gribe vi i Luften efter Idealer, og blive derved selv til Skygger, som leve udenfor Livet, og stikke besynderligt af imod dettes brogede Farvespil.

Kammerjunkeren.

Men ere I da Jøder eller Hedninger, eller Soltilbedere, eller Ildtilbedere, eller Elephanttilbedere, eller Afgudsdyrkere, eller . . . . .

Enrico.

Holdt! Stop! Ingen af Delene. Snarest af Alt ere vi nok Herrnhutere. I det Mindste er vor Kjærlighed aldeles søskendeagtig; og langt fra at sprutte, brænder den stille som et Christiansfelderlys. Vi tilbede, som sagt, Maanen, især naar den speiler sig i Vandet. Vi have Harper i vort Indre, lig den, som De, Hr. Kammerjunker, har paa Deres Ydre. Vi have hørt philosophiske Forelæsninger, og vor Kjærlighed er moralphilosophisk, for ei at sige aprioristisk, ja næsten metaphysisk, (ikke physisk, undtagen forsaavidt den er phtisisk), og i det Hele maa jeg sige Dem, at ihvor det ogsaa gaaer med min Kone, saa er jeg for min Part en raisonnerende, raisonnabel og raisonlig Karl, der langtfra ikke er saa dum, som han seer ud til.

Kammerjunkeren.

De maa nu sige hvad De behager, men ihvor det saa gaaer med Dem, saa er Deres Kone, Fanden skal tage mig, catholsk; og det vil jeg bevise Dem med et eneste Argument, som er, at hun i sin Nøds og Betrykkelses Tilstand havde isinde at gaae i Kloster. Hvorledes var det muligt, om hun ei var Catholik?

Blanca.

Det skal jeg sige Dem: Jeg tænkte paa Petersens Jomfrukloster.

Kammerjunkeren.

Ah! Det er en anden Sag. Nu tager jeg mine Ord tilbage. Jeg har aldrig før betragtet Tingen fra

dette Synspunkt; men nu gaae mine Øine op, og jeg seer, I ere fuldkommen indenlandske Fabricater. Gud skee Lov! Som god Patriot bør jeg nu elske jer dobbelt.

(Han omfavner dem Begge. De gaae alle Tre ind i Kirken.)

En oplyst Sal.

Juledags Aften. Stort Selskab. Adskillige unge Herrer og Damer, blandt hvilke Vilhelm og Constance, sidde i en Kreds, og lege Pantelege.

Første Herre.

Hvad skal Den gjøre, som eier dette Pant?

Første Dame.

Hænge.

Første Herre.

Det er et Fingerbøl.

Anden Dame.

O Gud! Det er mit. (Hun stiller sig op.)

Første Herre.

For hvem hænger Jomfruen?

Anden Dame.

Det veed jeg rigtig ikke.

Første Herre.

Men De maa bestemme Nogen.

Anden Dame.

Jeg veed ikke, hvem det skal være.

Første Herre.

Her er jo Nok at vælge iblandt.

Anden Dame.

Nu, saa hænger jeg for den Jomfru, som sad hos mig.

Første Herre.

Nei De maa hænge for et Mandfolk.

Anden Dame.

Ja, saa hænger jeg for min Broder.

Første Herre.

Nei, holdt! De maa ikke hænge for Deres Broder.

Anden Dame.

Jeg hænger ikke for Andre.

Første Herre.

De kan jo hænge for mig.

Anden Dame.

Nei, saa maa De give mig en anden Dom.

Første Dame.

Det var mig, som dømte. Jeg giver dig en anden Dom. Du skal lave Punsch.

Anden Dame.

Maa min Broder gjøre det for mig?

Adskillige.

Ja lad ham det!

Anden Herre (til en Dame).

Maa jeg bede om en Flaske Rom? (Han kysser hende eengang. — Til tredie Dame.) Maa jeg bede om ti Citroner.

Tredie Dame.

Nei, bevares! Saa mange kan De aldrig behøve.

Anden Herre.

Jeg beder om Forladelse. Selskabet er stort, og behøver en stor Bolle.

Tredie Herre.

Jomfruen maa virkelig give ham, hvad han har nødig.

Tredie Dame.

Nu, saa tag dem da. (Anden Herre kysser hende ti Gange.)

Anden Herre (til fjerde Dame).

Mindre end otte Pund Sukker kan jeg ikke have.

Fjerde Dame.

Gud bevares! Den Punsch bliver meget for sød.

Anden Herre.

Ikke efter min Smag.

Fjerde Dame (med et Blik paa en ung Herre).

Men maaskee efter visse Andres? — Dog, lad saa være. De forlanger otte Pund?

Anden Herre.

Ja, Mindre kan det ikke være.

Fjerde Dame.

Nu vel da, det er just et halvt Lispund.

Anden Herre.

Nei Tak, vi regne i pundeviis. Altsaa? .... (Han kysser hende otte Gange. — Til femte Dame.) Maa jeg bede om tyve Potter Vand?

Første Herre (sagte).

Grovhed uden Lige! (Til anden Dame.) Hvad skal Den gjøre, som eier dette Pant?

Anden Dame.

Jeg veed ikke hvad jeg skal finde paa.

Første Herre.

Ja hvad befaler De.

Anden Dame (til første Dame).

Hvad skal jeg sige?

Første Dame.

Du kan jo dømme, at, hvis det er et Mandsfolk, skal han sige hver af Damerne, og, hvis det er

et Fruentimmer, hver af Herrerne en Compliment og en Uartighed.

Anden Dame (til første Herre).

Ja saadan skal det være.

Første Herre (til sjette Dame).

Det er Jomfruens.

Sjette Dame.

O Gud! Maa jeg være fri for Det? Det er saa fælt.

Adskillige.

Det gaaer ikke an.

Første Herre (til sjette Dame).

Siden det er Dem, paatager jeg mig Dommen med Deres Tilladelse.

Nogle.

Det er rigtig nok ikke tilladt.

Sjette Dame.

Tusind Tak skal De have.

Første Herre

(med langt Ophold i Talen, og betænkende sig længe for hver Gang. Til en Dame.) De har smukke Øine — jeg mener det ikke. (Til en anden.) De er .... behagelig at tale med — naar De tier. (Til en anden.) Jeg elsker Dem høit — det er ikke sandt. (Til en anden.) Det er en smuk Brystnaal, De

har — men Stenene ere af Glas. (Til en anden.) Den Kjole klæder Dem overmaade smukt — men den vilde klæde Deres Nabo bedre. (Til en anden.) De er . . . De har . . . Nei nu kan jeg rigtig ikke finde paa Mere. Jeg beder det øvrige Selskab undskylde mig. (Til sjette Dame.) Hvad skal den gjøre, som eier dette Pant?

Sjette Dame.

Skrifte.

Vilhelm.

Bravo! Det er mit Pant.

Første Herre.

Af hvem vil De skriftes?

Vilhelm.

Af Frøken Constance.

Første Herre.

Behag at forføie Dem herind.

(Vilhelm og Constance gaae ind i et Sideværelse.)

Sideværelset.

Vilhelm og Constance træde ind.

Vilhelm.

Saa slaaer da og engang min Lykkes Time!
Med dig, o min Tilbedede, jeg flygter
Fra det uendeligen flaue Selskab,
Hvor Dumhed hersker kun, og Kjedsomheden

Indfinder sig hos Hver, der ei, som jeg,
Af Jalousien martres fast tildøde,
Hvergang han skue maa, hvordan de elskte,
De himmelsøde Læber, han forguder,
Vanhelliges af høist profane Munde.
Hvert Kys, o Elskte, som du giver dem,
Er mig et grusomt Dolkestik i Hjertet;
Og hvert, som jeg maa tage mod min Villie,
Erindrer mig kun dobbelt om den Nectar,
Jeg ofte drukket har af disse Læber,
Dem nu jeg neppe tør betragte fjernt,
For ei at vorde mistænkt af de Andre.
Men her (o Held mig) er jeg ene med dig,
Tilbedede Constance, tør dig favne,
Useet, umistænkt, kysse dig, og trykke
Dig til mit Hjerte, og fortælle dig
Hvad tusind Gange jeg fortalt dig har,
Hvor høit, hvor inderligt jeg elsker dig!

Constance.

O Vilhelm! hvis du elsker mig, saa slip mig!
Gjør ikke Skriftemaalet altfor langt!
Hvad tænker man derinde, naar vi blive
Saa længe her? Kom, vi maae gaae tilbage!

Vilhelm.

Ha tusind Gange være Den fordømt,
Som først opfandt de dumme Julelege,
Til hver en stakkels Elskers Helvedqval!
Det været har en Usling, en Forskudt

Af Mennesker og Guder, uden Hjerte,
I Kjærlighed saa høist uvidende,
At ei engang den Dosmer føle kunde
Betydningen, som ligger i et Kys.

Constance.

Min Ven! Din Pathos faaer mig til at lee.
Tilgiv mig, men jeg kan ei Andet. Vilhelm,
Hvor kan du være saa urimelig,
Og tage dig en ringe Ting saa nær?
Hvor kan et Kys dig smerte, som jeg giver
Fast tankeløs og uden al Betydning,
Naar, som du veed, jeg tusind har til dig,
I Løndom, elskovsfulde hvert, som dette?

Vilhelm.

O Søde! Du beroliger mit Sind!

Constance.

Nu maae vi gaae.

Vilhelm.

Men Himmel! Kjedsomheden!
Den Kjedsomhed, som venter os derinde!

Constance.

Besynderligt, at du kan kjede dig!
Jeg har ei kjedet mig et Øieblik.

Vilhelm.

Hvordan? Du denne Leg kan finde morsom?

Constance.

Det vil jeg ikke sige; men jeg er jo
Med dig i Selskab, Vilhelm, jeg kan see dig,
Og tale med dig lidt engang imellem,
Og tænke paa dig hele Tiden. Skam dig!
Jeg havde ventet mig af dig det Samme.

Vilhelm.

O Qvinderne gjør Mændene tilskamme!
Men jeg skal end forbedre mig, Constance,
Ja, jeg skal more mig.

Constance.

Ja gjør det, Vilhelm!
Og lad os gaae!

Vilhelm.

Velan! Men først til Afsked
Lad mig omfavne dig!

Constance.

Ja, men til Afsked!

(De gaae.)

Aaben Mark.

Nat. Allevegne Snee. I Forgrunden et Huus, hvis Vinduer ere stærkt oplyste, og indenfor høres Dandsemusik. Udenfor holder en Kane. I Baggrunden en tilfrossen Sø. Ved samme staaer en Yngling, og spænder sig Skøiter under Fødderne. Et Par Elskende gaae over Sneen hen til Huset.

Han (medens der spilles en Vals).

Hører du, Elskte, hvor Tonerne stige?
Kom! Vi maae følge den hvirvlende Strøm.
Dandsen er Svæven i Drømmenes Rige,
Dandsen med dig er den saligste Drøm.
Verden i Tumlen omkring os forsvinder,
Dig kun jeg holder i favnende Arm,
Seer dig i Øiet, som smilende skinner,
Trykker din Haand, som besvarer mig varm,
Kysser i Tankerne glødende Kinder,
Flagrende Lokker og gyngende Barm.

(De gaae ind i Huset.)

Et andet Par kommer ud deraf.

Han.

Fra Dandsen vi ile
I Kjærligheds Fjed.
Her Stjernerne smile
Saa venlige ned.
Men vogt dig! Du er hed;
Dine Kinder gløde.
O Elskede, Søde!
Kom til min Barm!

Saa kysser jeg dig varm.
Stig ind i min Kane;
Jeg dækker dig til.
Ad sneedækte Bane
Da fare vi vil
Ved Bjælders raske Spil,
Medens Stjerner glimte,
Og Lyset vi skimte.
Snart gaaer det bort,
Og Natten bliver sort.
Men atter der blinker
I Skoven en Gnist,
Som venlig os vinker
Til Skovhuset hist.
Og uden Ro og Rist
Gjennem sorte Bøge
Vi fare, og søge
Herbergets Ly,
Og til Kaminen tye
Men Sneen nu fyger
Til Stormenes Chor,
Høit Punschen her ryger
Paa dækkede Bord.
Vor Flamme bliver stor,
Saa vi drikke, synge,
Og kjælent os klynge
Bryst imod Bryst,
Med Elskovs fulde Lyst.

(De kjøre bort i Kanen.)

Ynglingen (ved Søen).
Lykkelige!
Hver har sin
Elskte Pige.
Hvor er min?
Sø derhenne
Skiller os,
Byder tvende
Hjerter Trods.
Isen være
Nu min Ven,
Thi de Kjære
Samler den.
Ei med Fare
True den,
Men bevare
Elskeren!
Stjerne veget
Er for Sky;
Ligemeget!
Lad den flye!
Thi der flammer
Bedre Brand
I et Kammer
Hist paa Strand.
Fjernt det skinner,
Vinker til;
Der nu spinder
Pigelil
Liin til Skjorte,

Silkeskat,
I den sorte
Vinternat.
Tryg jeg iler
Hen til dig,
Lampen smiler
Stjernelig;
Lad den gløde,
Og ei døe,
Hero, søde
Elskte Mø!
Elskovspant er
Nordens Iis,
Har sin Leander
Ligerviis.

(Han løber paa Skøiterne hen over Søen.)

Intermezzo.

Skuepladsen forestiller en deilig grøn Skov midt om Sommeren.

Digteren kommer.

Digteren.

Lyksalig er dog Ingen som en Digter!
Naar Stormen raser allerskarpest ude,
Naar Sneen fyger, og naar Isen ruger,
Saa drømmer han ved Phantasiens Hjelp
En deilig Sommersol, grøntklædte Skove;
Og ei alene, men faaer Andre til
Med sig at drømme om sit Paradiis.
Saaledes nu mit Scepter frem har tryllet
En Sommer midt i Vintrens golde Ørken;
Og ei blot jeg, men I, hvis tætte Klynger
Beskue Scenens magiske Forandring,
Alt glemme Vintren, skjøndt nærværende,
Og lade os Erindringen og Haabet
Fremføre de forgangne skjønne Dage,
Og dem, som vi forvente næste Sommer.
I denne ved mig selv frembragte Verden

Jeg frit kan aande, frit bevæge mig,
Og til min søde Drøm mig overlade.
I denne Skygge vil jeg leire mig,
Og digte tro hvad Musen inspirerer.

(Han sætter sig paa en Græsbænk, tager Papiir og Blyant frem, og skriver.)

Publicum, i Form af en colossal Vanskabning, kommer pludseligt ind med et stort Bulder, og bliver staaende foran Digteren, som reiser sig forskrækket.

Digteren.

Hvem er du, siig, forfærdelige Kæmpe,
Som i min Drøm saa plumpt forstyrrer mig?
Hvad søger du? Hvad vil du? Og hvad er du?
Et Dyr? Et Menneske? Med tusind Arme,
Med tusind Been, og tusind Hoveder,
Som dog forene sig til een Gestalt?!
Imellem Juul og Nytaar veed jeg vel,
At Spøgelser man seer; men du, Vanskabning,
For plump til noget Spøgelse mig synes.

Publicum.

Saa du mig ikke kjender?

Digteren.

Nei.

Publicum.

O Digter!
Du kjender ei dit eget Publicum?

Digteren.

Hvordan? det danske Publicum?

Publicum.

Du seer det.

See det, og skjælv!

Digteren.

Jeg seer dig, og jeg skjælver.

Tilgiv min Ungdoms Uerfarenhed,
At jeg min store Dommer strax ei kjendte!

Publicum.

Hvad har du skrevet? Viis mig det!

Digteren (rækkende ham Papiret).

Mit Folk!

Der! Tag min Sang! Jeg aldrig havde vovet
At byde dig det ufuldendte Digt,
Om ei du selv det havde krævet af mig.

Publicum (sønderriver det).

Det duer ei.

Digteren.

Saa hastig Dom du fælder?

Publicum.

Det duer ei.

Digteren.

Tillad dog . . .

Publicnm.

Ti, og hør mig!
Jeg er med dig aldeles ei tilfreds.
I dette Stykke selv du mig fornærmer.
Hvortil det fade Spøg med den, jeg nu
Af alle mine Digtere har kjærest?
Ja med det Sørgespil, som jeg af alle
Hans talrige Producter meest tilbeder?
Har du da ikke seet, hvorlunde disse
Titusind Been, som ellers aldrig stræbe
I samme Retning, men kun mod hverandre,
Nu sig foreente, for omkaps at rende
Til Skuespillet? Saae du ikke disse
Titusind Hoveder, som ellers aldrig
Besjæles af en fælleds Aand og Tanke,
At aabne deres søvnbetyngte Øine,
Og stirre, mens de Spande Vand udgøde,
Mens alle Munde raabte Bravo, Bravo,
Saa disse Hænder, mens de vældigt klapped,
Forglemte selv at ligge døsigt stille?
Siig, husker du ei meer, at overalt,
Paa Gade, Stræde, Torv, i alle Huse,
Paa Baller, paa Comedier, i Kirken,
Enhver af mine mange tusind Munde
Til mine to Gang mange tusind Øine
Skreg: Øie, har du Blanca seet? Og Øiet
Lod hver af Mundene paa Timen vare:
O hvilket Spørgsmaal! Den har Intet seet,
Som ei har skuet Blanca, Blanca, Blanca! —
Det veed du Alt, du veed det, og du vover

Ham fræk at røre med en Satyrpiil?
Er du en Digter, og har ikke Sands
For Blancas elskovsfulde Sværmeri?

Digteren.

Forlad mig, jeg har Sands derfor, jeg føler,
At dette er det Bedste, han har frembragt.

Publicum.

Men hvilket Raseri forfører dig
Da til at handle mod din Følelse?
Naar du nødvendigt skulde spotte ham,
Hvi valgte du dig ei et bedre Maal
Iblandt de mange Børn, hans Muse føder?
Der var jo Nok at vælge mellem. See,
Jeg skulde selv dig have overladt,
Ifald du havde spurgt mig først derom,
Hans Mithridates, Turnus, Varners Vandring,
Det hele Procne-Væsen, ja, hvad meer er,
Hans sorte Riddre, som jeg aldrig læste;
Men Blanca var for hellig til at spottes.

Digteren.

Jeg tilstaaer dig, at hine Værker, som
Du mig saa ædelmodigt overlader,
Mig vilde have givet bedre Stof,
Min Satyr lettet, og mit hele Digt
Dig meer behageligt og morsomt gjort.
Men just af denne Grund jeg dem forskød.
Jeg sigted med min Piil til fjernest Maal;

Thi falder Det, som du beundrer høiest,
Saa kan det Øvrige sig ikke holde,
Men følger med i Faldet, og da vil du
Dig sige selv: Var Det det grønne Træ,
Hvorledes vil det gaae da med det tørre?

Publicum.

Tro ei, min Ven, du har mig overtydet!
Der hører mere til, end din Fadaise.
Critiken elsker jeg, ja! elsker den
Langt meer end Kunsten selv, men viid, jeg hader
Satiren, thi den Intet kan bevise.

Digteren.

Men er mit Digt en mathematisk Bog,
Som skal bevise Noget? Er det ei
Et Spil af Phantasiens Sommerfugl,
Der bruge vil med Frihed sine Vinger
I hver en mulig Retning; Er jeg derfor
Din Digters Fiende? Ved alle Muser!
Ifald han, hvad jeg haaber vist, er Digter,
Da vil han selv sig have moret meest,
Og først af alle have leet, da jeg
Til Jorden drog hvad han i Skyen bygged.
Selv Himlens Herre vil ei vredes paa mig,
Fordi jeg dristigt spøgte med hans Himmel.

Publicum.

Det er en anden Sag, det laer jeg gaae.
Gud maa, som Bibelen, sig selv forsvare.
Orthodoxie er ikke just min Feil;

Desuden er den Sag mig ligegyldig,
Og kommer mig ei ved; men Blancas Digter
Du ei skal røre. Har jeg engang grædt,
Saa vil jeg haabe, jeg har grædt medrette,
Men ikke frygte for, min Graad var spildt.

Digteren.

Men er den Fugtighed da end ei tørret?
Om ogsaa du igaar har fældet Taarer,
Kan du idag ei derfor gjerne lee?
Uskyldig var min hidtil førte Spøg,
Og ene Spøg; kun denne Dialog,
Jeg tilstaaer det, maaskee mig kunde gjøre
Din Digter vred, ifald han hørte den,
Thi her du tvang mig til alvorlig Dom.

Publicum.

Men Du var Den, som gjorde første Skridt,
Og deri ligger just din Uret. Aldrig
Du burde have rørt ved Blancas Digter.
Der gives Andre, som med Ret og Skjel
Fortjene hvert et Spark, de kunne faae.

Digteren.

Nei Hælen ei mit Vaaben er; men Pile
Har jeg tilovers. Nævn mig bare, hvilke
Du mener, og jeg spænder Buen alt.

Publicum.

Hvad veed jeg det? Jeg deres Navne glemmer,
Naar deres hæse Ravneskrig er endt.

Og Andre, som jeg husker godt, fordi
De give mig bestandigt Stof til Latter,
Jeg ikke nævne vil. Du selv dem kjender,
Desuden er Exemplet jo forhadt.

Digteren.

Du glemmer, at det er for dig, jeg skriver.
Det var jo høist unyttigt at berøre
Dem, som du alt har glemt, og det var Synd
At hindre Dem, som faae dig til at lee;
Du græder dog kun altfor meget. Nei,
Den, som du agter meest, jeg helst bekæmper,
Thi der er Modet størst, og Seiren gavnligst.
Det skadelige Frø, hvis værre Frugter
Jeg forudseer, kan ikke fæste Rod,
Undtagen i det Urtebed, du dækker
Med Gjødningen af din Berømmelse,
Og vander daglig med din Regn af Taarer.
Der maa man luge; men de løse Kjerner,
Som Ingen ændser, som for Vinden drive,
De vil, om end et mere hæsligt Ukrud,
Dog aldrig spire dybt og fæste Rod,
Og ere derfor ubetydelige.

Publicum.

Du laster Alt, dig Intet er tilpas:
Er du da selv saa meget fuldkommen?
Viis mig, hvad Du har gjort, hvad Du har virket;
Maaskee det bedre var; det skal mig glæde.
Jeg fatted Haab om dig hiin Sommer-Aften,

Dengang hos Kirsten Piil i Fjæleboden
Du viiste mig de smaa Marionetter.
Jeg tænkte, den Begyndelse var god;
Men det var ogsaa kun Begyndelse.
Siig mig, hvad Fremskridt har du siden gjort?
Du var jo næsten stum fra da til nu.

Digteren.

Jeg veed, min Lyres første, svage Tone
Har vundet alt det Bifald, den fortjente,
Ja meget meer; du mig imøde kom
Meer venlig, end jeg blot at haabe voved.
Hvad Under, om jeg just af denne Grund
Blev meer opmærksom paa mig selv, og tøved,
Af Frygt for, at min anden Sang ei skulde
Fortjene Lykken af dit andet Smiil?

Publicum.

Imidlertid, den Taushed duer ei.
Den viser mig, at det vil aldrig blive
Til Alvor med, hvad du for Spøg begyndte.
Thi ellers var du sikkert ikke bleven
Saa længe staaende ved Mester Jakel;
Men dine luende forgyldte Smaa
Sig maatte have viklet ud til store,
Til tragisk ædle Skygger i det Fjerne,
Som os den tragisk ædle Digter spaaede;
Men Udfaldet har viist os, at ei altid
Propheten er forenet med Poeten.
Hos Den, som Gud til Digter har bestemt,

Han og har nedlagt Sangens Hippocrene,
Der ei bør søges udenfor Poeten,
Men springer af hans eget Indre frem
I store Springvandsstraaler høit i Luften,
Saa Draaben klingende fortrænger Draaben.
Men stille Vande muddres, og en Sangfugl
Ei flyver over Mare mortuum.

Digteren.

Men saadan er nu engang min Natur.
Jeg kan ei evigt lade Vandet springe,
Og uophørligt spidse Gaasefjeren.
Jeg leve maa, og aabne mine Sandser
For hvert et Indtryk: Livets Farvespil
Jeg skue maa, og lytte til dets Toner.
Misund mig ei den korte Nydelse!
Snart flyer dog Ungdomstiden bort; og, tro mig,
Naar Alderdommen kommer, er det godt,
Ifald det svundne Liv er værdt at huskes;
Thi aldrig digter man saa skjønne Sange,
Som naar Erindring, alle Musers Moder,
Omsvæver nær den gyldne Strengeleg;
Og hiin engang min bedste Bog skal blive;
Men nu er Livet mig meer værdt end Bøger,
Især langt meer end de, jeg selv kan skrive.
Jeg gjerne læse vil, det gaaer dog hurtigt;
Ak! men at skrive er en langsom Pine.
Jeg tusind Tanker have kan, imens
En eneste jeg paa Papiret bringer.
Den Ting nu ei forandres kan. Min Muse,
Det veed du nok, er ingen Maanedsdue.

Publicum.

Hvad der du siger, klinger fast som Noget.
Imidlertid er Ord dog ikke Nok,
Men Handling maa der til. Velan, en Prøve
Vil jeg dig sætte paa nu strax, og den
Mig vise skal, hvad jeg af dig kan vente.
Som Hercules du staaer paa Skilleveien.
Dens ene Side fører til en Grotte,
Hvori en Kilde vælder frem. En Fee,
Den yndigste blandt alle Qvinder, ligger
Den hele Dag paa Bænken der af Mos,
Og lytter til de klare Perlevover,
Som trille rislende. Hun hedder Klingklang.
Den anden Side fører til en Sandørk,
Og Veien over den er heel besværlig;
Men har du den tilbagelagt, du kommer
Hen til en prægtig Stad, hvori der boer
En fornem Mand, og Mandens Navn er Hensigt.
See, Begge dig imøde vandre, for
At hverve dig. Nu gjælder det at vælge.

Klingklang kommer ud af Grotten, Hensigt fra den modsatte Side.

Digteren.

Men siig mig, hvilken af de To er Dyden,
Og hvilken Vellysten, paa det jeg ikke
Skal tage feil af dem.

Publicum.

Kan du dig ei
Besvare dette Spørgsmaal selv?

Digteren.

Aa jo!
Men det er ikke sagt, at den, jeg anseer
For Dyden, ogsaa Dyden er for dig.
Og gjerne vilde jeg idag mig vise
Just fra en fordeelagtig Side, gjerne
Dig gjøre ret tilpas i dette Valg.

Publicum.

Du selv maa see dem, og du selv maa vælge.

Digteren.

Hvad er det, Feen holder i sin Haand?

Publicum.

Det er et lille Lomme-Lotteri.

Digteren.

Et Lotteri?

Publicum.

Af Ord, men ei af Tal.
Den hele Sprogets Rigdom findes der
I Lykkehjulet blandet. Naar du hende
Om Noget spørger, svarer hun dig ei,
Før hun har dreiet Hjulet rundt, og trukket
To Ord deraf; med dem hun ender Svarets
To første Linier, og rimer siden paa dem.
Men Hensigt taler som en anden Mand,
I Prosa, tydeligt og hensigtsmæssigt.
Du seer, det er en Mand med Baand og Stjerne;

Begegn ham med Respecten, han kan fordre.
Din Prøve tager nu Begyndelse;
Jeg trækker mig tilbage, for at see,
Som Tilskuer, hvad Udfald den vil faae.

(Publicum træder frem i Forgrunden ved den ene Side. Klingklang og Hensigt nærme sig Digteren, Hver fra sin Side.)

Digteren (afsides.)

Nu gjælder det. Den store Dag er kommen,
Da Publicum mig seer paa Skilleveien.
For tusind Blikke staaer jeg udsat her.
Hvorledes mon jeg vel mig tager ud
I Verdens Øine? Det er Hovedsagen.
Med Frihed kan jeg dog umulig handle.
Jeg staaer ei her, som Hercules, alene
Med mine Fristere og Himlens Hvælving.
Ak havde jeg et Speil at see mig i!
Jeg veed ei ret, hvordan mit Halsbind sidder,
Jeg troer, en Knap der mangler i min Kjole.
Her gjælder Værdighed. Man i det Mindste
Med Anstand bør i Gabestokken staae.

(Til Klingklang i en ligegyldig Tone.)

Siig, skjønne Fee . . .

(Afbrydende sig med Pathos.)

Ved Himlen! Ja medrette
Jeg skjøn har kaldet dig, thi aldrig før
Saa yndig Skjønhed mine Blikke rørte:
Bevægelig, som Bølgen i din Kilde,
Og hver Bevægelse, som den, melodisk.
Siig mig, hvad vil du have? Kræv! Forlang!
Mit Hjerte har du alt . . .

(Pludselig afbrydende sig selv.)

Dog nei — jeg havde
Mig nær forsnabliseret — Hvad jeg vilde
Dig sige, skjønne Fee? Mit Hjerte vel
Er end bestandig frit, dog alt jeg føler,
At dets Erobring let for dig vil være.
Siig mig, hvad Grunden er til dit Besøg.

Klingklang
(dreier Hjulet rundt, trækker to Sedler ud, aabner dem, og læser:)

„Svale. Paa."

(Hun ruller dem igjen sammen, kaster dem i Hjulet, og siger:)

Følg mig til min Grottes svale
Bænk, som nys jeg slumred paa.
Bover tæt forbi den gaae;
Du skal høre Kildens Tale,
Skal dens Tryllesprog forstaae.

Digteren.
O, himmelsk er din Sang, du Tryllepige!
(Til Hensigt.)
Men hvad befaler Deres Excellence?

Hensigt.
Jeg vil føre Dem en rigtignok trang og tornefuld Bane igjennem denne Sandørken; men naar De kommer til Maalet, nemlig den store Residensstad, skal De blive belønnet med at faae et godt Embede.

Klingklang
(dreier, som før, Hjulet rundt, trækker to Sedler ud, aabner dem, og læser:)

„Forføre. Skal."

(Hun ruller dem, som forhen, igjen sammen, kaster dem i Hjulet, og siger:)

Lad ei Verden dig forføre;
Himlen da du tabe skal.
Røgt Naturens bedre Kald;
Bliv hos mig, og glæd dit Øre
Ved min Kildes Tonefald.

Hensigt.

Ifald De er en Mand, saa bryder De Dem kun lidt om denne Sirene og hendes daarlige bouts-rimés. Hvad De hos hende kan opnaae, er kun øieblikkelig Nydelse. Jeg derimod agter at føre Dem til et Maal, hvorpaa Deres Fremtids Lykke skal beroe.

Klingklang (som før).

„Bygge. Morgen."

Dødelige! Du vil bygge
Planer for den Dag i Morgen!
Hvilken Viisdom er dig Borgen,
At du da er meer end Skygge?
Nyd dit Nu, glem Fremtidsforgen.

Hensigt.

Det er den groveste Epicuræisme, hvortil min Contrapart har isinde at forlede Dem. Afholdenhed er det Gavnligste for et ungt Menneske. Den styrker Nerverne ligesaa meget, som overdreven Nydelse udtømmer dem.

Klingklang (som før).

„Gave. Grene.“

See! af modne Frugters Gave
Bugner hver af Skovens Grene.
Æbler vil jeg dig forlene
Fra min Hesperidehave,
Vand fra Musers Hippocrene.

Hensigt.

De berømteste Læger ere enige om, at den blot vegetabiliske Føde er skadelig for Helbreden, som ogsaa at Vanddrikken giver en slap Mave. Følger De mig, maa De rigtignok underveis tage tiltakke med hvad Ørkenen formaaer, hvilket neppe bliver andet end smal Tæring, men naar vi ere komne til Staden, skal De daglig faae sex Retter haandfast Mad.

Klingklang (som før).

„Mig. Tøver.“

Grumme! Med at vælge mig,
Du endnu saa længe tøver?
Nu, saa viid, jeg elsker dig.
Bedre Grund end denne, siig,
Du vel sagtens ei behøver.

Hensigt.

Jeg beder Dem tage i Betænkning, at De med dette Fruentimmer ingen anden Medgift faaer end hendes Kildevand og Æbletræer. Jeg vil derimod paa den

anden Side foreslaae Dem et Parti med en rig Enke af mit Bekjendtskab, som vist ikke vil nægte Dem sin Haand.

Klingklang (som før).

„Seer. Lige."

Hvad du faaer med mig, du seer:
Elskov, Ømhed uden Lige.
Jeg er selv mit hele Rige.
Derfor, hvis du ønsker Meer,
Har jeg Intet meer at sige.

Hensigt.

Jeg har heller ikke meer at sige, end hvad jeg allerede har sagt. Vil De følge med mig, saa kan De, og vil De ikke, saa kan De lade være.

Digteren.

Jeg beder om Forladelse. Undskylder
Min Langsomhed! Nu skal jeg strax mig fatte.
Tillader mig et Øieblikś Betænkning!

(Han træder frem i Forgrunden, og taler med sig selv.)

Det er en overmaade critisk Sag.
Hvad skal jeg gjøre? Hvilket Forsæt tage?
Hvem der dog bare vidste, hvilket Valg
At Publicum forlanger! — Dog — der falder
Mig Noget ind: Hvad? Om jeg deelte mig?
Og gav mit halve Hjerte til den Ene,
Og offrede det halve til den Anden?
Saaledes vil man sikkert, jeg skal gjøre.

Naar Tvende disputere med hinanden,
Saa lader det dog altid saa fornuftigt
At sige: I har begge Ret og Uret;
Man eders Meninger forene maa.
Saaledes slaaes to Fluer med eet Smæk.
Graat er den Farve, som behager meest,
Og Hvidt og Sort er ikke meer i Moden.
Velan!

(Til Klingklang og Hensigt.)

Jeg har alt fattet min Beslutning.

(Han træder hen imellem dem, og tager dem begge To i Haanden.)

O Ædlinge! (Tillader mig at kalde
Jer begge med det samme Hædersnavn!)
Hvor smerter det mit Hjerte dybt at see
To slige Værdige, to Danne-Væsner
(Jeg kan ei sige Mænd, ei heller Qvinder)
At stande fjendtligen imod hinanden.
Naar I foreente jer, hvad vilde da
For skjønne Frugter af jer Ening opstaae!
Fra Ingen af jer kan jeg løs mig rive;
Den Ene har just hvad den Anden mangler,
Og jeg er Ven af begge Potentater.
Modtager begge To mit deelte Hjerte!
Hos Deres Excellence vil jeg sidde
Hver Morgenstund og hele Formiddagen,
Og skrive paa Contoret; men om Aftnen
Jeg mig adsprede vil i Feens Grotte,
Dog altid komme hjem før Klokken tolv,
For næste Morgen at staae tidlig op,

Og være dygtig til alvorligt Arbeid.
Saaledes vælger jeg; jeg kan ei Andet.

Publicum (trædende hen til Digteren).

Ja ædle Yngling! Du har staaet din Prøve.
Du slynger om din Tinding Borgerkronen
Med Digterkrandsen, Egeløv med Laurbær.
Med Glæde jeg dig offrer nu hver Stump,
Som Blancas Digter skrevet har og skriver
Og skrive vil; han kommer dig ei nær.
O havde Hercules dog gjort som du,
Og smukt forenet Vellysten med Dyden!
Ja du er meget mere stor end han,
Og mere stærk. Jeg hilser dig som Melet,
Der snart skal jevne Fædrelandets Suppe.

(Han klapper med alle Hænderne, og raaber Bravo med alle Mundene.)

Digteren.

Jeg staaer beskæmmet af din megen Roes.
Og vær forsikkret, at jeg aldrig skal,
Saalænge som jeg aander her og lever,
Forglemme, jeg din Yndest Alting skylder,
Og min Fortjeneste saa godt som Intet!

(Han bukker flere Gange.)

Publicum.

Lev vel, og lad mig høre fra dig snart!

(Gaaer.)

Klingklang (som før).

„Umager. Heel."
Du forgjæves dig umager.
Følger du mig ikke heel,

Neppe jeg tiltakke tager
Med dit Hjertes halve Deel;
Før et Intet mig behager.

(Vendende sig til Hensigt, og udtrækkende to Sedler, som før.)

„Annamme. Gaaer."

Derfor kan du ham annamme,
Heel og holden, som han gaaer.
Men jeg siger dig, og spaaer,
At den Tid skal komme, naar
Ved sit Valg han sig vil skamme.

(Han gaaer tilbage i Grotten.)

Hensigt.

Nei, see mig til den uforskammede Taske! (Han render hen til Grotten, og raaber derind:) Hvad? Tør hun understaae sig at sige Du til en Mand af min Extraction? Veed hun vel, at jeg kan lade hende bringe paa Politikammeret hvad Øieblik jeg vil? Thi hendes private Lotteri er forbudet i Kongens Forordning tilligemed alle andre Hazardspil. — (Til Digteren.) Forresten maa De ikke troe, at jeg skjøtter om Det, som hun slaaer Brag paa. De kunde have valgt mig strax. Nu vil jeg ikke være Deres Nødanker.

(Han gaaer samme Vei, som han kom.)

Digteren (alene).

O Himmel! hvilket Udfald fik dog Dette!
Jeg gav mit Æble, men fik ingen Pære.
O! havde jeg dog fulgt mit Hjertes Drift,
Og ikke spurgt mig: Hvad mon Folk vil sige?

Dog end jeg ile vil i Grotten ind,
Og kaste mig for Feens Fødder ned,
Med Bønner om Tilgivelse. — Hvad seer jeg!
Den lukket er! — O Klingklang! Luk mig op!
Din Elsker kommer angerfuld, og beder,
At ei du vil forskyde ham. — Ak! Intet
Hun svarer; hun er vred. — Hvad har jeg gjort! —
O Publicum! For at behage dig,
Jeg offret har mit Hjertes Drift. Hvad vil du,
Hvad kan du til Erstatning give mig?
(Han holder sig begge Hænderne for Hovedet, ligesom i Fortvivlelse, og bliver saaledes staaende.)

Harlekin kryber ganske sagte op af Souffleurhullet.

Harlekin (afsides til Tilskuerne).

Nei, det gaaer for vidt. Min gode Hr. Digter tiltaler ikke Publicum saaledes som det sømmer sig for en ung Mand. Det gjør mig ondt for ham, thi han har selv værst deraf. Overalt finder jeg det upassende, at han tør fremstille Publicum personificeret paa Skuepladsen, og derved ligesom gjøre Dem, mine ærede Herrer, til Comedianter. Thi saa gjerne som De seer Skuespillet, saa nødig vil De dog nok selv spille en Rolle deri. Ikke sandt?

Adskillige Tilskuere.

Jo, det forstaaer sig.

Harlekin
(med et ængsteligt Blik paa Digteren, afsides til Tilskuerne).

Tys! bliv ikke vred, men jeg maa bede Dem, ikke tale for høit, thi hvis Digteren mærkede, at jeg stod i

Forstaaelse med Dem, saa var jeg om en Hals. Jeg skal sige Dem, han er Manden for det Hele, og jeg, som en af hans Personer, har ligesaa lidt Lov til paa egen Haand at underhandle med en fremmed Magt, som Soldaten uden Generalens Tilladelse. — Men hemmeligt skal jeg forhjelpe Dem til den eclatanteste Hævn af Verden; thi, i Sandhed, fornærmeligt er det, at De ere blevne indførte paa Skuepladsen. (Han slaaer Digteren paa Skulderen, og derved ligesom vækker ham.) Gode Ven! Det var nok ikke afveien, om du lod mig faae lidt mere Manuscript; thi det, jeg har, er sluppet, og jeg kan følgelig ikke soufflere længere.

Digteren.

Hvad for Noget? Maa Du soufflere?

Harlekin.

Jeg var nødt dertil; thi det var mig umuligt at faae Liv i Souffleuren, da jeg nylig vilde vække ham. Under fire Øine kan jeg betroe dig Hemmeligheden: Han har drukket sig fuld iaften.

Digteren.

Naa, saa skal jeg da ....

Harlekin.

Stille, stille! Du maa love mig, ingen Scene at gjøre i den Anledning. Herre Gud! Hvad skal man sige? Det er saa koldt, og hvem veed? maaskee har den stakkels Fyr drukket din Skaal, med det fromme Ønske, at dit Stykke ei maatte blive udpebet.

Digteren.

Jeg takker dig for dit Venskab, men det gjør mig dog ret ondt, at maatte bruge din interessante Person paa en saa underordnet Plads. Jeg kunde have draget langt større Nytte af den, som Skuespiller.

Harlekin.

Vær ikke bange! Jeg skal nok see mit Snit, og forlyste Publicum, naar Leilighed gives.

Digteren.

O gjør det, min Ven, og gjør det strax! Thi mit Hoved er dog saa fortumlet, at jeg ikke kan fatte mig i det første Øieblik. (Han kaster sig paa Græsbænken.)

Harlekin.

Gjerne, men du maa give mig frit Spillerum.

Digteren.

Aa ja vist! Du kan for mig gjøre hvad du vil.

Harlekin (afsides).

Fy! Han er vranten. Nu, ved min Harlekins-Ære! Ei omsonst skal han have ladet mig gaae for slap Tøile. Heida! Hr. Maskinmester!

Maskinmesteren kommer.

Maskinmesteren.

Nu, hvad godt?

Harlekin.

Det er mig, Hr. Maskinmester, som De for Eftertiden har at lystre. Digteren har afsat sig selv; han har givet mig carte blanche, som berettiger mig til enhver Frihed. Jeg er nu Herren, og han Tjeneren.

Maskinmesteren
(idet han bukker ærbødigt for Harlekin).

Jeg beder Deres Majestæt være forsikkret om min fuldkomne Underdanighed, Lydighed, Troskab og Hengivenhed under min nye Monarks almægtige Scepter.

Harlekin
(klappende ham paa Skulderen).

Jeg er overbeviist om Deres gode Intentioner. — Altsaa, min Ven, til Sagen! Publicum trænger høilig til en lille Recreation. Hvormed, Hr. Maskinmester, kunde De i en Hast opvarte de ærede Tilskuere?

Maskinmesteren.

Jeg veed sandelig ikke, hvad det skulde være. Maaskee Ildregnen?

Harlekin.

Ildregnen er god nok; men De husker, at vi har en Ildebrand i anden Act, og det er nødvendigt at spare. Hør, veed De hvad? Lad os faae Klosterkirken i Korsridderne, med den aabne Grav i Muren.

Maskinmesteren.

Strax. (Han løber hurtigt ud, kommer derpaa tilbage, og ringer paa sin Klokke.)

Skuepladsen forvandles til Klosterkirken i Korsridderne.

Harlekin.

Bravo! — Heida! Pyntekone!

Pyntekonen kommer.

Pyntekonen.

Hvad Godt?

Harlekin.

Madam! Det er mig, som De for Eftertiden skal lystre. Gesvindt! En eller anden Maske, som behager Publicum!

Pyntekonen.

Hvilken befaler De?

Harlekin.

Ja, hvilken gjør meest Lykke?

Pyntekonen.

Jeg veed ikke. For Exempel, Pagen i Blanca?

Harlekin.

Herligt! Lad ham strax komme, for at blive indmuret i den aabne Grav.

Pyntekonen.

Paa Timen! (Hun gaaer.)

Harlekin.

Maskinmester!

Maskinmesteren.

Herre!

Harlekin.

Et stort Fiskergarn! Hurtig!

Maskinmesteren.

I Oieblikket. (Han løber ud, og kommer tilbage med et stort Fiskergarn.)

Harlekin (beseer det).

Det er godt. — Maskinmester!

Maskinmesteren.

Herre!

Harlekin.

Den brune Lok af Signes blonde Haar!

Maskinmesteren.

Hvilken mener De?

Harlekin.

Ih! den, hvormed Hagbart har sine Hænder ombundne.

Maskinmesteren.

Ah! Nu forstaaer jeg. Strax, Herre! (Han løber hurtig ud, og kommer tilbage med Haarlokken.) Gud veed, det er en urolig Tjeneste under det nye Regiment. Jeg sveder allerede som et Bæst.

Harlekin (tagende Lokken).

Den er god. Det er ypperlige Hestehaar. (Han sætter den i Garnet.) Denne Lok er en god Lokkemad. Nu skal jeg nok fange Fisk.

Pyntekonen kommer med Pagen.

Pyntekonen.

Herre! Se, her er Pagen fix og færdig.

Harlekin.

Kom, du lille Forelskede! Nu skal du strax blive indmuret. Men først bruger jeg dig til Lokkemad. (Han putter ham ind i Garnet.)

Pagen (grædende).

O Herre Gud! Hvorfor skal jeg derind? Hvad har jeg gjort? Jeg skal aldrig mere være uartig.

Harlekin (puffende ham derind).

Her hjelper hverken Snak eller Taarer. Du er mig ganske nødvendig. Med Lokken fanger jeg kun smaa Makreler og Hundesteiler, men med dig derimod de allerstørste Torsk og Flyndere. (Han vil kaste Garnet ud mellem Tilskuerne.) Ud i Søen med dig!

Adskillige Tilskuere.

Behøves ikke! Behøves ikke! Vi komme alt.

Harlekin.

Tænkte jeg det ikke nok? Fiskene komme af dem selv, bare de see Lokkemaden nok saa fjernt. — Behag

at stige op. — Maskinmester! Hurtig! Her maa lægges en Broe til de ærede Tilskueres Beqvemmelighed.

(Maskinmesteren henter nogle Brædder, som blive lagte fra Skuepladsen ud imellem Tilskuerne. En Mængde Tilskuere bestige dem, og begive sig op paa Theatret.)

Nogle Tilskuere.

Aa hvor det er smukt!

Andre.

See Lokken!

Andre.

See Pagen!

Andre.

See Hullet i Muren!

Harlekin.

Ja vist er det smukt Altsammen. Men jeg beder Dem, glem ei den egenlige Hensigt, hvori De ere komne. Der sidder Digteren. De veed, hvorledes han har fornærmet Dem. Skaan ham nu ikke.

Adskillige Tilskuere.

Ja det er sandt. Hr. Digter! Sover De?

Digteren.

Hvad? Hvad seer jeg?

Første Tilskuer.

Hvad De seer? De seer et fornærmet Publicum, opbragt paa Dem for den Impertinence, hvormed De har vovet at fremdrage det paa Skuepladsen, gjøre det til en Comediant og lade det spille hvad Rolle De finder for godt.

Digteren.

Mine Herrer! Publicum maa forsvare sig selv. Jeg vil straks kalde det frem. Publicum! Kom hid!

Publicum kommer.

Publicum.

Hvad befaler?

Digteren.

Min Ven! Her forestaaer dig en farlig Strid. Du maa nemlig fægte med dig selv.

Anden Tilskuer.

Aldeles ikke. Det er ei med Acteuren vi have at bestille, men med Dem, thi De er jo Forfatteren til Stykket.

Digteren.

Ah, mine Herrer! Det var godt, De bragte mig det i Erindring, thi nu skal jeg bevise Dem min Uskyldighed saa klart som at to og to er fem.

Adskillige.

Ja lad os see det; før troe vi det ikke.

Digteren

(tager en Rulle Papiir op af Lommen).

Seer De, mine Herrer! Her er Manuscriptet, og her er Scenen mellem Publicum og mig. Vil De behage at see: Ikke et Ord af Alt, hvad Acteuren sagde, staaer i hans Rolle. Jeg selv blev nødt til at extem-

porere og improvisere, bare for at bringe et Slags Mening i det Hele.

Nogle.

Det er uhørt.

Andre.

Uforskammet.

Digteren.

Ja men nu kommer det Værste. Seer De alle disse Papiirsstumper, som ligge her paa Gulvet? Kan De erindre, at han rev nogle Blade itu for mig? Og veed De hvad det var? Det var saamænd hverken meer eller mindre end Manuscriptet til anden Act, som vi nu om et Øieblik skal opføre. Jeg har ikke havt Tid til at skrive den før mellem Acterne.

Tredie Tilskuer.

Men De maa dog tilstaae, det er ogsaa at tage Tingen vel sildig.

Digteren.

Unægteligt.

Fjerde Tilskuer.

Og saa ovenikjøbet sætte Dem til at fuldende Deres Stykke midt paa Theatret lige for Publicums Øine, saa man maa troe, at Deres Arbeide er en Scene i Stykket selv.

Femte.

Men imidlertid er dog Acteuren straffskyldig.

Sjette.

Lad os prygle den Slyngel.

Alle.

Ja lad os det.

Digteren.

Det er ikke nødvendigt. Som Forfatter til Stykket har jeg naturligviis mine Personer saaledes i min Magt, at jeg kan tvinge dem til hvad det skal være. Jeg er Herre i mit Huus og staaer ikke under nogensomhelst Tøffel. Nu skal De strax faae at see. (Til Publicum.) Læg dig ned paa Gulvet. (Publicum lægger sig.) Lad dig mishandle uden at knye. — Mine Herrer! De behage at straffe ham, som De finder for godt.

(Tilskuerne gaae hen og træde paa ham, slaae ham, knibe ham o. . v.

Digteren.

Er det nu Nok, mine Herrer?

Alle.

Ja nu har vi faaet Satisfaction.

Digteren (til Publicum).

Reis dig og gaae. (Publicum gaaer.)

Syvende Tilskuer.

Forunderligt!

Ottende.

En Digter er saaledes næsten almægtig.

Digteren.

Ja paa sin Façon. Jeg kan forsikkre Dem, at den militaire Subordination er ingen Ting imod den æsthetiske mellem Digteren og hans Personal.

Niende Tilskuer.

Men hvis saa er, har De jo netop selv Skyld i Fornærmelsen mod Publicum.

Digteren.

Paa en Maade, forsaavidt som jeg selv gjorde mig til en Person i Stykket, og derved opgav mit Overherredømme.

Tiende Tilskuer.

De har i ethvert Tilfælde Skylden, thi Forseelsen ligger mindre i de Ord, De lod Publicum sige, end i selve Ideen at bringe det paa Theatret, og saaledes gjøre os til Comedianter, hvilket er en Uforskammenhed uden Lige; thi vi kan nok være bekjendt at være Tilskuere, især da vi have betalt vore Pladser, men at blive selv Acteurer, derfra bevare os Himlen!

Ellevte.

Thi vi vilde hellere være Tilskuere af den elendigste Piece, end spille en Rolle med i det fortræffeligste Mesterværk.

Digteren.

Men, mine Herrer? Isald saa er, hvad gjør De da i dette Øieblik? Mig synes, De spiller Comedie alt hvad De kan.

Tolvte Tilskuer.

Fordømt! Det gjør vi jo ogsaa.

Trettende.

Det er den Himmelgavtyv, den Harlekin, som forførte os til at gaae herop.

Fjortende.

Naa han skal faae.

Adskillige.

Lad os prygle ham!

Harlekin.

For Guds Skyld, mine Herrer! Gjør ikke Dem selv Pinen længere. Betænk, at ifald De prygler mig her paa Skuepladsen, saa spiller De jo den meest dramatiske Scene, fuld af Handling. Hvad De hidindtil har gjort, kan De endnu forsvare for Deres egen Ære, thi Deres Spil bestod kun i Ord, og den hele Scene, som De opførte, havde kun en lyrisk-episk Form, men skrider De til hiin frygtelige dramatiske Yderlighed, saa gives der ingen Redning mere for Dem.

Femtende Tilskuer.

Han har sgu Ret.

Sextende.

Lad os liste os ganske sagte ned paa vore Pladser.

(De begynde at gaae over Brædderne tilbage til deres Pladser.)

Digteren (til Harlekin).

Harlekin! Hvad har Du dog gjort! Hvilket Puds har du her spillet mig! Jeg giver dig et Oieblikś Souverainitet, og du begynder allerede at føre dig op imod mig, som Semiramis imod sin Gemal. Nu vel da! Har jeg nylig handlet ubesindig ved at give dig for stor Magt, saa afsætter jeg dig nu formelig og høitidelig i Publicums og Theater-Personalets Paahør. Vedbliv at spille din Rolle for Eftertiden, men husk paa, at du er en underordnet Person, og ihvor løbsk du ogsaa bliver, saa vogt dig dog for at løbe af med Digteren selv, som din enevældige Herre.

Harlekin.

Velan, saa lad mig da antage mig igjen min Bestemmelse for iaften, og vedblive at være Souffleur. Paa store Genier skjønner man gemeenlig ikke før efter deres Død. Men den Tid vil komme, da man skal høre og læse: Harlekin, den store Harlekin, gjorde sig udødelig ved at lægge en Bro mellem Scenen og Parterret, hvorved han ei alene, lig det Absolute, forenede det Objective med det Subjective, men tillige paa en Maade indførte det græske Chor paany i Skuespillet, og søgte saaledes at smelte det Antike sammen med det Romantiske.

Digteren.

Maskinmester, Maskinmester! Tag hurtig disse farlige Bræder bort! Brænd hele Broen af, om muligt! Tiden til slig Overgang er endnu langt borte.

Syttende Tilskuer (endnu paa Brædderne).

Vi lidt! Lad mig først komme ned! (Afsides, idet han tager sin Plads.) Det er en forbandet dum Streg, jeg har gjort. Jeg har jo nu virkelig spillet offentlig Comedie. Og jeg, som er kongelig Embedsmand, og har mine faste Indtægter! Hvorledes skal jeg nu bjerge mig mellem mine Colleger? — Lad mig skynde mig at blive Tilskuer igjen! Det er i Alting den sikkreste Existens, thi hvad er sikkrere end at modtage Alt, og give Intet?

(Maskinmesteren tager Brædderne bort. Teppet falder.)

Anden Act.

Ved Bredden af Vesterhavet.

Det gamle Aar kommer med en Vandringsstav i Haanden, og en Kurv paa Nakken, og stiller sig paa den yderste Strandbred.

Det gamle Aar.

Jeg staaer ved Maalet for min lange Reise,
Ved Oceanets store Bølgegrav,
Den Grav, hvori min trætte Krop skal hvile.
Her maa jeg standse, skue ned i Bølgen,
Og vente, til det unge Aar er kommet,
Og mig afløser paa min Post, imens
Dets unge, muskelstærke Arm mig styrter
I salten Afgrund, og mig dybt begraver.
Hvor jeg er træt! Her vil jeg sætte mig
Paa Klippens Rand, imens jeg Vandringsstaven
Nedlægger; thi jeg bruger den ei længer.
Besynderligt! Endskjøndt jeg intet Bedre
Mig gamle Mand kan ønske, end en Grav,
Saa gyser jeg dog ved at tænke paa,

At nu min største Reise forestaaer.
Det er dog saa en egen Sag med Døden:
Man taler meget om et andet Liv;
Jeg veed ei, hvad jeg tænke skal derom.
Mig synes, Resultatet af min Bane
Den Lærdom er: Alt spirer for at visne.
I Sommer fyldte sig min Sjæl med Haab,
Men nu i denne kolde Vintertid
Jeg frygter svart for min Opstandelse.
Jeg ligner ikke mine gamle Fædre,
Som bleve salige ved deres Tro.
Jeg er desværre voxet bort fra Troen:
Hvad min Lyksalighed befæste skal,
Det maa jeg vide, fatte det, forstaae det.
Hvad Under, om jeg tvivler? Har saa Mange
Blandt Mennesker en Tvivl om Evigheden,
Saa maa vel sagtens Aaret frygte for,
At ingen ildfast Kjerne det besidder,
Men taber Individualiteten.
Men tys! Hvad rasler hist? Det er min Bøddel.

Det nye Aar kommer.

Det gamle Aar.

Jeg hilser dig, du unge, raske Dreng,
Som kommer springende saa let og modig!
Men hvis det muligt er, saa skaan mig Gamle
For Døden, som mig kommer ubeleilig.

Det nye Aar
(tagende en Almanak og et Uhr frem).

Du har endnu en Frist af eet Qvarteer.
Saa længe maa jeg skaane dig, men længer
Jeg kan det ei. Ifald du har en Tvivl
Om Rigtigheden af mit Udsagn, nu
Saa eftersee kun denne Almanak,
Som til den kjøbenhavnske Polihøide
Beregnet er og sammenskreven af
En kjøbenhavnsk Mathematum Professor.
Her staaer Aequatio temporis; mit Uhr
Er ti Secunder under Middeltid;
Heraf beregnes, at den sande Midnat
Om et Qvarteer vil komme, minus een
Minut, som denne min Replik har varet.

Det gamle Aar.

Ha grusomme Nøiagtighed! Du vil dog
Vel ikke dræbe mig i mine Synder?

Det nye Aar.

Det gjør mig ondt at være nødt dertil.
Men Intet er ved denne Sag at gjøre.
Hvad vilde Verden sige, hvis tiltrods
For astronomiske Beregninger
Jeg af moralske Grunde lod dig nøle
Med Bortgang, og selv tøved med mit Komme?
Det hjelper ei, mod Skjæbnens Bud at pukke;
Og her bogstaveligt man sige kan,
At Stjerner har din Undergang besluttet.

Det gamle Aar.

Velan! Skal jeg da døe, saa lad mig døe!
Jeg var en Daare, da jeg bad dig om,
Hvad selv jeg kunde vide, var umuligt.
Men gjør mig kun den sidste Tjeneste:
Hjelp mig min tunge Kurv paa Skuldren op!
Jeg er saa træt og magtesløs, at neppe
Jeg kan den løfte; du er ung og stærk;
Og Kurven maa jeg tage med i Graven.

Det nye Aar.

Ja gjerne, gamle Mand! men lad mig see,
Hvad er det dog for Ting, du har i Kurven?

Det gamle Aar.

Tre hundrede og sex og tredsindstyve
Af Døgn, som nu jeg har tilbagelagt,
Dem seer du her. See Krandse, Blomsterkoste
Af Roser, Lillier, Negliker, Violer,
Som fordum blomstrede, men nu er visne.
Det gustne Grønt, som ligger her, er Haabet,
Man i min Barndom fattet har om mig,
Men som min Modenhed ei opfyldt har.
Her ligger mangt et Suk, her flyde Taarer,
Her drypper Blod af mangen falden Kriger.
Alt har jeg samlet paa min lange Reise;
Nu skal det Alt i Verdenshavet druknes,
Og Held, om hvert et Spor deraf forsvinder!
Men det er slemt, at jeg maa tage med mig
Det meget Solskin, som tillige findes

I Kurvens ene Krog, de Glædessange,
Som ligge her, og disse muntre Dandse,
Saa mangt et skjemtefuldt og vittigt Ord,
Og Kysse, Kjærtegn og Omfavnelser!
Det Ene maa nu følge med det Andet;
Snart over mig og det sig Bølgen lukker.

Det nye Aar.

Hvor dog den Kurv er fuld af mange Sager!
Har du nu paa din Reise kunnet samle
Saa mange skjønne Ting?

Det gamle Aar.

Viid, Uerfarne,
At naar Du staaer ved Enden af din Bane,
Saa vil din Kurv og være fuld af Sligt;
Men Alt med dig i Bølgen skal begraves,
Saadan som nu jeg styrtes ned med Mit.

Det nye Aar.

Hvad siger du? Men hvo kan styrte mig,
Naar selv jeg ikke vil, i Havets Afgrund?
Viid, jeg er stærk, og skal mig nok forsvare.

Det gamle Aar.

Nu er du ung og stærk; men til den Tid
Er du, som jeg, en Olding, og da kommer
Det nye Aar frem med Almanak og Uhr,
Og siger: Gamle! Saa stor er din Frist!
Naar den er gaaet, saa dræber dig min Haand.

Det nye Aar.

Det kan jeg aldrig troe; jeg er saa sund,
At jeg umulig nogensinde døer.

Det gamle Aar.

Ak! paa din Alder troede jeg det Samme.
Men siig, hvor lang Tid har jeg end tilbage?

Det nye Aar (seer paa Uhret).

Kun fem Minuter.

Det gamle Aar.

Vel! Jeg er beredt.
Farvel, du unge, haabefulde Dreng!
Tag af mig arme gamle Mand Exempel.
Jeg loved ogsaa Meget i min Barndom,
Og Alle haabed paa min Manddoms Frugter;
Men dog jeg angerfuld i Graven gaaer.
Thi skjøndt heel mangen Elsker mig velsigner,
Og mangen Agerdyrker ligesaa,
Er jeg dog med mig selv heel utilfreds,
Fordi jeg indseer tydeligt, hvor ringe
Det Maal dog var, hvortil mit Liv har stræbt,
Saa jeg den svundne Tid tilbageønsker,
For at benytte den paany, men bedre.
Vogt dig, min Søn, for slig Bebreidelse
Af din Samvittighed! Tro mig, af Alt
Er ingen Ting saa frygtelig som den
At gaae med Nag og Anger i sin Grav.
Mærk det, min Søn, og dræb mig, naar du vil.

Det nye Aar.

Nei, bi! Der mangler end et Par Minuter.

Det gamle Aar.

Har du da ei et Ord at sige mig
Til Afsked? Tænk, du seer mig aldrig mere!

Det nye Aar.

Ak om Forladelse! Jeg var uhøflig.
Nu skal jeg strax din Artighed besvare.

(Han tager et Ark Nytaarsvers frem, og søger imellem dem.)

„Til min Fader." — „Til min Moder." — „Til min Broder." — „Til min Søster." — Her er ikke et eneste Vers til dig. — Lad see: „Til min Svoger." Gaaer heller ikke an. — „Til min Velgjører." Du har hverken gjort mig Ondt eller Godt. — „Til min Ven." — „Til min Kjæreste." — Det er nogle forbandede Nytaarsvers. — Bi lidt! „Til min Lærer." Funtus! Det gaaer an. Min Lærer kan jeg jo gjerne kalde dig, thi du har jo holdt den skjønneste moralske Præken for mig.

(Han rømmer sig, og læser.)

„Til min Lærer.

Held følge Dem i dette Aar
Paa Livets Vei, ihvor De gaaer!
Giv Alt, hvad De Dem ønske kan,
Opfyldes maa, o ædle Mand!
Giv, fulgt af Retfærd og af Dyd,
De blomstre maa til varig Fryd!" —

(Han bukker for det gamle Aar, støder det ud i Søen og gaaer.)

Gade.

To Politibetjente komme.

Første.

Jeg vilde ønske, her i Byen
Man slap for gamle Aars Fornyen.
Det er en Fandens Støi paa Gaden
Af Drengebørn i hele Staden.
Selv Politiet knap formaaer
At holde styr paa Folk. Forbandet!
De kaste store Potteskaar,
Der knaldes over hele Landet,
Skjøndt Fred vi have, og forbudt
Al Spasen er med Ild og Krudt.
Derved de troe, at ud de skyde
Det gamle Aar, og Nytaar ind.
Jeg veed ei, hvad Sligt skal betyde;
Det er kun Overtro og Vind.
Og mens vi tale just derom,
Hør, hvor det klinger, hvor det knalder!
Rask, Kammerat! Nu hjelp mig, kom
Før hvert et Huus i Byen falder.
Jeg veed, du er en tapper Fyr;
Hjelp mig, paa Folk at holde styr.

(De gaae.)

En Stue i Jeronimi Huus.

Henrik. Pernille.

Henrik (raaber ud af Døren).

Naa i Pokkers Skind og Been! Vil I være rolige, Karle! I skal min Salighed lade være at storme Huset. Min Husbond betaler Kopskat, Fattigskat, Sølvskat, Brandskat, Vandskat, Ildskat og alle fire Elementers Skat, saa han har Fanden ikke nødig at slænge jer den ene Rigsdaler efter den anden i Hatten, bare fordi I ønske ham et glædeligt Nytaar, Helsen og Sundhed, og Alt hvad ham kjært er. Han ønsker jer det Samme, og dermed er Visen ude. (Han slaaer Døren i.) Ak, Pernille! Det er et Fandens Huus, disse Gratulanter holde. En stakkels Tjenestekarl kan have sin fulde Hyre med dem.

Pernille.

Ja Henrik, trøst dig med, at det maaskee i den Henseende gaaer anderledes til i andre store Stæder, saa du næste Nytaarsdag vil faae bedre Ro.

Henrik.

Ja det er da endelig ogsaa sandt. Herr Jeronimus har jo isinde at reise herfra med Kone, Datter, Nabo, tilkommende Svigersøn, Tjener, Pige, Gaardskarlen Arv, hele Klatten, endnu inden Januar Maaneds Udgang, saa vi maaskee næste Nytaarsdag befinde os i Trapezundt eller Roven Fanden i Vold inde i Tyrkiet; og der, som du siger, vil jeg haabe, at det gaaer lemfældigere til.

Pernille.

Men hør, det banker igjen.

Henrik.

Man har da ikke et Øiebliks Ro. (Raaber igjennem Døren.) Dersom I ikke pakker jer nu paa Timen, saa skal ti tusinde Millioner Stokkeprygl . . . .

Leonard (udenfor).

Henrik! Est du gal, Dreng? Det er jo mig.

Henrik.

Hille en Ulykke! Det er Monsieur Leonards Stemme. (Han aabner Døren.)

Leonard kommer.

Henrik.

Ak Monsieur! Jeg beder paa mine Knæe om Forladelse. Men jeg troede, at det var Nytaarsgratulanter.

Leonard.

Og deri havde du heller ikke saa megen Uret. Stat kun op, min Søn; der skal dig intet Ondt vederfares. Er Herr Jeronimus opstaaet? Jeg længes efter at ønske ham et glædeligt Nytaar.

Henrik.

Ja vær saa artig, Monsieur! Behag at træde herind.

(Leonard gaaer.)

Henrik.

Hille min sandten! Det banker allerede igjen. Denne Gang vil jeg være forsigtigere.

(Han aabner Døren.)

Enrico og Blanca komme.

Henrik (afsides).

Tænkte jeg det ikke nok? Jeg kunde lugte, det var Rangspersoner. Fra nu af vil jeg skyde Slaaen fra Døren; thi jeg seer, at alle gemene Folk ere borte, og de fornemme Visiter begynde.

Enrico.

Er Herr Jeronimus hjemme?

Henrik.

Jeg skal strax hente ham.

Blanca.

Er Fru Magdelone og Frøken Leonore tilstede?

Pernille.

Jeg skal strax hente dem.

(Henrik og Pernille gaae.)

Blanca.

I Grunden veed jeg ikke, hvorfor vi vedligeholde Omgang med denne kjedsommelige Familie, som er berøvet Sands for alt Høiere i Livet. Man kunde ligesaa gjerne omgaaes Forpagtere og Soldater.

Enrico.

Jeg havde haabet, at vor flittige Omgang med dem skulde have havt en gavnlig Indflydelse paa dem; men desværre, de ere endnu lige saa udannede, som da vi gjorde deres Bekjendtskab.

Jeronimus, Leonard, Magdelone og Leonore komme.

Jeronimus (til Leonard).

Paa min Tro, Nabo, det var, som sagt, et deiligt Nytaarsvers. Jeg vilde kun ønske, at jeg kunde gjengjælde hans Artighed. Men hillemænd, see her er jo Fremmede.

Enrico.

Det er mig og min Kone, som vil have den Ære at hilse paa Familien, og ønske den et glædeligt Nytaar.

Blanca.

Vi have saa meget mere længtes efter at see Dem, som Rygtet gaaer, at De snart vil forlade os.

Jeronimus.

Ja det er sandt. Vi have isinde at reise til Nürnberg eller en anden gammeldags By; thi her i Kjøbenhavn have Moderne altfor meget forandret sig, og vi have glemt at holde Skridt med Tiderne. Min Nabo, Monsieur Leonard, følger med, tilligemed hans Søn, Leander.

Enrico.

Men med Deres Tilladelse, De er dog selv lidt Skyld i, at De saaledes stikker af ved Siden af alle

Deres Omgivelser. Noget maa De forandre Dem efter den nye Tone, ifald De ikke vil, at Drengene skal pege Fingre af Dem, og alle følende Sjæle udskjælde Dem for Philistere. For det Første burde De forandre Deres Klædedragt. Jeg vil sende Dem min Skrædder; det er en habil Mand.

Jeronimus.

Nei Tak! Det gamle Snit er mig beqvemmest.

Blanca.

Og saa bør De læse sentimentale Romaner, hvori de Elskende lidt efter lidt døe af Nervefeber; Sørgespil, hvori Helten bliver gal eller slaaes ihjel, lever op igjen og slaaes atter ihjel; og fremfor Alt maa De lære den platoniske Kjærlighed.

Magdelone.

O vee! Mit Hoved bliver ganske confus.

Jeronimus.

Nu har jeg og min Kone i saa mange Aar elsket hinanden paa gammeldags Maade, saa det ei er os muligt at forandre os efter de nyeste Fordringer i den Henseende.

Enrico.

Vær De kun rolig; det vil komme med Tiden. (Til Bianca.) Kone! lad os give Familien vore Nytaarsgaver: de ville meget bidrage til Forbedringen af dens Smag.

Blanca (til Magdelone og Leonore).

Jeg beder Dem, ikke forsmaae disse ringe Nytaarsgaver.

Magdelone.

Tusind Tak, Madam! Maa jeg spørge hende hvad det er?

Blanca.

Dette er et Stykke reflecteret Maaneskin, blegt og svagt, som ikke vil gjøre Dem ondt i Øinene, endskjøndt det nedstammer fra Solen; thi Sollyset laaner jo Maanen sin Glands, og denne laante Glands har jeg ladet falde paa en hvid Kalkvæg, hvorfra den blev reflecteret, og af en af de reflecteerte Straaler skar jeg dette lille Stykke.

Magdelone.

Ah! Ah!

Blanca (til Leonore).

Den lille Draabe, som indeholdes i denne Flaske, er en Elskovstaare, falden paa en farveløs Forglemmigei, som bestandig har været vogtet for Dagens Lys. Fra Blomsten har jeg med Omhu ladet den falde her i Flasken.

Leonore.

Ah! Ah!

Enrico.

Tillad, Herr Jeronimus, at jeg bringer Dem i Nytaarsgave dette Stykke af den Himmelstige, Jacob saae i Drømme. Uagtet den længe har været her i

Byen, har jeg dog havt Umage med at faae den opspurgt. — Dem, Fru Magdelone, tillade De mig at overbringe i en Æske lidt Gjenklang af et Echo af en Røst, som har talt i en Ørken.

Jeronimus.

Ak hvilke rare Sager! Hvem der bare vidste, hvorledes man bedst skulde opbevare dem?

Enrico.

Derfor have vi tilstrækkelig sørget ved at fortynde disse allerede tynde Sager deels med klart Vand, deels med bar Luft, som indeholdes i disse Kar og Æsker. Paa denne Maade lykkedes det os at binde deres Flygtighed, og sikkre dem for Bortdunstning.

Jeronimus.

Naar vi reise til Nürnberg, vil vi putte dem i Lommen for at glæde alle Nürnbergere med dem. I skal saamænd have mange Tak for jeres Artighed. Vær nu saa god at komme herind og drikke en Kop Chocolade og spise et Stykke Julekage. (De gaae.)

Gade udenfor Jeronimi Huus.

Harlekin kommer.

Harlekin.

Her er altsaa Huset, hvor, efter Beskrivelsen, to luftige, gjennemsigtige, ætherklare, ulegemlige, overjordiske,

himmelske, med eet Ord poetiske Skikkelser, Gestalter, Phænomener, Phantomer, Meteorer eller Gud veed hvad, for et Øieblik siden skal være gaaet ind. Her skal jeg altsaa finde hvad jeg søger. Men lad mig see! Hvad er det jeg vil? Jeg vil bestille mig en Prolog og en Epilog til det Skuespil, jeg om lidt agter at opføre, og dertil skal nu disse omtalte Væsner være mig behjelpelige. Digteren, min saa kaldte Herre, kunde rigtignok selv gjøre mig saadant Noget; men han er den Sidste, jeg i denne Sag turde henvende mig til, thi for ham alene skal det være en Hemmelighed. Heisa lystig! Jeg har nu afkastet hans Lænker: jeg er igjen min egen Herre. Han vilde gjerne betragte mig som en ham underordnet Person, ja satte mig endog før irette paa en uforskammet Maade, hvorved han compromitteerte mig i Publicums og hele Theatrets Paahør. Men jeg har heller ikke forglemt at udtænke en Hævn, og det en, som har vasket sig. Min Plan gaaer nemlig ikke ud paa mindre end paa at anlægge en Episode her inde i Digterens eget Skuespil, en Episode, som saaledes skal udvikle sig i Omfang og Interesse, at den voxer Digtet selv over Hovedet, at den bliver for stor for det omgivende Kar, og sprænger det indesluttende Hele i Luften; altsaa en Stat i Staten, som erholder Overvægt over Totaliteten. Alt er færdigt. Jeg har drevet det saa hemmeligt, at Digteren ikke har mærket det Mindste dertil. Theatret er indrettet; Stykket er skrevet og prøvet; det er meer, end man kan sige om hans eget. Denne herlige Nytaarstid animerer Folk til Lystighed, saa at alle Billetter ere tagne, og der vil blive prop-

fuldt. Kun een Ting har jeg indtil nu forsømt at tænke paa, og det er en Prolog eller en Epilog, eller, om muligt, begge Dele; thi uden noget Sligt tør jeg ikke lade mit Stykke opføre, af Frygt for at blive udpeben, paa en Tid, da endog grammaticalske Betragtninger have deres „Forspil" og „Efterspil", og da man især ved et hvert poetisk Gilde opvarter med deslige Syltetøier efter den herskende Smag; thi Publicum kan godt lide, at man tiltaler det paa en beskeden Maade, forsikkrende det om sine svage Evner, og hvor meget man trænger til dets Opmuntring, at dets Bifald er det høieste og eneste Maal, hvorefter man stræber, og saa videre. Saadant Noget maa jeg nødvendig fremsige, thi da vil der paa Øieblikket blive klappet og raabt Bravo. Ulykken er kun, at Moden fordrer, at disse Tingester skal være skrevne i rimede Vers, og dem kan jeg ikke gjøre. Her vil jeg derfor gaae ind, og spørge de to poetiske Væsner om Raad. Men Gadedøren er lukket. Jeg vil ringe paa.
(Han ringer.)

Jeronimus kommer frem ved Vinduet.

Jeronimus (til Harlekin).

Døren er lukket. Jeg tager ikke mod flere Nytaarsgratulationer.

Harlekin.

Min Herre! Det være langt fra mig at ville ønske Dem et glædeligt Nytaar. Jeg vilde kun vide, om man ikke her kan faae en Poet opspurgt.

Jeronimus.

Ei, gak til Bloksbjerg! Hvad har jeg med Poeter at bestille?

Harlekin.

Jo Herre! Man har sagt, at tvende poetiske Væsner . . .

Jeronimus.

Pak dig herfra, siger jeg. Der boer en Poet i Aabenraa; det er den eneste, jeg kjender.

(Han slaaer Vinduet i.)

Harlekin (alene).

Hvilken forbandet stubs Knægt! En Caricatur, paa min Ære! Han saae jo ud, som om han var fra det næstforrige Aarhundrede. Derfra har han vel ogsaa sin Lærdom, siden han recommanderer mig Poeten i Aabenraa. Nei mange Tak! De gamle Propheter ere døde, og de nye due ikke. — Eet Raad veed jeg dog endnu, og det vil jeg forsøge. Rask, Harlekin! Benene paa Nakken! (Han løber ud.)

En stor Sal.

I Baggrunden et Theater; i Forgrunden Tilskuerpladser. En Mængde Tilskuere ere forsamlede. Flere og flere komme til.

En Dame mellem Tilskuerne paa Theatret (til sin Cavaleer).

Gid De kunde skaffe mig Placaten at læse!

Cavaleren.

Den skal De strax faae. (Til sin Nabo.) Tillader De, jeg maa see Deres Placat?

Naboen (giver ham den).

Med Fornøielse. De vil forundre Dem over de besynderlige Navne, som Personerne have i Stykket.

Cavaleren (til sin Dame).

Vær saa artig.

Damen.

Gud! Sikke noget forunderligt Tøi. Vil De bare høre.

(Hun læser:)

„Flaskens Længsel efter Proppen,
Sørgespil i fem Acter.

Personerne:

Fru Shawl, en rig Enke.
Frøken Handske, hendes Datter.
Mamsel Modest, Frøkenens Gouvernante.
Von Støvle, Major.
Kalvekryds, Secretair.
Fløite, elegisk Digter.
Vante, Koffardicapitain.
Jomfru Strømpe, et løst Fruentimmer.
Herr Strømpebaand, en gammel Elsker, som tilsidst redder hendes Ære.
Flaske, Gjæstgiverske.
Grammatica, en Ungmø, i Form af en indbunden Bog.
Vægterpibe, Stads-Satyricus.

Hat, en Karl for sig selv.
Mundkurv, Politibetjent.
Karreet, Postfører.
Støvleknægt, } Majorens Tjenere."
Skobørste, }

Cavaleren.

Nu har jeg, min Sjæl, aldrig hørt Mage til Navne. Det er en yderst triviel Maneer at bruge betegnende Navne; men saa affecteret en Anvendelse deraf havde jeg dog aldrig drømt om.

Hans Nabo.

Hvem veed? Maaskee er det Hele satirisk, og kan blive ret lystigt at see. Overalt bør man ikke forlange for Meget ved Nytaarstid, men hellere være stemt for alt Overgivent og Løierligt.

Maskinmesteren ved det lille Theater kommer frem foran Teppet paa Prosceniet af det lille Theater, og Maskinmesteren ved det store Theater kommer paa samme Tid frem paa Prosceniet af det store Theater.

Den Første
(til Musikanterne i det lille Theaters Orchester).

Alting er færdigt, mine Herrer! Klokken er lige paa Slaget. Vil De behage at tænde Deres Lys, og spille Ouverturen.

(Han gaaer bag ved Teppet ind paa det lille Theater.)

Den Anden (betragtende det lille Theater).

Ih nu! Det lille Theater tager sig saamænd ganske

smukt ud. See kun! Har De ikke ogsaa der en lille Maskinmester! Bare ikke Digteren bliver vred paa mig, fordi jeg er Harlekin behjelpelig. Jeg er nu engang kommen i Vane med at adlyde ham. Jeg haaber, at Digteren ikke veed Noget af hvad her skeer. Imidlertid vil jeg sætte mig allerbagest, og see paa Skuespillet.

(Han sætter sig bag ved alle Tilskuerne.)

Musikanterne ved det lille Theater spille Ouverturen. Tæppet gaaer op. Skuepladsen forestiller Ingenting. Harlekin kommer ind, bukker tre Gange for Tilskuerne.

Harlekin.

„Danerfolk! For første Gang
Haanden mig paa Strengen bæver."

(Tilskuerne hysse.)

Harlekin.

Jeg beder om Forladelse. Jeg tog feil. Jeg vilde sige:

„Med Fryd jeg atter Luthen stemmer,
Thi sød er Hjertets stærke Trang."

(Tilskuerne hysse igjen.)

Harlekin.

Om Forladelse! Om Forladelse! Jeg tog atter feil. Jeg vilde sagt:

„Skjøndt Riddersmænd sig selv forsvare bør,
Naar de til Vaabenleg for Skranken møde."

(Tilskuerne hysse.)

Harlekin.

Tusind Gange, titusind Gange om Forladelse. Nu husker jeg først, hvorledes det var:

„Gjennem Dale, over Bjerge
Gik jeg i et fremmed Land,
Syner skued, Toner hørte,
Som jeg aldrig glemme kan.“

Adskillige Tilskuere.

Ja det er just Ulykken, Herr Harlekin, at De aldrig kan glemme den gamle Vise. Glem Deres Syner, glem Deres Toner, og der kan endnu blive Noget af Dem.

Harlekin.

Men jeg troer ogsaa, jeg er gal. Det var jo slet ikke Det, jeg vilde have sagt. Saaledes var det: „Hist gjennem Cyprias Lund vandred en elskende Digter.“ Hvad jeg vilde sige: „Hver Sommer der flyver en Fugl over Ø.“ Nei nei! Heller ikke Det! „Ei et tilfældigt Spil af ydre Kræfter.“ Nei, saadan skal det være: „Det Folk, som frygter Gud og ærer Kongen . . .“

(Tilskuerne hysse meer og meer.)

Adskillige.

Hør, veed De hvad? Naar De ikke selv kan gjøre Noget, saa skulde De hellere tie stille, og ikke smykke Dem med laante Fjer. .

Harlekin.

Fanden i Vold med alle disse Vers! Kort og godt,

mine Herrer! Jeg veed, man er vant til at betragte Publicums Dømmekraft som en Blindebuk, der maa føres til Bedstemoders Dør, og svinges tre Gange rundt, førend man tør lade den gaae sin egen Gang. Derfor vilde jeg ved en Prolog udrette Dette, nemlig stemme Dem, forhøie Deres Receptivitet, udbede mig Deres Bevaagenhed, og saa videre. Men jeg seer, De ere rasende belæste, saa at ethvert Plagiat paa Timen falder Dem i Øinene. Altsaa to Ord i Prosa saa gode som femten Sider paa Vers: Vil De klappe lidt for mig, skal De have Tak, og vil De raabe Bravo, skal jeg være Dem uendelig forbunden.

(Tilskuerne i det store Theater klappe og raabe Bravo.)

Harlekin.

O Himmel! Hvad var Det? Var det en Røst fra Aandeverdenen? Hvorfra kom den? fra oven eller fra neden? fra høire eller fra venstre? forfra eller bagfra? Saa meget veed jeg, at den kom ikke fra Dem, mine Herrer. Er jeg da ikke istand til at aftvinge Dem en eneste Bifaldsyttring? Nu vel! Kan jeg ikke vinde mit Publicums timelige Yndest, saa vil jeg dog trøste mig med, at jeg i dette Øieblik skues med Velbehag af de høiere usynlige Magter. (Han tager sit Lommetørklæde op, og græder, og siger hulkende og pathetisk.) Farvel, mine Herrer! A revoir! Nu begynder Stykket. Forinden jeg gaaer, vil jeg bare lade Dem vide, at Dette, som jeg nu har sagt, kaldes en Prolog. Kan dette ene Ord ikke bevæge Dem, saa ere Deres Hjerter af Steen.

(Han bukker. Tilskuerne, saavel i det lille, som i det store Theater, klappe og raabe Bravo. Harlekin gaaer grædende og hulkende ud.)

Første Tilskuer i det lille Theater.

Det var altsaa en Prolog. Nu, saa fortryder det mig ikke at have klappet.

Anden.

Det Eneste, som gjør mig ondt, er at vi nu ventelig ingen Epilog faaer, og jeg holder meget af, at man gjemmer det Bedste tilsidst.

En Flaske kommer ind paa det lille Theater.

Tredie Tilskuer.

Hvad nu? Der kommer jo en Flaske.

Fjerde.

Kan det forundre Dem? De har jo seet, at den staaer anført mellem Personerne paa Placaten.

Tredie.

Lad see! (Læser:) „Flaske, Gjæstgiverske" — Ja, men jeg troede, at det var kun et betegnende Navn, af dem, man saa ofte bruger i Comedier, som for Exempel Fru Bagvendt og Herr Hartkorn, hvilke dog ere virkelige Mennesker.

Fjerde.

Men paa denne Maade udtrykkes Personernes Characteer allerede i deres Udvortes; og saasnart man kun seer dem, veed man strax, hvad man har at holde sig til. Tænk Dem, hvis alle Mennesker bare et saa tydeligt Præg af hvad der boer i dem, som denne Vertshuuskone røber ved første Fremtræden, at Flasken er hendes egenlige Væsen.

Harlekin (bag ved Theatret, rømmende sig).

Nu gjælder det at have sin Stemme i sin Magt.

(Han deklamerer med forstilt Stemme for Flasken, som og siden for de andre livløse Personer.)

Flasken.

Klart hvælver Himlen sin azurblaa Bue, ...

Femte Tilskuer.

Herre Jemini! Flasken taler.

Flasken (vedblivende).

Fortroligt vifte Skovens grønne Kroner,
De klare Kilder risle venligt milde,
Ved Solens Glands sig tusind Blomster fryde,
Og dog er ikke dette Hjerte glad.
Hvad savner jeg? Hvad feiler mig? Jeg veed ei.
Naturen, som var hidindtil mig Nok,
Formaaer ei længer mine Savn at stille.
Ja, stilles, standses, hemmes, stoppes, proppes
Maa denne Længsel; men hvormed? — Natur!
O lad mig finde hvad mit Hjerte søger!

En Støvle med Spore paa kommer.

Støvlen.

Ei, guten Morgen, meine liebe Frau Flasche! Ich kunde sgu inte go Ihr Wirtshuus forbi, uden at komme herind und fo mig en liden Hjertestirkning. Denn Sie müssen wissen, ich gehe auf Freiersfüßen.

Flasken.

Skal De ud og frie, Herr Major?

Støvlen.

Ja, ich vil tjene hende. Ich har det længe havt insinde. Allein, ob ich gleich sonst er meget courageux, och inte er bange for nok saa stur en Blutbat . . . .

Flasken.

O Herr Major! Det er velbekjendt. De er jo en Reusser. Meer behøver De ikke at sige.

Støvlen.

Danke ergebenst. — Seer hun, ob ich nun gleich inte er bange, hvor det kommer an po at avancere oder go rasch frem, so har ich doch bisher havt en Art von Furcht for at komme den smukke Fräulein Handske for nær. Aber heute hab ich mich besonders zusammengenommen. Gieb mir nun lidt af Ihr Liqueur, um meinen Muth zu entflammen.

Flasken.

Strax, Herr Major!

(Flasken helder i Glasset. Støvlen drikker.)

Støvlen.

Ah! Det gjorde godt. Aber wo sind meine Domestiken? Heida! Stiefelknecht! Borste!

En Støvleknægt og en Skoborste komme.

Støvlen (til Skoborsten).

Hör mal, Borste! Ich muß heute absonderlich schön

geputzt werden. Gnid nu dichtig po mich, und spar inte po Blankſværten.

(Børsten pudser Støvlen.)

Sjette Tilskuer.

Hvem er det som spiller den tydske Major?

Syvende.

Hvor kan De dog nu spørge saadan? Det er jo ingen rigtig Major, men kun en Støvle.

Sjette.

Jeg beder om Forladelse: Verten sagde, han var en Preusser.

Syvende.

Vist ikke! Han sagde: en Reusser.

Støvlen (til Flasken).

Hør Madam! Hendes Liqueur verliert sich. Den er inte meer so stark wie vorher.

Flasken.

Herr Major! Den er saamænd lavet denne Gang ligesaa trofast som ellers.

Støvlen.

Aber Sie har ja forglemt at proppe sich, und so dunster Kraften weg.

Flasken.

O Himmel! Hvilket Ord har De dog sagt!
Nu først forstaaer jeg mig, forstaaer min Længsel;

Ei længer er den ubestemt: En Prop
Den Gjenstand er, som attraaes af en Flaske.
Dog ingen Told af Kork, der smidig bøier
Sig efter Flaskehalsens Leilighed.
Nei, en ubøielig, en sleben Glasprop
Jeg have maa. Ak! der er nok at finde
Af slige Væsner; men hvor faaer jeg en,
Der passer til mig, der, som Plato lærer,
Er fra Begyndelsen bestemt for mig,
Og jeg for den, saa, naar vi see hinanden,
Vi raabe, sympathetisk følende,
Jeg: see min Prop! og Proppen: see min Flaske!

Støvlen.

Ja Sie skulde Gott strafe mich see, at hun snart fik den Sag bracht in Richtighed.

(Flasken gaaer.)

Børsten.

See saa, Herre! Nu er De saa blank som et Speil.

Støvlen.

Das war brav. Geh nu udenfor och vent po mich; denn ich har Noget at tale mit Stiefelknecht.

(Børsten gaaer.)

Støvlen.

Hør, du Stiefelknecht. Ich hab ein Wort mit dir zu sprechen.

Støvleknægten.

Hvad befaler Herren?

Støvlen.

Ich muß dir deinen Abschied geben.

Støvleknægten (græder).

Hu! hu!

Støvlen.

Ich kann dich inte hjelpe. Ich har ja einen Bedienten außer dir. Meer har ich inte vonnöthen, und du weißt selbst, daß ich dich aldrig bruger.

Støvleknægten.

Men Herre Gud! Saa brug mig da, Herr Major!

Støvlen.

Aber wozu? wozu?

Støvleknægten.

Ih hvad bruger man en Støvleknægt til, uden til at trække Støvler af?

Støvlen.

Verstehst du denn das?

Støvleknægten.

Om jeg forstaaer det! Behag at see, Herr Major, hvor nydelig jeg er indrettet just til Deres Brug. Her har jeg Plads til Deres Hæl, og her er aparte en lang Ridse, for at ikke Deres Spore skal staae imod.

Støvlen.

Das hab ich meiner Seel Lust zu probiren. Dræk af!

Støvleknægten.

Strax, Herr Major! Vær saa god at sætte Hælen imod her.

Støvlen.

Det har ich gjort. So. — Na, dræk nu! Hvad venter han po?

Støvleknægten.

Nei, De maa selv trække; jeg holder kun imod.

Støvlen.

Zum Henker! Skal ich selv drække? Hvad har ich ham da for, nær han det ikke kan gjøre?

Støvleknægten.

Jeg holder fast paa Støvlen, mens Majoren trækker den af.

Støvlen.

Ist Er toll geworden? Skal ich drække mig selbst af mich selbst? Har ich ham det inte sagt: Ich kann ham til nichts in der Welt gebrauchen. Geh mir aus den Augen weg! Pak sich!

Støvleknægten.

Hu! hu! Kan De da slet ikke bruge mig til nogen Ting? Betænk, at naar De forskyder mig, saa kan jeg ikke vente Barmhjertighed hos Nogen.

Støvlen.

Ich weiß, Gott strafe mich, nicht was es seyn sollte. Ich har dich antagen for din Namens Skyld,

denn ich dachte, at hvo som hedder Stiefelknecht, maatte vel kunne være der Knecht eines Stiefels. Allein das Schicksal hat es anders beschlossen. Indessen will ich dir give en Rath. Seg en Condition hos den dicke Herr von Pantalon. Maaskee bruger han dich, denn han kan doch i det mindste selv drække. Adies!

(De gaae bort til forskjellige Sider.)

Ottende Tilskuer (til niende).

Veed De hvad? Dette Stykke er saamænd ikke saa galt. Det synes at være et Forsøg i samme Art som Reinald Underbarn. Men Kunsten drives langt videre her; thi i Underbarnet tale i det Høieste Forellerne og Lillieconvallerne, med eet Ord: kun den raae organiske Natur; her derimod den ved Menneskehænder præparerede baade organiske og uorganiske.

Niende.

Aa ja! Skal det være Gilde, saa lad det være Gilde.

Ottende.

Underbarnet kunde gjerne være uskrevet. Det har ikke bragt os et Skridt videre. Men om dette Skuespil kan man med Sandhed sige, at det ophjelper Industrien, siden Fabrik- og Manufakturvare saa at sige leve heri.

En Karreet kommer.

Karreten.

Her er Gaden, og seer jeg ikke feil, saa har vi ogsaa her Nummeret. Prr! (Den holder stille.) Mine Damer!

Hav den Godhed at staae ud af mig. Reisen er tilendebragt; vi staae nu ved Maalet.

En Handske og en Modest staae ud af Vognen.

Modesten.

Tillad, bedste Frøken, at jeg er Dem behjelpelig.

Handsken.

Tak, min gode Gouvernante! Altsaa staaer jeg nu ved mit elskte Moderhjem. O hvor mit Hjerte banker ved det søde Gjensyn efter fem Aars Fraværelse.

Karreten.

Farvel, mine Damer, og Tak for godt Selskab paa Reisen!

Modesten.

Jeg beder! Det er os, som skal takke.

(Karreten kjører bort.)

Handsken.

O lyksalige Dag, da jeg efter saa lang en Berøvelse atter skal nyde Solskinnet af min dyrebare Moders Blikke!

Modesten.

Døren aabnes, hun kommer.

Et Shawl kommer.

Shawlet.

O min Datter! Lad mig omfavne dig!

Handsken.

O min elskte Moder!

(Pause.)

Shawlet.

Nu, bedste Mamsel Modest! Hvorledes har min Datter skikket sig i sin Pension? Vender hun dannet og velopdragen tilbage til Moderhjertet?

Modesten.

Naadige Frue! Jeg kjender Deres Principer, og veed, at De sætter Ærbarhed over alle andre Dyder. Deres fornemste Bestræbelser gaae ud paa at tilhylle og bedække de Yndigheder, hvis alt for store Blottelse let kunde opvække Sandseligheden, og foraarsage, at man maatte skyde en hvid Pind efter den platoniske Kjærlighed, som nu udgjør et staaende Conversationsæmne i denne forresten overmaade fordærvede og liderlige By. De selv, overtydet om at mine Principer og Bestræbelser vare de samme som Deres, ja at jeg endog strengere udførte dem ved at slutte mig saa tæt som muligt til det Kjødelige, og derved have den nøieste Inspection over samme, gjorde mig den Ære at vælge mig til Deres Frøken Datters Gouvernante, og lade mig følge hende til Institutet. Jeg kan forsikkre Dem, at jeg har gjort alt Muligt for at opdrage hende efter hendes Fru Moders Exempel. Her bringer jeg Dem hende tilbage, og jeg er vis paa, at De vil være tilfreds med mit Værk, naar De opdager, hvorledes Frøkenen med samme Iver som hendes Moder og Gouvernante gjør sig Umage for at skjule Det, som man kun altfor gjerne vilde see.

Shawlet.

Er det sandt, min Datter?

Handsken.

Ja, min Moder! Mamsellen har ganske Ret.

Shawlet.

Tak, ædle Qvinde! Du kan vente dig en klækkelig Belønning.

Modesten.

O Lykke!

Shawlet.

O Salighed!

Handsken.

O søde Gjensyn!

(De gaae.)

En Fløite kommer fra den ene, og en Bog fra den anden Side.

Fløiten (uden at see Bogen).

„Himmel! Himmel! Hvordan skal jeg beskrive, hvad der er foregaaet med mig? Jeg er blevet et andet Menneske; der er opgaaet et Lys for mig, som viser mig Jorden saa skjøn, saa himmelsk. Jeg har seet hende — hende, som jeg elsker, som jeg evig har elsket, men aldrig før seet med legemlige Øine. Nu forstaaer jeg først mig selv tilfulde, nu veed jeg hvad jeg manglede. Jeg havde seet mange skjønne Handsker i Verden, men min var ikke iblandt dem. Dog — jeg har seet

hende; jeg saae hende for længe siden blandt min Barndoms lykkelige Syner; hun har været med mig i Arcadien, og samlet Underbørn med mig i mit fortryllede Land. Og nu har jeg seet hende igjen. Det var hende, det maa være hende, det skal Fanden tage mig være hende, eller ogsaa er min egen Tilværelse et Phantom."

Tiende Tilskuer.

Ja saa troer jeg saagu det Sidste; thi en Fløite douce kan dog vel ikke have nogen klar Forestilling om sin Tilværelse.

Bogen.

Mig synes, denne Fløite fører en meget ugrammaticalsk Stiil. Jeg vil give Agt.

Fløiten.

Nu har jeg længe nok talt i Prosa. Nu vil jeg da til Afvexling gjøre et rasende langt Vers. Jeg veed ikke ret, om jeg skulde skrive det i de femføddede Hexametre af min egen Opfindelse. Dog — jeg troer, jeg foretrækker Riim:

(Den fløiter og reciterer:)

„O du, for hvem min Sjæl skal evig brænde!
Gud eller Dæmon vorde du for mig!!
Elsk eller had mig, Pige uden Ende!!!
Umaadelig!!!!"

Bogen.

Ha Fløite! Du er en slet Patriot. Ikke før, men efter Ordet Pige burde det Commaet at stande, og

Opholdet i Talen at gjøres. Hvor er nu dit Sprogs Retskrivning og Toneklang? — „Snart lege Stormene rædsomt med de forladte Seil. Staten hvirvles ned i Afgrundens Dybde. Spildt er paa Gravens Bred den for seent vakte Fædrelandskjærligheds fortvivlede Dødskamp."

Ellevte Tilskuer.

Naa, det maa man lade den Bog: den taler som en Bog.

Fløiten.

Hvem er I?

Bogen.

Grammatiken.

Fløiten.

Aa fy! (Vil gaae.)

Tolvte Tilskuer.

Fy for en Ulykke!

Bogen (idet den gaaer Fløiten iveien).

„Hvi flyer du Grammatiken? Hvi tænker du dig hende altid som det gamle, det hornede Gjenfærd, hun var for et Sekel siden? Jeg er jo den blomstrende Ungmø, der aldrig ældes."

Fløiten (affides).

Fy hvilken gammel Coquette! — (Til Bogen.) Du ung og blomstrende? Du siger jo selv, at du for hundrede Aar siden havde Horn, og var et Gjenfærd.

Bogen.

Vogt Dig! „Enhver Forseelse mod mine Lovtaler hævner sig frygteligen paa Enhver, der af Uvidenhed, Skjødesløshed eller skær Modstand ikke viser dem Hyldest," — ja straffes paa Efterkommere indtil tiende Led.

Fløiten.

Velan, jeg vil paa dette Sted forandre Retskrivningen og Toneklangen.

Bogen.

Bravo! Jeg hilser dig som Dannemand!

Fløiten.

Jeg beder om Forladelse. Jeg er ingen Mand; jeg er en Fløite.

Bogen.

Nu saa hilser jeg Dem som Ingen Mand. „Den Forglemmigei, jeg her rækker Dem, idet De modtager min sidste Velsignelse, skal blomstre, uden nogensinde at visne, om Deres Tinding, naar, Aar og Dage efter, man gjenfinder Dem opstillet paa den Bjergtinde, fra hvis Fod man seer opad, bøiende sin Isse for Deres Vælde."

(Gaaer.)

En Vægterpibe kommer.

Fløiten.

Ha hvad seer jeg! Min Antipathie!

Piben.

Hør, lille Piccolo! Skal vi følges ad paa Comedien? Jeg har faaet to Billetter til iaften.

Fløiten.

Bort, fæle Satiriker! forhadte Parodie paa mit eget Væsen! Hvor tør du understaae dig at komme paa Comedien? Og tænker du, jeg vil gaae i dit Selskab?

Piben.

Hvorfor ikke?

Fløiten.

Jeg behøver ikke din Billet. Jeg har Fribillet, thi jeg hører med til Comedien, men du er derimod ikke alene overflødig, men endogsaa forbudt.

Piben.

Nu, vil du ikke følge med, saa lad være. Imidlertid skulde du ikke slaae Vrag paa mit Selskab, thi det kunde i mange Henseender være dig gavnligt. Intet kan være dig nyttigere, og Publicum behageligere, end naar vi To opføre en Concert sammen. Dine Toner, jeg tilstaaer det, ere ofte smukke, men imidlertid, man bliver dog kjed af det evigt Samme. Forandring maa dertil; og jeg kan forsikkre dig, du vilde vinde derved, om du af mig tog Information i at pibe. Derved kunde du variere dine naturlige Toner, og det vilde unægtelig røbe mere Genie, ifald du turde gjøre din egen Caricatur.

Fløiten.

Nei hellere vilde jeg lyslevende forskrive mig til Fanden, end blande det Comiske med det Rørende. Jeg iler bort fra din profane Nærværelse, for at overrække mit corrigeerte Digt til min Handske-Himmelbrud.

(Idet den gaaer, synger den:)

„Saa rædsom en Histori-e
Jeg ikke har oplevet.
Jeg fandt den i en Krøni-ke,
Ved Siden stod der skrevet:
I Fyrsten see,
Tyranner-ne
Vasaller-ne
Er Sandser-ne
Og kan den hvide Hære
Samvittigheden være.

(Gaaer.)

Piben.

See kun! Troer jeg ikke, at Manden allerede tager efter mine Formaninger. I det Mindste var den Sang mere pebet end fløitet. — Men jeg hører, Klokken slaaer halv sex. Saa vil jeg da nu gaae ind paa Comedien, for at faae mig en god Plads. Jeg skulde dog vel ikke troe, at man nægter mig Entree, naar jeg er forsynet med Billet. (Vil gaae)

En Mundkurv med Polititegn kommer.

Mundkurven.

Hvorhen?

Piben (afsides).

For Fanden! Der har vi Politibetjenten. (Til Mundkurven.) Paa Comedien.

Mundkurven.

De kommer ikke ind.

Piben.

Jeg har Billet.

Mundkurven.

Hjelper ikke.

Piben.

Jeg har to Billetter.

Mundkurven.

Om De saa har tyve, kommer De ikke ind. Vi husker Dem nok fra sidst.

Piben.

Men naar jeg nu forsikkrer Dem, at jeg vil forholde mig ganske rolig, og bare gaaer for at see Stykket.

Mundkurven.

Ligemeget! De er en Person, man ikke kan stole paa; og jeg har Ordre til ei at lade Dem slippe ind, uden jeg selv følger med.

Piben.

Nu saa følg da med.

Mundkurven.

Ja nok, hvis De vil spendere Deres ene Billet paa mig.

Piben.

Med Fornøielse. De skal see, hvor jeg skal forholde mig rolig.

Mundkurven.

Jeg vil haabe det Bedste. (Afsides.) Jeg skal saagu nok lære ham at holde Munden.

Piben.

Men à propos: Naar De er saa god at geleide mig, behøver jeg da ikke at gjøre mig Samvittighed over, at maaskee en eller anden Hund her i Byen maa undvære Deres behagelige Selskab?

Mundkurven.

Lad det være min Sag. Hundene staae snart ved den Grad af Cultur, at de ikke længere behøve mit Opsyn, hvilket jeg herefter kommer til at anvende paa Dem og Deres Lige, indtil jeg faaer dem ligesaa vidt. Før vare Hundene gale, nu er Touren kommen til Skribenterne.

Piben.

Men er det muligt? Staae Hundene allerede paa saa høit et Trin?

Mundkurven.

Efter min Mening burde de endnu være avanceret langt videre. Der er jo Intet sparet for at give dem

den høist mulige Dannelse. Tænk, hvor vidt Skribenterne vilde have bragt det, ifald man kun havde gjort halv saa Meget for dem? Først slog man de ni Tiendedele ihjel, for at kunne anvende saa meget mere Flid paa de øvriges Forædling. Og denne, hvorledes har man ikke drevet den? Deres Navne indskrives i en stor Protocol; de have deres eget Contor, hvor deres Fødsel og dødelige Afgang meldes. Kort sagt, de betragtes aldeles som Medlemmer af det borgerlige Samfund, hvilket er langtfra at være Tilfældet med Digterne. Ifald man bare endnu vilde tilstede dem Confirmation, Søndagsskoler, Underviisning i den platoniske Kjærlighed, og Uniformer med eller uden Epauletter, saa skulde De kun see, med hvilke Skridt de vilde ile mod Fuldkommenhedens Tempel.

Piben.

I Sandhed, denne Mundkurv er ret hvad man kalder en behagelig Mand. Kom, lad os nu gaae ind. Jeg glæder mig til Deres Selskab, og haaber, at De fortsætter den begyndte Materie.

(De gaae.)

Digteren kommer, og gaaer allerlængst hen i Forgrunden, hvor han sætter sig ved Siden af Maskinmesteren, som springer forskrækket op.

Maskinmesteren.

Hvad seer jeg? Digteren! — Min Herre! Jeg beder Dem undskylde .... De tager dog vel ikke ilde op, at jeg var saa fri at gaae herind for at see denne Comedie? Man slider den hele Dag, og trænger engang imellem til lidt Adspredelse.

Digteren.

De behøver ikke at undskylde Dem? Men fra nu af maa jeg bede Dem forføie Dem ud bag Coulisserne, og passe Deres Ting. De veed min Befaling, og til hvad Tid den skal udføres.

Controleuren ved det lille Theater trænger sig gjennem Tilskuerne hen til Digteren.

Controleuren (til Digteren).

Min Herre! Hvor tør De understaae Dem at gaae ind uden Billet? Jeg sagde Dem udtrykkelig, at det gik ikke an, og endda skyder De mig tilside, og gaaer uden videre ind.

Digteren.

Bedste Ven! Det var en Feiltagelse. Jeg huskede ikke Andet, end at jeg var Herren af Huset; og det foresvævede mig lig en Drøm, som havde jeg fri Entree.

Controleuren.

Men det var en forbandet Feiltagelse.

Digteren.

Som dog let kan rettes. Denne ædle Mand (han peger paa Maskinmesteren) tilbyder sig at gaae ud, og overlade mig sin Plads.

Controleuren.

Saadant Noget er rigtignok ikke tilladt. Men for en Gangs Skyld, lad saa være.

(Maskinmesteren bukker flere Gange for Digteren, og gaaer med Controleuren.)

Handsken og Shawlet komme.

Shawlet.

Nu, min Datter, hvorledes gaaer det? Har dit Hjerte allerede valgt?

Handsken.

Nei, min Moder. Alle mine Friere staae her udenfor. Jeg lader dem hver for sig komme ind ad den ene Dør, og gaae ud af den anden. Saaledes have allerede en Snees Stykker passeret Revue, uden at Nogen af dem har gjort Indtryk paa mig. Blandt Andre har jeg allerede givet Kurven til en Fløite, som var mig altfor klagende; til en Støvle, fordi det var en Tydsker, og fordi det syntes mig, at dens sorte Farve ikke synderlig passede til min uskyldige Hvide-Aluns-Natur; ligeledes til en Herr von Pantalon, med hvem jeg forsikkrede, at en Handske intet Fælledskab kunde have. Jeg vil nu vedblive i din Nærværelse, min gode Moder. (Raaber ud af Døren.) Næste Frier! Kom ind!

En Vante kommer.

Vanten.

Det glæder mig inderlig, min naadige Frøken, at Touren endelig er kommen til mig. Thi have mine Medbeilere hidindtil ikke kunnet behage Dem formedelst deres altfor store Forskjellighed fra Dem, saa smigrer jeg mig derimod med det sødeste Haab bygget paa den inderligste Sympathie, som overbeviser mig om, at netop vi fuldkommen passe til hinanden. De er nemlig en

Handske til venstre Haand, og jeg en Vante til høire Haand. Behag at udspile Deres Fingre; det Samme vil jeg gjøre med mine, og De vil erfare, at vi paa den nøiagtigste Maade kunne indgribe i hinanden.

Handsken.

Min Herre! Slige Forslag pleier man ikke at gjøre før efter Bryllupper. Desuden maa jeg sige Dem, at Deres uldne Væsen ikke er mig behageligt; det forekommer mig som en Parodie paa mit eget. Jeg maa derfor bede Dem om at forføie Dem ud af denne Dør.

(Vanten gaaer.)

Handsken (raaber).

Næste Frier! Kom ind!

Et Kalvekrydds kommer.

Kalvekryddset (bukkende sig).

Ærbødige Tjener, min smukke Frøken! (Affides.) Gud! hvor hun er deilig!

Handsken (neiende).

Tjenerinde, min Herre! (Affides.) I Sandhed! En smuk ung Mand!

Kalvekryddset.

Frøken! De veed mit Ærinde. Jeg elsker Dem. Kan De overtale Dem til at ægte mig?

Handsken.

Paa dette Spørgsmaal vilde jeg gjerne svare med

en undseelig Rødmen; men det er mig ikke muligt. Ingen Farve vil afvexle med denne Hvidhed.

Kalvekrydset.

Paa min Ære! De er af en fortræffelig Bonitet. Jeg seer til min Glæde og Forundring, at De virkelig er fransk af Fødsel, uagtet De taler det danske Sprog med saa stor Færdighed.

Handsken.

Men har De betænkt, at jeg derfor ogsaa er mindre solid, end Deres Landsmændinder?

Kalvekrydset.

Ja, Elskværdige! Alt har jeg betænkt. Med Soliditeten kan det være det Samme; den opveies af Fiinheden.

Handsken.

Det glæder mig, hvis jeg er saa lykkelig at behage Dem. Jeg maa da til Gjengjæld sige Dem, at De langtfra ikke er mig ligegyldig. De har et fiint, behageligt Kammerjunker- og Kammerdugs-Væsen. Og hvad der især deleshed er mig uendelig kjært at opdage hos Dem, er, at De er kruset, og ikke lagt i disse brede flade Læg, som er den nyeste, ugeneerte Mode.

Shawlet.

Inden Dette gaaer for vidt, maa De tillade mig, Herr Kalvekryds, at spørge Dem, hvad De har at leve af, for at kunne ernære en Familie.

Kalvekrydset.

Ingen Ting endnu, Deres Naade! Men jeg agter at gaae ind i det udenlandske Departement. Derfra vil jeg snart blive ansat i en eller anden diplomatisk Post ved et fremmed Hof.

Shawlet.

Ifald man kun ikke begynder med at sende Dem til Barbariet.

Kalvekrydset.

Nei saa barbarisk vil man dog vel ikke være. Man maa dog engang erkjende Nytten af mine fine Folder, der see ud til at gjemme mangen vigtig Hemmelighed.

Shawlet.

Elsker du ham, min Datter?

Handsken.

Ja jeg gjør.

Shawlet.

Nu, saa omfavner da hinanden, og modtager min moderlige Velsignelse. (Raaber ud af Døren) Frøkenen er alt forlovet. De øvrige Friere behøve ikke at gjøre sig Uleilighed.

Digteren.

Dette Skuespil forekommer mig at være en forskrækkelig fersk Føde. Længe nok har jeg ladet Tingen gaae sin skjæve Gang. Alt er godt til Maade, og Lidt deraf gjør ingen Skade. Men at see alle fem Acter

tilende, vilde ikke være at udholde. Om jeg nu ikke brugte min Overmagt, vilde det være baade mod min egen Interesse og det Heles Oeconomie. Som en mægtigere Troldmand skal jeg da nu ved min kraftigere Talisman ophæve min underordnede Aands Herredømme.

Han giver et Signal ved at ringe med en Klokke. Strax efter hører man bag ved det lille Theater Vægteren pibe og raabe Brand. Almindelig Tumult mellem alle Tilskuerne, saavel de spillende i det lille Theater, som de virkelige i det store Theater.

Blandede Stemmer af Begge.

Hvor er Ilden? Hvor er Ilden? Dog vel ikke i Comediehuset?

Harlekin (bag ved det lille Theater).

Hvor er Ilden, Vægter?

Vægteren (ligeledes).

Paa Ulfeldsplads. (Han piber igjen og raaber Brand.)

Teppet for det lille Theater falder. Tumulten mellem begge Tilskuerklasserne tiltager.

Harlekin kommer ud mellem Tilskuerne ved det lille Theater.

Harlekin.

Mine Herrer og Damer! Det gjør mig inderlig ondt, at dette Uheld skal hindre mit Stykke fra at spilles tilende. Det Bedste mangler endnu. Forviklingen er neppe begyndt, end sige Knuden løst. Flasken har jo ikke fundet Proppen. Mange Personer have endnu ikke været inde. Om De dog bare vilde slaae Dem tiltaals. Ilden er jo langt herfra. See, hvor de storme mod Udgangen.

En Brandmajor mellem de spillende Tilskuere (til Harlekin).

Hør, mellem os: Er der virkelig Ildløs? eller var det kun Vægterpiben i Skuespillet, som fortsatte sin Rolle bag Coulisserne?

Harlekin.

Nei, Gud bedre det! Ilden er desværre kun altfor virkelig. Man siger, det er paa Ulfeldsplads.

Brandmajoren.

Saa maa jeg pakke mig. Bare jeg kunde komme gjennem Trængselen!

En Brandmajor mellem de virkelige Tilskuere (til Digteren).

Herr Digter! Det er mig kjært at opdage Dem. Hav den Godhed at sige mig en Ting.

Digteren (reiser sig).

Hvad befaler De at vide, min Herre?

Harlekin (afsides, med Forbauselse).

For Fanden! Er Digteren med paa min Comedie? Nu seer det godt ud for mig.

Brandmajoren mellem de virkelige Tilskuere.

Jeg vilde gjerne vide, om der er virkelig Ildløs i Byen, eller om det bare hører med til Comedien.

Digteren.

Nei vær De kun rolig. Det er en Scene i Stykket. De skal strax faae Effecten at see, naar Theatret forandres til Ulfeldsplads.

Den første Brandmajor.

Naa det tænkte jeg jo nok. (Til Harlekin.) Hvorfor Fanden vil De da narre mig væk herfra, naar det ikke behøves?

Harlekin.

Saa sandt, som jeg lever, Ildløsen er virkelig. (Assides.) Jeg kommer her i en forbandet Knibe. Gid jeg kunde practisere mig væk!

Første Brandmajor.

Men Guds Død og Pine! Saa maa jeg skynde mig.

Den anden Brandmajor.

Hvad for Noget? Hvad hører jeg? Saa faaer jeg saagu ogsaa Hastværk. Herr Digter! De har ikke Ret i at opholde Folk med Narrestreger fra at gaae i deres lovlige Kald.

Digteren.

Slaa De Dem dog bare til Ro. Hvad jeg har sagt Dem, er sandt. Ildebranden er kun her i Stykket, og ikke i Virkeligheden, saa sandt som jeg er en ærlig Mand.

Første Brandmajor.

Men hvad er dog det for Noget? (Til Harlekin.)

Hvad skal det sige? Bliver han, saa kan jo ogsaa jeg blive. Der er jo altsaa ingen Ildløs.

Harlekin.

Jeg sværger Dem ved Alt hvad helligt er, at der virkelig er Ildløs paa Ulfeldsplads. Hvor kan De troe, at den er et Theaterkneb? Den kom mig selv aldeles uventet. Dersom De skal paa Deres Post, saa raader jeg Dem af et oprigtigt Hjerte: skynd Dem, jo før jo heller.

Anden Brandmajor.

Hvad Fanden vil dog alt Dette sige? Hvem af dem skal man nu troe?

Digteren.

De skal troe mig, min Herre! Thi jeg er Digteren, og maa derfor vel vide Besked om Stykket.

Første Brandmajor.

Ja De har vist Ret. De seer saa god og skikkelig ud. Dem vil jeg ogsaa troe; thi den Harlekin er dog en Gavstrik, som bare fixerer os.

(Harlekin lister sig ganske sagte bort.)

Digteren.

Nei min Herre; De bør troe Harlekin ubetinget. Han har fuldkommen Ret i hvad han sagde Dem.

Første Brandmajor.

Hvad? Havde han Ret? Er der virkelig Ildløs?

Digteren.

Ja, og ja, og atter ja. Skynd Dem, alt hvad De kan, til Ulfeldsplads.

Anden Brandmajor.

Men for en Ulykke! Nu modsiger De Dem jo selv.

Digteren.

Det var jo ikke til Dem, jeg talte. Bliv De kun! der er ikke mere Ildløs end bag min Haand.

Første Brandmajor.

Hør, nu spørger jeg Dem paa Deres Ære og Samvittighed: Er der Ildløs eller ikke?

Digteren.

Paa min Ære og Samvittighed: der er Ildløs paa Ulfeldsplads.

Anden Brandmajor.

Jeg spørger Dem ogsaa paa Deres Ære og Samvittighed: Er der Ildløs eller ikke.

Digteren.

Paa min Ære og Samvittighed: der er ingen Ildløs i hele Byen.

Første Brandmajor.

Det var som Fanden.

Anden Brandmajor.

Det var som Satan.

Første.
Det er da et Djævels Menneske.

Anden.
Det er da en Allerhelvedes Karl.

Første.
Men mon jeg dog ikke hørte feil.

Anden.
Mon jeg ogsaa forstod ham rigtig?

Første.
Jeg vil spørge ham igjen.

Anden.
Jeg vil høre mig for nok engang.

Første.
Herr Digter! Er der Ildløs?

Digteren.
Ja.

Anden.
Herr Digter! Er der Ildløs?

Digteren.
Nei.

Første.
Nu har jeg, Gud straffe mig, aldrig hørt Mage.

Anden.

Det er, Fanden fortære mig, til at blive gal over.

Første.

De maa svare med Ja eller med Nei.

Anden.

Ja, kun med een af Delene.

Begge.

Det Samme til os Begge.

Adskillige.

Forstaaer sig.

Andre.

Naturligt.

Alle de spillende Tilskuere.

Er der Idløs?

Digteren (skriger høit).

Ja.

Alle de virkelige Tilskuere.

Er der Idløs?

Digteren (skriger høit).

Nei. — Ja; nei. Ja; nei. Ja; nei. Ja; nei. Ja; nei. Ja; nei, etcetera, etcetera, etcetera, etcetera, etcetera, etcetera, in infinitum.

Alle de spillende Tilskuere.

Aa Snak! Svar med eet Ord!

Alle de virkelige.

Ja med eet Ord!

Digteren.

Mine Herrer! At svare begge de tilstedeværende Forsamlinger med eet Ord, eller give dem begge det samme Svar, vilde være en Umulighed, thi hvad der er Sandhed for det ene Parti, er Løgn for det andet. De maa her vel distinguere mellem det Absolute og det Relative. (Til de virkelige Tilskuere.) De, mine Herrer, ere de absolute Tilskuere, Tilskuere i sidste Instans; hine derimod (vegende paa de spillende) kun relative Tilskuere, nemlig af Skuespillet i Skuespillet, og ere med det Samme selv Skuespillere, som spille for de absolute Tilskuere. Alle de Bemærkninger, som de relative Tilskuere gjorde over Skuespillet, har jeg selv ladet dem sige. De staae i Manuscriptet, og de omtalte relative Tilskuere have maattet lære deres Roller og gjøre Prøve ligesaavel som Flasken, Støvlen og de Andre. De have ikke engang Tilladelse til at more sig ved det Skuespil, de see; de skal kun passe paa Stikordene, og falde ind til rette Tid med deres Repliker. — Ja vi ville gaae et Skridt videre: Skuespillet, Flaskens Længsel efter Proppen, har i Grunden mig til Forfatter, uagtet virkelig Harlekin har skrevet det. Jeg vil give Dem et Exempel. Ligesom det gode Princip tillader det underordnede onde at raade i en vis indskrænket Virkekreds, eller ligesom Gud til en Tid tolererer Fanden, saa at denne opfinder en Mængde Spektakler, til hvilke dog den Første for saa vidt er Aarsag, som hans Alvidenhed kunde forudsee dem i det Øieblik,

han gav den Anden Regimentet: saaledes har jeg, sans comparaison, idet jeg lod Harlekin skalte og valte, meget godt vidst, hvad han vilde gjøre, hvad han vilde sige, og Ord for Ord det hele Stykke, han vilde skrive og opføre; thi den hele Person ligger, saa at sige, i min Hjerne, og kan derfor ingen Hemmelighed have for mig. Naturligviis hørte det med til det hele Stykkes Oeconomie, at det episodiske skulde afbrydes paa det bestemte Sted ved Vægterens Brandraab; ja havde jeg ikke ladet det skee, da vilde De have seet Mester Harlekin i en net Confusion, thi han havde saamænd ikke skrevet et Ord mere end netop dertil. Naar mit Manuskript bliver trykt, vil De see, det er sandt, som jeg siger. — Og jeg skal nu endelig tilsidst aabne Dem mit Hjertes dybeste Afkrukke? Skal jeg vise Dem det inderste Motiv til at jeg saae igjennem Fingre med Harlekins revolutionaire Handling? Nu vel! Manuscriptet til mit Stykkes anden Act blev, som De veed, sønderrevet af Acteuren, som spillede Publicum i Intermezzet. I den korte Tid inden Teppet gik op til anden Act, fik jeg kun Tid til at restituere de tre første Scener. Derpaa lod jeg min lystige Person i Guds Navn gjøre sig lystig for at udfylde Midten; og imidlertid arbeidede jeg paa Catastrophen, hvilken vi nu med stærke Skridt nærme os. Det er mig derfor om at gjøre, at Theatret nu forandres paa Øieblikket, thi Ilden har længe brændt bag ved dette Teppe, og Maskinmesteren har kun beregnet Satsen for en halv Time, da han ikke kunde forudsee, at dette Ophold skulde komme iveien. Altsaa — (til de spillende Tilskuere) der er, som sagt, virkelig Ildløs paa Ulfeldsplads. Skynd jer afsted jo

før jo heller; thi jeg bruger jer alle som Statister til at udgjøre den ved Ildebranden tilstimlende Mængde, og Bagteppet kan ikke gaae op, førend I allerede staae paa eders Pladser. Pak jer ud, I Hunde, og Lystrer! Derfor blive I gagerede af Directeuren. (De styrte Alle ud. — Til de virkelige Tilskuere.) Mine Herrer og Damer! Der er, som sagt, ingen anden Ildløs end den her i Stykket. Desuden har De jo betalt Deres Pladser. Hvad er da billigere, end at De bliver og seer Comedien ud? (Han bukker, og gaaer. Skuepladsen forvandles.)

Ulfeldsplads.

Mørk Nat. Der brænder et Huus. Alle de spillende Tilskuere fra forrige Scene staae og gabe derpaa. Vægterpiber, Brandraab, Klemten, Allarmtrommen, Brandfolk, Bryggerslusser, Sprøiter. Første Brandmajor iler geskæftig omkring og giver sine Ordres.

Anden Brandmajor (mellem de virkelige Tilskuere).

Naa Gud skee Lov, det var saadan at forstaae! Saa kan jeg da blive her i min gode Ro, medens den anden stakkels Brandmajor maa rende fra Comedien lige hen i Ilden.

Første virkelige Tilskuer.

Det er ellers fælt, at de gjør det saa naturligt, See bare, hvor det brænder.

Anden.

Det er virkelig et fortræffeligt Skuespil. Illusionen kan ikke vel gaae videre end i denne og foregaaende Scene.

Tredie.

Ja den gik altfor vidt i den foregaaende Scene. Man bør ikke gjøre Publicum forskrækket.

Fjerde.

I det Mindste ikke i den Grad som før, da Vægteren ganske uventet begyndte at pibe og raabe Brand. Tænk engang, Digteren maatte jo selv komme frem, og ophæve Illusionen, inden hele Publicum faldt i Besvimelse.

Anden.

Ja men nu da vi veed, at det er bare Theatereffect, saa er det dog rigtig meget fornøieligt at see derpaa.

Fjerde.

Fornøieligt? Jeg maa tilstaae Dem, at jeg ikke godt kan fornøie mig over min Næstes Ulykke. Jeg tænker i eet væk paa de stakkels Tilskuere paa Theatret, for hvilke det er virkeligt, ifølge Digterens egen Forsikkring.

Første Brandmajor (paa Theatret).

Det brænder djævleblændt. Jeg er bange for, at der ingen Redning gives.

Fjerde Tilskuer (til anden).

Vil De bare høre? Er det dog ikke gyseligt? Hvor kan man nu glæde sig derover? — De arme Mennesker!

Første Brandmajor.

Det er forbandet. Jeg kom for silde. Nu er her Intet at gjøre. Jeg bliver vist mulcteret. Men Digteren skal saagu betale Mulcten, thi det var ham, der opholdt mig med Snak. See, hvor Luen slaaer ud af alle Vinduer og Døre! Vi komme til at indskrænke vore Bestræbelser til at frelse Nabohusene.

Anden Brandmajor (mellem de virkelige Tilskuere).

Naa, det maa da være en Kjeltring af Brandmajor. Jeg kjender ham ikke, saa jeg kan frit sige det. Hele det prægtige Huus skal nu brænde af, og Folkene maaskee ikke faae reddet saa meget som et Par gamle Skoe, bare fordi han ikke havde Lyst til at gaae fra Comedien. Og nu vil den Æsel ovenikjøbet skyde Skylden paa den uskyldige Digter. Ja ja, det er godt, her ere flere Vidner end jeg.

(Det vedbliver at brænde stærkt. Larmen og Opløbet tiltager.)

Ruinerne af Nicolai Kirke.

De ere svagt oplyste af Ildsluen. Der klemtes stærkt fra Taarnet. Lygter ere udhængte derpaa. Alle de spillende Tilskuere fra forrige og næstforrige Scene komme løbende ind, og stimle omkring Taarnet.

Første Tilskuer paa Theatret.

Det maa være en forfærdelig Ildebrand.

Anden.

Mon man ikke kan komme derhen?

Tredie.

Nei, Vagten holder Enhver tilbage.

Fjerde.

Tag Dem iagt, ifald De gaaer derhen, at ikke Brandfolkene sætte Dem til Sprøiteværket. Det er undertiden hændt velklædte Folk, naar de vare altfor paatrængende.

Femte.

Hvor der klemtes forfærdeligt!

Sjette.

Man kan ordenlig fornemme Rystelsen, naar man staaer her ved Foden af Taarnet.

Syvende.

Hvem skulde troe, at det afbrændte Taarn havde saa stærke Klokker?

Ottende.

Men hør, hvor Klemtningen tiltager. Vægteren angriber sig, og kimer næsten i sin Iverighed.

Niende.

„Dybt bevæges maa en Vægter vist, som gaaer paa Svalen om det nøgne Taarn, og skuer Ødelæggelsen, og kommer Timerne ihu, da Spiret kneiste høit i Sky."

Tiende.

Mon Vægteren skulde tænke derpaa?

Taarnvægteren kommer forskrækket ud.

Niende Tilskuer.

Naa, Vægter, er du bevæget.

Taarnvægteren.

Ja, Gud frie mig! mere rystet end bevæget.

Niende Tilskuer.

Seer I, jeg havde Ret?

Tiende.

Han seer virkelig bleg og forstyrret ud.

Ellevte.

Men hvorledes tør du komme herned? Burde du ikke blive deroppe og klemte?

Tolvte.

Men hvad for Noget? Det klemter jo endnu alt hvad det kan! Hvordan gaaer det til?

Taarnvægteren.

Hør mig!
Da nys i lovligt Kald jeg stod, og slog
Af al Formue paa den store Klokke,
Da syntes det mig pludselig, som Nogen
Bag ved mig puslede; jeg vendte mig,

Og see, i Lysningen af Ildens Lue
Der stod en gammel Mand, lidt bleg og gusten,
Med magre, skarpe Træk, indfaldne Kinder,
Og Øiesynet spændt og stirrende.
Han pyntet var, men efter gammel Mode,
Bar en Paryk med Pidsk og store Bukler,
En Fløiels Kjole, lysefiolet,
Med Knapper i af Staal, og uden Krave,
Et lidet Halsbind, Kalvekrydset pluskket,
Og under Armen en trekantet Hat.
Forbauset blev jeg ved at see ham, thi
Jeg fatted ei, hvordan han did var kommen,
Thi Indgangen til Taarnet var jo lukket.
Da nu jeg saa betragted ham og tænkte,
Mon jeg skal tale til ham, nærmed han sig,
Og sagde: Vægter! Du gjør ei din Pligt;
Du burde klemte meget mere stærkt
I denne frygtelige Ildebrand,
Som muligviis fortærer hele Staden.
Og Touget rev han mig af Haanden ud,
Og gav sig selv forfærdet til at kime.
Da blev jeg vred og vilde jage ham
Afveien, men i Luften kun jeg greb.
Da mærkede jeg først, det var et Gjenfærd,
Og i det Samme saae jeg, at en Grav
Paa Kirkegaarden havde aabnet sig.
Jeg korsed mig, og raabte Jesu Navn,
Men Skyggen blev, og svarte: Vær ei bange!
Jeg er en Aand, men hører til de gode.

Forfærdet blev jeg dog, og skyndte mig
Ad Trappen ned, og løb herud paa Gaden.

Gjenfærdet lader sig see paa Vægtergangen.

Adskillige.
Der staaer han, see, paa Taarnets Vægtergang!

Gjenfærdet (til de forsamlede Folk).
Høiædle og høigunstige Patroner!
Carl Friedrich Reiser var mit fordums Navn.
Som Stadt-Chirurgus har jeg Stands-Personer
Cureert i Residentzen Kjøbenhavn,
Og siden vundet største Laurbærkroner,
Fordi jeg skrev, nedrige Stand til Gavn,
Grønskoldninger tiltrods, mig selv til Glorie,
Den frygterlige Ildebrands Historie.
Hvo husker ei, at under Ildens Rasen
Forglemte Pastor Schreiber Hat og Stok?
Hvordan en tydsk Soldat, som var et Asen,
Skreg, at endnu det ikke brændte nok?
Hvordan med Brag i Luften opsprang Blasen,
Og Brandt-Majoren selv begig en Bock!
Hvordan jeg Frue Taarn med Skræk saae dingle,
Og gav tre Skilling for en Kommenskringle?
Blandt Fædrelandets de Udødelige
Gav mine Skrifter mig en Plads; men i
Det nye Jerusalem i Himmerige
Først min Geneigthed til Theologie,
Dernæst især min Taalmod uden Lige

I Fattigdom og alskens Spotteri,
Det Taare-Offer, jeg for Gud fremførte,
Hvergang jeg Kingos gyldne Psalme hørte.
Derfor, da jeg paa Jorden endte Gangen,
Heel mødig, og mit trætte Øie brast,
Mig Abraham ei sagde hvad han Mangen,
For hvem Fortunas Hjul stod altid fast,
Har sagt: Gedenke, Sohn, daß du empfangen
Dein Gutes schon in deinem Leben hast.
Nei, hver en Taare, som jeg græd herneden,
En Perle bleven var i Evigheden.
Endnu hver Nat (endskjøndt mit Hjerte gruer)
Jeg gaaer til Helveds Port fra Himlens Top,
Og gjennem Gitteret de Flammer skuer,
Som evig martre de Fordømtes Krop.
Da husker jeg, hvordan i slige Luer
Det ganske gamle Kjøbenhavn gig op,
Og at alene jeg det har beskrevet,
Men derfor heller ei forgjæves levet.
Mit Gjenfærd selv den gamle Drift ei glemte,
Det maatte hæve sig af Gravens Skjød,
Saasnart det Taarnets Klokke hørte klemte,
Og ile hid, og see paa Flammen rød,
Skjøndt denne Brand, om eder og den skræmte,
Et Intet er mod hiin beskrevnes Nød,
Kun Børnespil, om saa jeg turde sige,
Mod hiin, som kaldet blev: den fyrgterlige.
Jeg hidindtil især mon Ordet føre
Til Publicums den ene halve Part,
Dem, som er til kun for at see og høre:

Men nu jeg taler til den anden Art,
Skribenterne, som vil de Første røre,
Og troe, de have gjort det meget rart,
Naar kun de følge blindt, for mig at hædre,
Min gamle Regl: Jo galere, jo bedre.
Jeg kan vel ei, Høistærede, behøve
At sige jer, at i den bedste Flor
Fabriken er, at naar I flink jer øve,
Kan eders Færdighed end vorde stor.
Men netop Det, at I med mig vil søve
Af samme Fad, og træde i mit Spor,
Gjør, mens det høilig smigrer mig, tillige
Mig til en Pligt, min Mening jer at sige.
Endskjøndt jeg da mig let kan forestille,
At min Maneer kan friste mangen Pen,
Er jeg dog ei saa gal mig at indbilde,
At man blandt alle kun bør følge den.
Hvi øser I alene af min Kilde?
Der ere jo dog flere store Mænd,
Som kan jer lede fuldt saa godt i Grunden:
Hvi skal jeg Brødet tage dem af Munden?
Litteraturens Sol i Danmark daler;
Den gyldne Tid er endt, om ret jeg seer,
I fattes Evnen til Originaler,
Og stræbe derfor efter min Maneer.
O men hvor fjernt fra mine Idealer
Staaer eders Efterlignings døde Leer!
Naturligviis! Thi kun i Klæder skaaret
Hos eder er, hvad mig i Kjødet baaret.
Og til min Sangs ophøiede Castale,

Kan jeg forsikkre jer, I aldrig naaer,
Skjøndt ved jer Stræben væk fra Tempes Dale
I kom idag lidt længer end igaar.
Men om I ogsaa gjør jer nok saa gale,
Dog ingen Nærmelse tilgavns forslaaer.
Derfor jeg vil venskabeligst jer raade
At vælge før en anden Skrivemaade.
Thi seer I, for at være mig, I maatte
Ei copiere min Original,
Men meget meer jert eget Væsen blotte,
For dog paa egen Haand at være gal.
I maatte aabne Hjertets dybe Grotte
For Mængdens Blik, jer selv til Spot og Qval,
Og uden Forbehold naivt fortælle
Alting med Rub og Stub, hvad man kan melde.
Men det, godt Folk, formaaer I ei at gjøre!
Thi saa uskyldigt er ei eders Sind,
At I, som jeg, tør Verdens Blik og Øre
Med barnlig Uskyld vie dristigt ind
I hvad selv fjernest Tankerne berøre.
I Verdens Trængsler blegnet er min Kind,
Men fremad saae jeg, skotted ei til Siden,
Og gik urørt af Lasten gjennem Striden.
I hvad jeg skrev, jeg har ei fulgt Exemplet;
Jeg veed, at min Maneer min egen var.
Jeg var en Mynt, som kjendelig var stemplet,
Og uforfalsket dette Præg jeg bar.
Jeg dyrked Gud i Hjertet som i Templet,
Og tillidsfuld mit Kors jeg baaret har.

Derfor jeg rolig ned i Graven daler,
Farvel! Alt Solen gryer og Hanen galer.

(Han synker ned Graven.)

Aaben Mark.

Solen staaer op. En stor Stjerne sidder paa Himlen, og vedbliver at skinne. Musen Thalia kommer fra den ene, og Digteren fra den anden Side.

Thalia.

Det er mig kjært, at jeg dig møder her;
Thi jeg vil give dig et velmeent Raad:
Hold op, min Ven, mens Legen just er bedst,
Og det maa være nu, thi ellers gaaer det
For vidt med dette tøileløse Spil.
Stor er den Magt, som jeg min Dyrker giver;
Men vogt dig, at du ei misbruger den!
Er Mængdens Mening og dig ligegyldig,
Saa stræber du dog sikkert at behage
Din høie Muse, og hun raader dig
At lade Catastrophen komme, før
Dit eget Værk dig voxer over Hov'det.

Digteren.

Dit Vink, min høie Dronning, skal jeg følge
I Dette som i Alt. Til Pant paa Løftet
Hør kun den fjerne Sang som lyder. Viid, at
Det Choret er, som ende skal det Hele.

De hellige tre Konger (udenfor).

O Stjerne, hav Tak, vor ledende Ven
Imellem de vildsomme Veie!
Alt Hytten vi see, nu kjende vi den,
Lyksalighed monne vi eie.
Med Glæde
Vi træde
Herind i det fattige Huus.

Digteren.

Fortryd ei paa hvad jeg vil sige dig:
Det var nok passeligst, om her du gik,
Thi nu de hellige tre Konger komme;
Saa, hvis du bliver her, da vil man sige,
At jeg forglemmer Eenhed og Costume,
Og blander Christendom med Hedenskab.

Thalia.

Min gode Ven, det synes mig lidt næsviist,
At du din Muse tage vil i Skole.
Troer du, jeg Kunstens Regler ikke kjender,
Og veed at passe, naar jeg gaaer og kommer?

Digteren.

Jo, efter Kunstens Regler kan du handle,
Men efter Verdens du for lidt dig retter.
Jeg nægter ei, maaskee du blive burde,
Men Publicum vil heller af med dig.
De sige, at de har din Contrafei
Her paa Prosceniet, som og din Søsters,

(Thi jeg maa sige dig, at denne Støtte,
Som før var sort, men nu er bleven hvidtet,
Skal være dig, den anden Melpomene),
Og naar man har et godt Portrait af jer,
Saa kan man eder selv undvære godt.

Thalia.

Nu vel, saa gaaer jeg da. Thi om jeg blev,
Og Saadant dig tilregnedes som Feil,
Du vilde, som sædvanligt, skyde Skylden
Paa Musens Luner, for at redde dig.

Digteren.

Men har jeg ikke Ret deri? Som Digter
Jeg maa jo lyde din Inspiration.

Thalia.

Nei, du har Uret, tvertimod. Som Digter
Befaler du desværre over mig.
Hvor Meget har du ei i dette Stykke
Paa egen Haand, og mod min Villie skrevet!
Du er min Herre, jeg din Tjenerinde,
Det mærker jeg saa tidt; selv her min Rolle
Jeg spille maa, som du har skrevet den.
Og derfor gaaer jeg ogsaa nu, vist ikke
Af egen Drift, nei, men fordi du har
I Manuscriptet skrevet Ordet: Gaaer.

(Gaaer.)

De hellige tre Konger: Caspar, Melchior og Balthasar, komme. I nogen Afstand følger Nanine, men med fuldvoxen og uddannet Figur. Lidt efter komme de to Politibetjente. Naar den Ene af Kongerne synger, dandse de to Andre. Derpaa gjentage de de tre sidste Linier af hvert Vers i Chor, og dandse saa til Efterspillet, under hvilket Politibetjentene sige deres Repliker.

Caspar.

Vi komme saa fjernt, vi Konger tre,
Alt fra de østlige Lande;
Thi aldrig saasnart vi Stjernen faae see
Paa Nattens Himmel at stande,
Vi glade
Forlade
Vor skinnende Kongeborg.

Første Politibetjent.

Hvad Fanden er her for et Lirumlarum?

Anden.

Gud forlade mig min slemme Synd! Men troer jeg ikke, det er de hellige tre Konger, som igjen drage omkring, og lade sig høre for en Marks Penge eller to, uagtet det er blevet strengelig forbudt. Ja, jeg skal saagu lære jer. (Han løfter sin Stok.)

Første (holdende ham tilbage).

Nei holdt! Tag dig ivare!

Melchior.

Thi Perler og Guld har Østerland,
Klenodier have vi hjemme;

Men Perler og Guld ei lignes kan
Ved Det, som Hytten mon gjemme.
Af alle
Vi kalde
Dog denne den herligste Skat.

Anden Politibetjent.

Hvorfor holder du mig tilbage.

Første.

Jeg skal sige dig, jeg er bange for, at disse maaskee dog ikke ere af de forklædte Nyboderdrenge, som grassere paa denne Tid. De see mig dog saa udenlandske og virkelig kongelige ud. Deres Kroner ere ikke af Guldpapiir, men af skinnende Metal, som i det ringeste maa være ægte forgyldt. Deres Dragter er . . .

Balthasar.

Og denne Skat, som I vel forstaaer,
Det er Barn Jesus den lille:
Han fødes endnu hvert evige Aar
For Dem som elske ham ville,
Som trolig
Sin Bolig
Indvie den hellige Juul.

Første Politibetjent.

Deres Dragter, vilde jeg have sagt, ere jo saa pragtfulde som Comediandternes, og den sorte Konge seer saamænd ikke ud til at være sværtet, men han er tilforladelig en indfødt Morian.

Anden.

Ja hvad beviser det? Det kan jo være, det er en sort Leietjener, som de har faaet med i Ledtog.

Caspar.

Saa er det da ei den første Gang
Vi komme hid fra det Fjerne.
Vi komme, som før, med Spil og Sang
Og ved den levende Stjerne.
Vi prise
Den Vise,
Vor Frelser vi prise som før.

Anden Politibetjent.

Skal vi da lade være at arrestere dem?

Første.

Jeg veed saagu ikke, hvad jeg skal sige dertil. Jeg er saa bange for at vi skal begaae en Dumhed, og prostituere os. Men hør, lad os lægge Mærke til, hvad Sprog det er, som de synge.

Melchior.

Han er, som vi, en herskende Drot,
Og Seiren hans monne være,
En Hytte er hans prægtige Slot,
Og Fuglene sjunge hans Ære.
Det lyder,
Det bryder
Saa høit gjennem Skyernes Mulm.

Anden Politibetjent.

Ja Gud veed, hvad det er for et Sprog, men saameget er da vist, at det hverken er Tydsk eller Dansk.

Første.

Siig ikke det! Det er meget sjeldent, man kan forstaae Ordene paa hvad der bliver sunget.

Balthasar.

Ei ære vi dig, som en Konge paa Jord,
Med Guld og kostbare Ringe,
Men Myrrha vi strøe i dit hellige Spor,
Og duftende Virak dig bringe.
Du have
Vor Gave,
Som Givernes Ydmyghed, kjær.

(De gaae bort under Dandsen og Efterspillet.)

Første Politibetjent.

Ja men hvad skal vi nu beslutte?

Anden.

Jeg veed min Salighed ikke. Jeg tænker, det er det Rigtigste, at vi lade dem skøtte sig selv, men derimod ikke taale noget Opløb her omkring, og jage disse Folk tilside.

Første.

Ja, det er det Klogeste. (Til Nanine og Digteren, som vil følge Kongerne.) Vil I være saa gode at blive tilbage.

Anden.

Overalt hvad er I to for Dagdrivere, som ikke har Andet at bestille end at staae her og gabe paa de forklædte Matrosdrenge?

Første.

Dersom I endnu staae ledige paa Torvet, naar vi komme tilbage, saa tage vi ham, min Faer, til Mudderarbeide, og sætte hende, Mamsel, i Spindehuset.

(Politibetjentene gaae.)

Nanine.

Hvi tør jeg ei følge, som Hjertet vil,
Det hellige Chor,
Som drager mig mægtigt ved Sang og Spil
Igjen fra Jord?
En Engel bar mig til Jorden ned,
Mens jeg slumrende laae.
Ak, her jeg vaagned, og har ei Fred
For hvad hist jeg faae!
Tolv Dage jeg kun i Himlen var,
Kom som Barn derop.
Dog hvad jeg skued, alt modnet har
Til Rose min Knop.
Og tilbage jeg kom, en voxen Mø,
Ukjendt af Hver,
Og bærer i Sjælen et himmelsk Frø,
Som maa qvæles her.
Jeg gik til min Barndoms Bolig hen,
Og banked paa Dør,

Men Den, som aabned, ei kjendte igjen
Mig nu, som før.
I min Drøm jeg kun lever, tilovers paa Jord;
Og spørger man
Om Det, jeg skued, da mangle mig Ord
Til Hvad og Hvordan.
I Hjertet mig brænder den evige Gnist;
Hvis jeg ikke formaaer
I Sang at udaande min Længsel, jeg vist
I Luen forgaaer.

Digteren.

Betydningsfuldt har du mig foresunget
Mit eget Livs Begivenhed, Nanine!
Thi Alt hvad du har sagt, paa mig jo passer
Saa godt som paa dig selv; og ret mig glæder,
At kunne ligne dig, Uskyldige!
Som du var ogsaa jeg engang i Himlen,
Dengang i Mulighedens Skjød jeg slumred.
En Engel bar min Aand til Jorden ned,
Da blev jeg født. Nu har jeg her ei Fred
For hvad jeg skued hist. Min Knop har ikke
Det virkelige Liv, men Himmeldrømmen
Til Rose modnet, hvis den modnet er.
I Sjælen bærer jeg et himmelsk Frø,
Som tidt staaer Fare for at qvæles her;
Og naar jeg banker paa de kjendte Døre,
Gjenkjender Den mig ei, som aabner dem.
Tilovers føler jeg mig tidt i Verden,
Thi kun i Mindet af den gyldne Himmel,

Hvori jeg engang drømte, lever jeg;
Og dog, selv Drømmen er jeg ikke voxen,
Thi Ord jeg savner til at skildre den,
Og gjøre den forstaaelig for Andre.
Os begge brænder Evighedens Gnist;
Som du, forgaaer jeg i den stærke Lue,
Hvis ikke jeg min Længsel bort kan synge.

Men hvis jeg maa dig til min Musa kaare,
Da vil det Baand, som bandt min Læbe, løses.
Du mig begeistre skal til Sang, og Drømmen
I Himlen du mig gjøre virkelig.
Da skal de Følelser, dit Hjerte gjemmer,
Paa mine Læber finde Ord og Toner.

De hellige tre Konger komme tilbage.

Alle tre Konger, Nanine og Digteren.
Saa sige vi eder nu Farvel.
Vor Frelser ville vi prise.
See, Stjernen skinner saa klart i Qvel,
Og Veien vil den os vise.
Hil være
I Ære
Den Konge for Himmel og Jord!

Psyches Indvielse.

Et mythologisk Drama.

Udkom 1817.

Personerne.

Guder.

Pan.
Venus.
Amor.
Amphitrite, Doris, Galatea, Thetis, Leucothea, } Nereider.
Tritoner og Nereider.
Elskovsguder.
En Najade.
Zephyr og Boreas, Hver med sit Følge.

Mennesker.

Lycomedes, Konge i Thracien.
Dronningen, hans Gemalinde.
Menippe, Janassa, Psyche, } deres Døttre.
Choon, en fremmed Prinds, Menippes Brudgom.
Eurytus, en fremmed Prinds, Janassas Brudgom.
Psyches Amme.
Cyrillus, Daphnis, } Hyrder.
Den kongelige Livvagt.
Livvagtens Anfører.
Arses, Kongens Frigivne.
Chor af Psyches Terner.
En Offerpræst.
Hoffolk.

Skov, Hav og Bjerge.

Pan driver en Flok Geder igjennem Skoven, og blæser et Stykke paa sin Hyrdefløite, hvorefter han siger til Tilskuerne:

Jeg er den store Pan. Forfærdes ikke!
Idag jeg ikke med en panisk Skræk
Vil skræmme jer fra Skovens Helligdom.
Jeg blæste for jer paa min Hyrdefløite,
Fordi jeg vilde ved de blide Toner
Betage jer enhver ugrundet Frygt.
Mig Digteren har bedet frem at træde,
Og tale til jer. Selv han søgte mig
I Skovens Indre, hvor han ofte kommer,
Snart for at høre paa min Fløites Lyd,
Snart for at tale med mig om Naturen.
Thi Digteren har ei den Frygt, som Andre,
For mig og for mit Væsen. Tvertimod:
Han bad mig træde frem og tale til jer.
At komme selv fordrister han sig ei;
Thi hvad han føler ved den gamle Mythe,
Som han vil stille frem for eders Øine,
Og ved de mange vexlende Figurer,

Som end kun svæve for hans Phantasie,
Liig dunkle Skygger, men nu strax skal træde
Med Livets virkelige Farver frem,
Det vil hans Ord forgjæves eder tolke.
Langt bedre, meente han, I vilde fatte
Hans Følelser og dette Digts Betydning,
Og bedre lade Sind og Hjerte stemmes
Til et letsindigt og dybsindigt Spil,
Naar først I saae den store Pan fra Skoven,
Med sine Horn, med sine Bukkefødder,
Med Gedeøren og med Gedehale,
Med Bukkeskind om Skuldren, med sin Fløite,
Og med den krumme Hyrdestav i Haanden,
Som her I see. Med den jeg Aarets Tider
Fremkalder i en aldrig afbrudt Vexling:
Jeg kalder Vaarens lyse Blade frem,
Jeg lader Somren modne deres Farve,
Jeg lader Efteraaret gulne dem,
Og Vintrens Snee de visne Løv begrave,
Men atter Stammen skyde friske Blade
Til næste Vaar. De Fleste frygte mig,
Og ere bange for at see mit Aasyn,
Og tør ei trænge dybt i Skoven ind,
Af Angest for at møde mig i Løvet.
Men I skal ikke være bange for mig:
Just Det, som synes Eder frygteligst
Og sortest, skal i dette lette Spil,
Hvis Forhæng nu jeg ruller op for Eder,
Fremstille sig med Livets muntre Farver,
Og klinge for jer Sjæl som Glædens Toner.

— Men tys, jeg hører alt en Glædeslyd.
Hør! Nereiders og Tritoners Sang!
Fru Venus stiger op af Havets Gjemme;
Saa maa jeg flye til mine tause Stammer.
Den megen Støien kan jeg ei fordrage.
Vi sees igjen, men ei i denne Brimmel:
I Skovens Inderste, hvor Alt er taust,
Skal I besøge mig. Farvel saalænge!

(Han gaaer.)

Venus stiger op af Havet paa en Delphin, fulgt af Amphitrite, Doris, Galatea, Thetis og Leucothea, samt de andre Nereider og Tritonerne. De nærme sig Kysten, hvor Alle, undtagen Tritonerne, gaae op paa Landet. Imidlertid blæse disse paa Muskelskaller, og Nereiderne synge.

Sang.

Fru Venus atter stiger
Af Verdenshavets Skjød.
Vor Sang skal hende prise,
Som første Gang den lød,
Da Kjærligheds Gudinde
Af Havets Skum blev fød.

Venus.

Galatea!

Galatea.

Min Gudinde!

Venus.

Thetis! Amphitrite!

Thetis og Amphitrite.
Ja!

Venus.
Doris!

Doris.
Her!

Venus.
Leucothea!

Leucothea.
Dronning!

Alle Fem.
Hvad har du isinde?

Venus.
Sorg betynger dette Hjerte.

Leucothea.
Kan et Gudehjerte sørge?

Amphitrite.
Og hvorfor da?

Galatea.
Tør vi spørge?

Doris.
Aphrodite!

Thetis.
Nævn din Smerte!

Venus.

Saa min Sorg I ikke seer?

Amphitrite.

Sorgen vel, men ikke Grunden.

Venus.

Den kun alt for snart er funden:
Ak! min Skjønhed er ei meer!

Thetis.

Skjønheds Dronning!

Doris.

Hvilket Ord!

Amphitrite.

Elskovs mægtige Gudinde!

Galatea.

Er da vore Øine blinde?

Leucothea.

Hvor er da vel Skjønhed? hvor?

Venus.

Ak! forgjæves, som jeg seer,
I min bittre Sorg vil lindre;
Sorgen bliver dog ei mindre.
Nei, den Tid er ikke meer,
Da Idæerhyrden gav

Skjønhedsæblet mig alene,
Medens Here med Athene
Paa det samme havde Krav.
Ak det er alt længe siden!
Rosen blomstrer ikke nu,
Og jeg seer med Skræk og Gru,
Guder ældes og med Tiden.

Amphitrite.

Mægtig Sorg maa dig betynge,
Naar Umulighed du troer.

Venus.

Maa min Sorg ei være stor,
Da jeg kan mig ei forynge?

Thetis.

Du i evig Ungdom straaler,
En udødelig Gudinde.

Venus.

Smiger kan mig ei forblinde.

Galatea.

Her du ikke Sandhed taaler.

Venus.

Eder jeg at spørge vover,
Om endnu min Skjønhed varer.
Men oprigtigt nu mig svarer,
Og Sandfærdighed mig lover!

Leucothea.
Mere skjøn end Rosenhækken,
Hvor Zephyrer Vellugt laane,

Doris.
Mere skjøn end Nattens Maane,
Naar den speiler sig i Bækken,

Thetis.
Liig en Dronning, som fordunkler
Hver og een sin mindre Terne,

Galatea.
Mere skjøn end selv din Stjerne,
Naar den over Havet funkler,

Amphitrite.
Mere skjøn end Havcoraller,
Naar de gjennem Bølgen titte,

Leucothea.
Straaler du, o Aphrodite,

Doris.
I en evig Ungdomsalder,

Thetis.
Med hver Deilighed begavet,

Galatea.
Hævet over hver Forliis,

Amphitrite.
Æblet værdig, Skjønheds Priis;

Alle Fem.
Det besværge vi ved Havet.

Venus.
O en Balsam uden Lige
Eders Ord mit Hjerte skjænke!
Hvad mig nylig maatte krænke,
Bort med Vestenvinden vige!
Selv jeg maa jer tilstaae: Nys,
Da Delphinens Ryg mig førte
Over Havet — ei sig rørte
Mindste Vind, men klar og lys
Kasted Bølgens Speil tilbage
Hver en Straale, som dens Tørst
Gjerrig havde drukket først —
Og da saa vi monne drage
Hen ad Nereus dybe Rige,
Ubemærkt jeg nedslog Øiet,
Og forbauset og fornøiet
Fandt min Skjønhed uden Lige.

Galatea.
Bedre dog end Havets Bølge
Jeg den her dig vise skal.
Glauca! Bring mig en Krystal!
(En Nereide bringer en Krystal.)

Galatea (holdende den for Venus).
Intet vil den dig fordølge;

Stil dig for dens klare Speil,
See din Skjønheds Rosenlue,
Siig, er du istand at skue
Kun den allermindste Feil?

Venus (speilende sig).

Hvilken Glands fortryller mig!
Hvilke Straaler mig forblinde!
Skal jeg troe mig en Gudinde
Eller kun en Dødelig?
Nei, Gudinde maa jeg være,
Thi saa stærke Flammeblikke,
Slige Pile kan vel ikke
Dødeliges Øine nære.
Dog — kun dødelig min Sands
Er, thi om jeg var Gudinde,
Lod jeg ikke mig forblinde
Ved at skue denne Glands.
Jeg er Dødelig og Gud,
Ikke blot det Ene; nei!
Thi mit Øie holder ei
Øiets egne Straaler ud.
Hvor de brune Lokker bølge
Om min Skulder, om min Arm,
Og den elskovsfulde Barm
Halv forraade, halv fordølge!
Mine Kinder! Hvilket Under!
Sneens Lag bedækker dem,
Og dog spire muntert frem
Foraarsroserne derunder!

Hvilken Snee, som ikke mister
Form og Farve ved de Flammer,
Hvormed Øiets Ild den rammer,
Mens det sender Gnist paa Gnister!
Nei saa er det ikke Snee,
Hvis den ei at smelte haster:
Parisk Marmor, Alabaster
Er da Hals og Bryst maaskee,
Disse Skuldre, disse Arme,
Hvide, dog med tynde blaae
Aarer, men hvis Pulse slaae,
Drevne ved en indre Varme:
Varmeopfyldt Snee og Iis,
Marmor, som bestandigt bæver,
Som i hvide Bølger hæver
Sig og synker vexelviis.
Ja i Guddomsglands jeg straaler,
Ei som nogen jordisk Mø:
Hver forvoven Qvinde døe,
Som med Cypria sig maaler!

Amphitrite.

Hvo har vovet Sligt at tænke?

Doris.

Hvo, af Guderne forhadt?

Thetis.

Hvo, af sin Fornuft forladt?

Galatea.

Hvo har tænkt paa, dig at krænke?

Leucothea.

Hvilken usſel Dødelig?

Venus.

Kom, min Vogn og mine Duer!

Smaa Elſkovsguder bringe hendes Vogn, forſpændt af Duer.

Venus (beſtiger Vognen).

Nu Farvel, I Havets Fruer!

De andre Fem.

Cypria, vi hilſe dig!

(Venus kjører bort gjennem Luften, fulgt af Elſkovsguderne. De Andre kaſte ſig i Havet.)

Paphos. En Lund ved Templet.

Venus kommer kjørende gjennem Luften paa ſin Vogn, og ſtiger af uden for Templet.

Venus.

Hilſet vær, mit kjære Tempel!
Her fra dine brede, ſvale
Myrteſkygger vil jeg ſende
Hævnens Torden. — Amor! Amor!

Amor kommer flyvende.

Amor.

Søde Moder!

Venus.

Kjære Barn!

Viis idag dig kjøn og artig!
Stil dig her, og hør opmærksom
Hvad din Moder dig befaler.
Jeg er Kjærligheds Gudinde,
Og min Skjønhed evig varer.
Havets stolte Nereider
Nys opmærksomt mig betragted,
Og forsikkred, at der ei
Fandtes til min Skjønhed Mage
I Naturens hele Kreds,
Og besvore det ved Havet;
Selv jeg saae min Skjønheds Straale
Straale til sit Væld tilbage
Fra den klare Havkrystal;
Og nu veed jeg: Ingen anden
Himmelsk eller jordisk Qvinde
Blev med Skjønhed saa begavet.

Amor.

Moder! Hvo kan derpaa tvivle?

Venus.

Afbryd ei, men hør min Tale
Først tilende; da vil du

Selv dit Spørgsmaal dig besvare.
Siig mig derfor: Hvis en ussel
Dødelig paa Jorden fandtes,
Som i daarlig Hovmod troede,
Hun var skjøn, som ingen Anden,
Mere skjøn endog end Venus,
Burde hun ei derfor straffes?
Vilde du din Moders Ære
Mod den Frækhed ei forsvare?

Amor.

Elskte Moder! Mine Pile
Vente kun paa din Befaling.

Venus.

Nu saa flyv til Thracien!
Tag din Bue, tag af alle
Dine Pile den, som tænder
Den forfærdeligste Flamme!
Sving dig hen, hvor Lycomedes
Hersker over alle Thracer!
Konge er han, stor og mægtig,
Døttre har han, tre i Tallet:
Førstefødt ham er Menippe,
Derpaa følger Janassa,
Men den Yngste hedder Psyche.
Ha! selv Navnet maa jeg hade.
Spørger du mig end, hvorfor?
Ak du er et Barn, min Amor!
Og imens du barnligt leger,

Seer du ei, hvor koldt mit Alter
Staaer, berøvet Ild og Virak,
Mens til hende, som jeg hader,
Psyche, den formastelige,
Thracerkongens yngste Datter,
Man den Offergave bringer,
Som man før til Venus bragte.
Hendes dødelige Skjønhed
Har saadan forrykket Alle,
At de mene, hun er Venus,
Som forlod Olympens Sale,
For at vise sig paa Jorden
I de Dødeliges Lande.
Ja, mens begge hendes Søstre
Have Beilere, som lade
Allerede Hymenæus
Komme med sin Brudefakkel,
Sidder Psyche fri paa Borgen,
Og ei Een tør sig formaste
Til at beile til Gudinden,
Som blev født af Verdenshavet.
Derfor ei med Frierord,
Men med Bønner og med Sange
Nærme de sig den formeente
Venus, og med Myrtekrandse.
Aldrig meer man til Cythere,
Gnidus eller Paphos drager;
For min Guddom at beskue,
Nu til Thracien man vandrer:
Der Kong Lycomedes Hof

Til et Tempel er forvandlet,
Hvor fra alle Verdens Egne
Mænd i Tusindtal forsamles,
Ikke for at beile der
Til en thracisk Kongedatter,
Nei, men for i Ydmyghed
Fjernt at knæle, fjernt betragte,
Og ved helligt Offer tækkes
Den Gudinde, der sit Paphos
Har forladt, og lever mellem
Krigergudens vilde Thracer.
Søn! Ifald du har mig kjær,
Hvis du vil mig lyde barnligt,
Vælg af dine grumme Pile
En til Psyche, men en anden
Til den Jammerligste, Den,
Som er ringest, som er fattigst,
Som er hæsligst, som er dummest,
Til den Usleste blandt alle
Dem, som nu tilbede hende.
Og lad hendes Elskovsflamme
Brænde med en saadan Ild,
At naar hendes vrede Fader
Den forbittret qvæle vil,
Hun, af Furierne plaget,
Selv maa Livet sig berøve,
For at Verden kan erfare,
At hvor deilig end hun er,
Kan en Dødelig dog aldrig
Maale sig med Aphrodite. —

Eller veed du nogen anden
Bedre Maade for min Hævn?
Nu, saa lad mig den erfare! —
Ligemeget! Lov mig kun,
At du vil den Usle straffe,
Straffe med ukjendte Piinsler,
Straffe med uhørte Qvaler,
Thi jeg veed, du er en Mester
I Opfindelsen af Plager.

Amor.

Ja det lover jeg. Med større
Hurtighed, end du befalte,
Skal jeg din Befaling lyde.

Venus.

Nu saa kan jeg dig forlade
Med et roligt, lettet Hjerte.

(Gaaer.)

Amor (alene).

Hurtig nu! Affted til Kampen!
Kom, min Bue! kom, mit Kogger!
Mine Pile! Ha hvor skarpe!
Slig en Dag er Fest for mig,
Thi mig glæder intet Andet
End at stifte Splid og Sorg.
Men jo mere Sørge-Klager,
Og jo mere bittre Taarer
Mine Hænder ville standse,
Desto vildere jeg raser

Med min Bue, med min Fakkel,
Desto meer jeg triumpherer
Ved de Overvundnes Jammer.
(Han flyver bort.)

Thracien. Den kongelige Slotshave.

Amor kommer.

Amor.

Glæd dig nu, min Moder kjære!
Hvis du kunde skue Den,
Som jeg bringer med her hen,
Du erkjendtlig vilde være.
Sandelig en saadan Mand
Voxer ei paa Æbletræer.
Snart han vel maa være her.
Faarehyrde er hans Stand,
Otte Faar hans Eiendom;
Hæsligt er hans hele Væsen,
Øiet skeler, skjæv er Næsen,
Hovdet stort og Hjernen tom;
Paa det ene Been han halter,
Gaaer med Ryggen stedse krum,
Er forfængelig og dum,
Og er klædt i lutter Pjalter.
Ingen bedre tænkes kunde.
(Han flyver op i et Træ.)
Hei, Cyrillus!

Cyrillus kommer.

Cyrillus.

Eders Naade!
Skjøndt jeg løb paa mine baade
Store Fødder gjennem Lunde,
Gjennem Enge, gjennem Dale,
Er jeg Stakkel dog, desværre,
Ingen Flyver, gode Herre,
Og kan eder ikke hale.

Amor.

Kjære Ven, bliv ikke vred!

Cyrillus.

Nu, jeg vil ei derfor sørge.
Men er, med Forlov at spørge,
I ei Gud for Kjærlighed,
Amor, som han kaldes? Thi
Vinger har I, og kan flyve,
Bue med, for ei at lyve,
Og en Dingst med Pile i.

Amor.

Er det muligt, o Cyril,
At en saadan Mand, som du,
Der har faaet og faaer endnu,
Visselig saa tidt du vil,
Alle Damers Kjærlighed,
Ikke strax paa Timen kjender
Amor, naar engang det hænder,
At han kommer til dig ned?

Cyrillus.

Dybt jeg bukker mig og skraber
For de høie Tanker, som
Elskovsguden nærer om
Mine stakkels Egenskaber.
Jeg har, uden just at prale,
Fordum dyrket Kjærlighed;
Dog, det kommer jer ei ved,
Lad om andre Ting os tale!
Hvis I gunstig vil mig svare,
Ydmyg da jeg spørger om,
Af hvad Aarsag hid jeg kom.

Amor.

Nu, det skal jeg dig forklare:
Skjøndt dig Damerne med Ret
Elske, hvilket man, saa snart
Man har seet dig, finder klart,
Og uagtet saare let
Hver Erobring dig maa være,
Da du, hvad du peger paa,
Kan i Øieblikket faae,
Troer jeg dog, at dig, min Kjære
Hidtil aldrig elsket har
En paa Yndighed saa rig,
Som jeg nu vil vise dig,
Med en Bøn om gunstigt Svar.
(Han flyver ned paa Jorden.)
Derfor bragte jeg dig her
Ind i denne smukke Have;

Flux hun være skal din Slave.
Stil dig kun bag hine Træer:
Snart den Yndige vil ile,
Let som Zephyr, her forbi;
Bag Platanerne da vi
Gaae i Skjul: Af disse Pile
(See, hvor skarpe, hvilken Lyst!)
To jeg tager; een mod hende,
Een mod dig jeg da vil sende,
Gjennembore begges Bryst.

Cyrillus (skjælvende).
Jupiter min Sjæl bevare!
Ak høistærede Herr Gud!
Jeg kan ikke staae for Skud.

Amor.
Hvad? Kujon! Du frygter Fare?
Ha, derpaa jeg kjender Taaben.
Frygter du for Amors Pile?
See, de gyldne Spidser smile!

Cyrillus (vender sig bort).
Hu! jeg ingen skarpe Vaaben
Taale kan at see.

Amor.
Du Daare!
Troer du, mine Pile smerte?

Naar de bores i dit Hjerte,
Frydes Hjertet, mens de saare.

Cyrillus.

Ja jeg tvivler ikke. Men ....

Amor.

Tal! Hvad mener du, din Nar?

Cyrillus.

Jeg en anden Aarsag har.

Amor.

Nu, saa lad mig høre den!
(Han flyver op i Træet.)

Cyrillus.

Elskovsgud! Du sagtens veed,
At jeg trende Gange været
Har forelsket, men beskjæret
Blev mig Had for Kjærlighed.
Mig den Første anstod meget,
Og jeg gifted mig med hende:
Ak! da mon sig Lykken vende,
Og den sank, som den var steget.
Knap jeg selv det troede sandt,
Men da jeg mig ret besaae,
Store Horn jeg havde paa,
Og min Kjærlighed forsvandt.
— Mig den Anden anstod meget,

Og jeg gifted mig med hende:
Ak! da mon sig Lykken vende,
Og den sank, som den var steget.
Daglig hun mig slog og banked,
Og da hun var stærk og stor,
Jeg at blive her forsvor,
Og af Landet ud jeg vanked.
— Mig den Tredie anstod meget,
Og jeg gifted mig med hende:
Ak! da mon sig Lykken vende,
Og den sank, som den var steget.
Hun gik bort fra Elskovs Alter
Og fra Ægteskabets Glæder,
Og tog med sig mine Klæder;
Derfor gaaer jeg nu i Pjalter.

Amor.

Hvad du har fortalt mig, bare
Mig beviser klart, at du
Amor burde dyrke nu,
Og Herr Hymen lade fare.
Amor sikkert ei du kjender,
(Thi jeg blev dig aldrig vaer);
Du kun Hymen dyrket har,
Og vi To var aldrig Venner.
Først naar du min Uven kaldte,
Kom din Sorg, og kom din Smerte;
Førend den Tid kun dit Hjerte
Lykkelige Dage talte.

Daphnis kommer med et Faar, som han holder i en Strikke.

Daphnis.

Hei, Cyril! Jeg troer, du gaaer
Fjerde Gang i Giftetanker,
Siden du i Haven vanker,
Og forglemmer dine Faar.
Du er ikke rigtig klog.
Jeg har maattet løbe gal
Efter dette, som sig stjal
Fra vor Hjord, og Flugten tog.
(Han opdager Amor i Træet.)
Hvad? — Men er du fra Forstanden?
Seer du ei den lille Gud?
Kjender du hans Pileskud?
Kom, Cyril! Afsted som Fanden!

Cyrillus.

Ja velan, jeg selv er bange:
Kom afsted!

Amor.

Cyrillus, bliv!

Daphnis.

Kom, hvis du har kjært dit Liv!
Bort fra denne lille Slange!

Cyrillus.

Ja jeg kommer.

Amor.

Bliv, Cyril!

Kan du mærke, han er galen?
Kan du høre det paa Talen?
Du kan see det, naar du vil.

Cyrillus.

Er han gal?

Amor.

Ja ganske vist.

Giv kun Agt!

Daphnis.

Cyrillus! Kom!

Cyrillus.

Nu jeg vender meer ei om.

(De vil løbe bort.)

Amor.

Vel! saa staa mig bi, min List!

(Han skyder en Piil imod Daphnis.)

Daphnis (standser midt i Flugten).

Vent et Øieblik, Cyril!

Cyrillus.

Hvorfor det?

Daphnis.

Jeg tænker paa,

Vore Been vil knap forslaae
Til vor Flugt.

Cyrillus.

Jeg troer, du vil!
Er det nu vel Tid at vente?

Daphnis.

Husk, at ei vi have Vinger!
Naar paa dem sig Amor svinger,
Vil han hurtig ind os hente.
Og jeg kan ei troe desuden,
At hans Pile saadan smerte,
Som man siger. Nei, mit Hjerte
Frygter ikke meer for Guden.
O Cyrillus! Hvis du kjendte
Hvad jeg føler i mit Bryst,
Denne saligsøde Lyst,
Sikkert ei du paa mig skjændte,
Naar ei bort fra denne Have
Nu jeg ile vil med dig,
Her, hvor Zephyr bringer mig
Rosers og Jasminers Gave.
Ak ifald jeg elske kunde
Denne blendende Jasmin,
Denne Rosernes Carmin!
O hvor skal i disse Lunde,
O hvor skal, hvor skal jeg finde
Noget, som jeg elske kan!
Jammer, at du er en Mand,
O Cyril, og ei en Qvinde!

Amor (til Cyrillus).
Tvivler du endnu maaskee?

Cyrillus.
Nei, nu mærker jeg, at Manden
Er gaaet ganske fra Forstanden.

Daphnis (betragtende Faaret).
Ha mit Blik! Hvad maa du see?
Hvo kan slig en Grumhed tænke!
Hvo har vovet om den slanke,
Alabasterhvide, ranke
Hals at binde denne Lænke?

Cyrillus.
Har jeg nogentid seet Mage!

Daphnis.
O Huldsaligste blandt Qvinder,
Sorgfuld, ak, med blege Kinder!
Lad din Ridder Lænken tage
Fra din Hals, Uskyldighed!
(Han knæler.)

Cyrillus.
Ha ha ha!

Daphnis (idet han løser Strikken).
Med Troskabs Eder
Sværger jeg, mens disse Kjeder

For din Fod jeg lægger ned,
Evig, trofast Kjærlighed.
(Faaret løber væk.)

Cyrillus.

Ha ha ha!

Daphnis (reiser sig).

O fly kun ikke
Søde Daphne, mine Blikke!
Thi du fanger ikke Fred,
Før din Phøbus har dig fundet.
(Løber efter den.)

Cyrillus.

Ha ha ha!

Amor (flyver ned paa Jorden).

Tænk ei paa ham!
Lad ham vandre med sit Lam.
Snart har dig min Naade bundet
Til den skjønneste blandt alle
Jordens mange skjønne Piger,
Hvis kun Rygtet Sandhed siger;
Og jeg tænker, du vil falde
Reent omkuld af salig Lyst,
Naar jeg Navnet siger dig.

Cyrillus.

Nu, hvem er det? Er hun rig?

Amor.

Nu, saa hør da til din Trøst:
Det er Psyche, Kongens Datter.

Cyrillus.

Hvad? Fru Venus? Tusind Tak!

Amor.

Ikke Venus! Dumme Snak!
Psyche siger jeg dig atter.

Cyrillus.

Hun sig selv benævner Psyche,
Men jeg kjender min Gudinde;
Tro mig, jeg gaaer ei iblinde!
Tør jeg og paa Løftet bygge
Om saa overvættes Goder?
Kan da Sligt mig Stakkel hænde!

Amor.

Tænker du, jeg kan ei kjende,
Dumme Nar, min egen Moder?
Ei et Ord jeg meer vil høre,
Thi din Snak mig kjeder nu;
Hvis din Mund kun aabner du,
Skal jeg dig i Vinden føre.
Flux kryb ind i dette Krat,
Skjul dig bag de tætte Træer,
Rør dig ei af Pletten der,
Stille som den stille Nat!
(Cyrillus gaaer ind i Krattet, og lægger sig ned.)

Amor.

Aldrig traf i mine Dage
Jeg en saadan Usling. See,
Cypria, herned! Maaskee
Vil du aldrig see hans Mage.
Slig en Taabe, som man fast,
For at han fra Amor ei
Bange løbe skal sin Vei,
Binde maa med Baand af Bast!
En Prindsesse, ja blandt Qvinder
Vel den deiligste paa Jord,
Ja til hvem i Guders Chor
Man alene Magen finder,
Jeg til ham at binde lover;
Og han roligt hen sig lægger,
Dovent sig i Græsset strækker, ...
Ja jeg troer, at alt han sover!
Ha ved Styx! En saadan Mand
Psyche have bør til Løn;
Kongen selv til Svigersøn
Ingen Bedre fordre kan. —
Naar hun kommer, da jeg vil
Skjule mig i disse Træer,
Og betragte hende nær;
Derpaa vil jeg paa Cyril
Kalde med en sagte Røst;
Naar ham hendes Øine skue,
Med en gylden Piil min Bue
Gjennemborer hendes Bryst.
Mod Cyril en Piil af Bly

Skyder jeg, paa det han, naar
Hun har følt sit Elskovssaar,
Maa med Afsky hende flye.
Saadan hævne vi os bedst.
Ha jeg længes mægtigt efter
At forsøge mine Kræfter!
Mig hun har fornærmet meest.
Ringe Grund min Moder har
Til saa haardt sig at beklage;
Men at jeg i mine Dage
Ei er bleven hende vaer,
Saa hun stolt og med Foragt,
Skjøndt hun smukkest er af Alle,
Kan endnu min Bue kalde
Svag, og lee af Amors Magt,
Ha det kræver Hævn især,
Leiligheden har jeg fundet,
Hurtig har jeg Seiren vundet,
Du, Cyril, min Hævner er.
O jeg kunde tusind Kys,
Tusind Favnetag dig skjænke! . . . .
Nei jeg maa mig dog betænke,
Naar jeg ret beseer dig.

Tys!

Stemmer kan jeg høre hist —
Nogen kommer. Hurtig da
Op paa disse Grene!

(Han flyver op i Træet.)

Ja

Hende maa det være vist.

Ja, ved Venus! hun er smuk;
O hvad ligner da min Lyst,
Naar jeg træffer hendes Bryst,
Og jeg hører hendes Suk!
(Han lægger en Piil paa Buen.)

Menippe kommer med Thoon.

Thoon.
O hvor sødt, mens Droslen synger,
At gaae Arm i Arm fortrolig
I Naturens Sommerbolig
Mellem store Blomsterklynger!

Menippe.
Ak! Men snart du til det Fjerne
Fører mig fra dette Sted.

Thoon.
Men dig vinker Kjærlighed.

Menippe.
Og jeg følger den saa gjerne!
(De gaae ud ved den modsatte Side.)

Amor (flyver ned).
Nei det kan ei være Psyche,
Thi de vandred Arm i Arm,
Klynged' til hinandens Barm.
Sandelig, det var en Lykke,
At jeg ikke i min Iil

Buen imod hende spændte,
Og i hendes Hjerte tændte
Dobbelt Flamme ved min Piil.
Men jeg hører andre Røster.
(Han flyver op paa Grenen.)
Nu jeg tvivler ikke meer!
Det er Psyche, som jeg seer,
Thi hun overgaaer sin Søster.
Ha! i hendes kolde Bryst
Skal jeg hede Flammer tænde!
(Han lægger Pilen paa Buen.)

Janassa kommer med Eurytus.

Eurytus.

Er det ikke sandt? Naar Tvende
Dele Kjærlighedens Lyst,
Er det sødt at turde sværme
I en stor, en herlig Have,
Tæt begroet med Træer, med lave
Buske, sig hinanden nærme,
Haand i Haand sig at forføie
Til det dunkle, stille Krat,
Som fra Løvets tause Nat
Hvert et uindviet Øie,
Menneskers og Solens Blikke,
Øm for Kjærligheden, fjerner?

Janassa.

Og lig Nattens tause Stjerner,
Af hvis Chor de røbes ikke,
Mens det høie Firmament

Bringer dem i Sphærers Gang
Alnaturens Brudesang:
Saadan ogsaa her omtrent
I det natligdunkle Krat
Fugle høit i Toppen synge
For de to Forelsktes Klynge
I den mørkegrønne Nat.
(De gaae ud ved den modsatte Side.)

Amor (flyver ned).

I, som Fugles Flok i denne
Tætte Kratskov høit berømme,
I vel neppe derom drømme,
At blandt Grenene derhenne
Monne sig heel listig skjule
Mellem andre Fugle der
Den, som allerfarligst er
Af de mange Havens Fugle,
Den, som med jer Elskovslue
Kunde, hvis han vilde det,
Grusomt lege, ganske let,
Naar han griber til sin Bue.
Af den Venten er jeg kjed;
Hver en Gang jeg bliver narret.
Nærmer sig nu tredie Parret,
Flygter min Taalmodighed.
— Men paany jeg Nogen hører:
Nu, saa lad det da staae til!
Jeg den Første skyde vil;
Hvem jeg træffer, ei mig rører.
(Hna flyver op i Træet, lægger en Piil paa Buen og spænder den.)

Psyche kommer med sin Amme.

Psyche.

Naar mine Blikke glade
  I Luften see de skjønne
  Blaae, røde, gule, grønne,
  Levende Blomsterblade,
  Som, løsladte fra Vrimlen,
  Nu hæve sig, bevingede, mod Himlen:
Da mig af Haanden falde
  De jordiske, jeg sanked
  I Haven, hvor jeg vanked.
  Jeg griber efter alle
  De himmelske, der stige
  Fra Havens Jordbed op mod Lysets Rige.

Ammen.

Vil du da stedse være
  Et Barn, endskjøndt din Alder
  Sig modner, og dig kalder
  Til Alvor, til at lære
  Meer, end at lege, spøge,
  Smaablomster sanke, Sommerfugle søge?

Psyche.

Men seer du ei, de flagre
  Selv efter mig, og trætte
  Sig paa min Skulder sætte?
  Dog hver en Gang de fagre
  Min Haand at gribe søgte,
  De spottede min Haand ved bort at flygte.

Ammen.

Det troer jeg; thi da disse
  Smaafugle have Vane
  Rosernes Duft at rane,
  Saa tænker hver tilvisse,
  Som med din Skjønhed leger,
  Du er et nys udfoldet Rosenbæger.
Men Rosen stille tier,
  Naar den de røde Kinder
  Tillader, uden Hinder,
  At kysses af sin Frier,
  Og ei at binde tænker
  Den Flygtige, som ei kan taale Lænker.
Han lader ei sig binde;
  Har først din Haand ham røvet,
  Taber han Vingestøvet,
  Og Farverne forsvinde.
  Derfor, hvis han skal bære
  Din Lænke, gjør, som jeg dig nu vil lære:
I disse Blomsterbede
  Her i din Faders Have,
  Paa Floras rige Gave
  En Orm du op maa lede,
  Thi Plantens Kryb er lutter
  Larver, som hver et Vingdyr indeslutter.
Tag saadan En, forvar den
  Og glem den ei at made
  Hver Dag med friske Blade.
  Naar saa du passet har den

I føie Tid, da svinger
Af Ormen sig en Sommerfugl med Vinger.
Du sender til mig rette
Forundringsfulde Blikke,
Som troede du mig ikke.
Og mere sandt end Dette
Dog Intet er. Men kjære
Barn, lad nu disse Barnestreger være!
Thi skjøndt man Barn dig kalder,
Dit Livs henrundne Dage
Kun lidet staae tilbage
For dine Søstres Alder.
Saa tag af dem Exempel,
Og smukt betal din Skat til Hymens Tempel!
Hvad nytter dig, at Mange
Fra Verdens mange Kanter
Komme, naar de som Fjanter
Kun see paa dig de lange
Dage, dig krandse, knæle
I Støvet, men med Frierordet dvæle?
For stor en Skjønheds Gave
Du fik: deraf maa komme
Dit Vanheld. Thi naar Somme
Kan ingen Frier have,
Da de er altfor stygge,
Saa er din Feil: du er for smuk, min Psyche!
Den Skjønhed uden Lige
Forblinder saadan Alle,
At de med Grund dig kalde
Venus for Jorderige,

Med større Glands begavet,
End Himlens Dronning, som steg frem af Havet.
Ak gid kun ei den rette
Cypria dig misunder
Din Deiligheds Vidunder,
Og vil, til Hævn, at dette
Jomfruliv dig beredes!

Psyche.

O tal ei saa! Gudinden kunde vredes.

Ammen.

Men naar sig Ingen vover
At frie, brug selv Forstanden,
Og vælg En eller Anden.
Jeg troer, at Amor sover,
Eller, ved Dig at skue,
Af Haanden taber baade Piil og Bue.
(Amor hæver urolig sin Bue.)

Psyche.

For Himlens Skyld ti stille!
Mig Guders Magt at frygte
Du selv at lære søgte,
Fra jeg var spæd og lille.
Betænk, hvis Guden hørte
Det Ord, hvortil din Tunge dig forførte!
(Amor lader Buen langsomt synke.)

Ammen.

Ak du har Ret! Jeg glemmer
En Gud til os nedstiger

Tidt, og hvert Ord, man siger,
Usynlig da fornemmer.
For Guden at forsone,
Saa lad den Bøn, som jeg dig lærte, tone!

(Psyche knæler. Ammen gaaer hen i Baggrunden, og holder Øie med hende.)

Psyche.

Du lille Gud med Vinger!
Skjøndt ei, som forhen ofte,
Under dit Tempels Lofte
Min Bøn fra Læben klinger,
Troer jeg, du kan min Stemme
Usynlig gjennem Luften dog fornemme.
Til Ingen Psyche vilde
Sin Bøn saa gjerne vende,
Som dig, der ligner hende,
Og selv er Barn og lille,
Og leger, som man siger,
Snart med en Sommerfugl, snart med en Tiger.
Men grusom skal du være,
Dig glæde, naar du saarer,
Og lee ved Andres Taarer.
Dog — heri vi os ere
Maaskee derfor ulige,
Fordi du er en Dreng, og jeg en Pige.
Jeg ønskte meest ilive
Den Frihed, nu jeg nyder.
Men da man mig betyder,
At det ei saa kan blive,

Nu vel, saa tag mit Hjerte,
Skjænk mig din Vellyst, skaan mig for din Smerte!
Men gjør, at min Udkaarne
Blier glimrende som Solen,
Trofast som Stjernepolen,
Og skjøn som du, Eenbaarne
Af Skjønhedens Gudinde!
Da vil jeg i min Frihebs Tab mig finde.

(Hun reiser sig, og gaaer hen i Baggrunden til Ammen. Denne tager hende ved Haanden. Begge gaae. Amor flyver ned fra Grenen, og iler hen mod Udgangen.)

Cyrillus (skjult i Krattet, raaber isøvne).

Amor!

Amor (standsende).

Ha! hvo kalder hist?

Cyrillus.

Skyd mig nu, saasnart du vil!
Psyche kommer.

Amor (nærmende sig ham).

O Cyril!
Er det dig?

Cyrillus.

Ja, det er vist.

Amor.

Ha! jeg neppe rigtig veed,
Om ei Alt er Drøm og Skygge.

Tidt, og hvert Ord, man siger,
Usynlig da fornemmer.
For Guden at forsone,
Saa lad den Bøn, som jeg dig lærte, tone!

(Psyche knæler. Ammen gaaer hen i Baggrunden, og holder Øie med hende.)

Psyche.

Du lille Gud med Vinger!
Skjøndt ei, som forhen ofte,
Under dit Tempels Lofte
Min Bøn fra Læben klinger,
Troer jeg, du kan min Stemme
Usynlig gjennem Luften dog fornemme.
Til Ingen Psyche vilde
Sin Bøn saa gjerne vende,
Som dig, der ligner hende,
Og selv er Barn og lille,
Og leger, som man siger,
Snart med en Sommerfugl, snart med en Tiger.
Men grusom skal du være,
Dig glæde, naar du saarer,
Og lee ved Andres Taarer.
Dog — heri vi os ere
Maaskee derfor ulige,
Fordi du er en Dreng, og jeg en Pige.
Jeg ønskte meest ilive
Den Frihed, nu jeg nyder.
Men da man mig betyder,
At det ei saa kan blive,

Nu vel, saa tag mit Hjerte,
Skjænk mig din Vellyst, skaan mig for din Smerte!
Men gjør, at min Udkaarne
Blier glimrende som Solen,
Trofast som Stjernepolen,
Og skjøn som du, Eenbaarne
Af Skjønhedens Gudinde!
Da vil jeg i min Frihedes Tab mig finde.

(Hun reiser sig, og gaaer hen i Baggrunden til Ammen. Denne tager hende ved Haanden. Begge gaae. Amor flyver ned fra Grenen, og iler hen mod Udgangen.)

Cyrillus (skjult i Krattet, raaber ifjøvne).

Amor!

Amor (standsende).

Ha! hvo kalder hist?

Cyrillus.

Skyd mig nu, saasnart du vil!
Psyche kommer.

Amor (nærmende sig ham).

O Cyril!
Er det dig?

Cyrillus.

Ja, det er vist.

Amor.

Ha! jeg neppe rigtig veed,
Om ei Alt er Drøm og Skygge.

Hvilken Tanke! Dig og Psyche!
Himmel! hvilken Grusomhed!

(Han flyver bort.)

Den kongelige Livvagt marcherer igjennem Haven.

Cyrillus (bestandig isøvne).

Men saa hør! Jeg siger dig,
Psyche kommer.

Vagtens Anfører.

Alle Mand!
Holdt! og venstre om, paa Stand!
Thi Prindsessen nærmer sig.

(Soldaterne stille sig i Geled.)

Anføreren.

Ingen kommer.

Cyrillus.

Jo jeg takker!
Hun er deilig! Kom, og skyd!

Anføreren.

Hvorfra kommer dog den Lyd?
Mon en Poppegøie snakker?

(Han gaaer hen i Krattet.)

Cyrillus.

Skynd dig! Skyd mig, lille Gud!

Anføreren.

Ha ha ha! Her ligger Manden.

(Slaaer ham med Stokken.)

Vaagn, og reis dig!

Cyrillus (vaagnende).

Au, for Fanden!
Hvilket Pokkers Pileskud:

Anføreren.

Reis dig, siger jeg.

Cyrillus.

Ja nok.

(Han reiser sig.)

Med Forlov, siig, er jeg nu
Da forelsket?

Anføreren.

Siig, vil du
Atter smage denne Stok?

Cyrillus.

Hvad? En Stok? Er Elskovsguden
Bleven til en Corporal?

Anføreren.

Er Du bleven bindegal?

Cyrillus.

Ah! Nu kan jeg skimte Knuden.

(Han gnider sine Dine.)

Jeg er reent gaaet feil, og beet
Er jeg.

(Han bukker for Anføreren.)

Undskyld!

(Efter at have seet sig om, til Anføreren.)

Hør, I har
Vel ei noget, par hazard,
Til den bitte Amor seet?

Anføreren.

Er han klog, saa er han drukken,
Er han ædru, er han gal.
Bring ham paa et Hospital.

Cyrillus.

Hverken huggen eller stukken
Er et saadant Elskovssaar.

Anføreren.

Bringer Narren bort, som sagt!
Alle Mand! Omkring! Giv Agt!
Fremad, Marche!

Cyrillus

(idet et Par Soldater tage fat paa ham).

Ha jeg forgaaer!

Tyk Skov med en Kilde.

Amor kommer.

Amor.

Min Stræben var forgjæves;
Taalmodighed af Elskeren der kræves.
Omsonst jeg hende fulgte,
Og varsomt mellem Buskene mig dulgte.
Hun treen i Slottet ind; nu Porten luktes,
Og Haabets sidste Gnist i Mulmet slukted.
Hvor havde jeg dog gjerne
Forfulgt bag Skyen selv min lyse Stjerne!
Jeg stod og vented stille,
Om ikke Vinduet hun aabne vilde;
Da skulde jeg fornøiet
Paa mine lette Vinger have fløiet
I Kamret ind, for hende nær at skue.
Dog vilde først mit Kogger og min Bue
Jeg skjult i Busken lægge,
Og ei med dem den Yndige forskrække.
For Pile jeg den Hulde
Forskaane, men med Bønner tvinge skulde:
Med smuk, men ziirlig Tale
Jeg skulde hvad jeg føler troligt male;
Og o! med brændende, med dybe Kysse
Jeg skulde vide hvert et Nei at tysse,
Før Læberne, de røde,
Fik Tid til slig en Grusomhed at føde.

Najaden træder ud af sin Grotte.

Najaden.

Velkommen til min Kilde,
Gud Amor, til den venlige, den stille!

Amor.

Hvordan? I disse Skove
Der er et Kildevæld?

Najaden.

Dets klare Vove
Med sagte Rislen mellem Blomster flyder,
Og dig til kjølig Ro i Grotten byder.

Amor.

O hellige Najade!
Hvis Vandet kjøligt er, maa du tillade,
At med en Drik jeg kjøler
Den Flamme, som jeg i mit Indre føler.
(De sætte sig.)

Najaden (rækker ham et Bæger).

Saa drik af dette Bæger!
Dog frygter jeg, det ei dig vederqvæger.

Amor (efter at have tømt det).

Og hvorfor ei?

Najaden.

Du altfor hæftigt brænder.

Amor.

Ak du har Ret! Jeg knap mit Billed kjender,
Som Bølgen tro afspeiler.

Najaden.

I hvad der og dig feiler,
Mig glæder slig en usædvanlig Lue,
Og just i den jeg ønsker dig at skue.

Amor.

Hvorfor?

Najaden.

Du lille Røver!
At frygte dig, jeg ikke meer behøver;
Og hvad jeg aldrig vilde,
Det vover jeg idag: Jeg sidder stille,
Fortrolig ved din Side;
Thi, Kjære, du maa vide,
Jeg seer paa dine Smile,
At du idag ei bruger dine Pile.
Hvor farlige for Nympherne de ere,
Kan Byblis mig, kan Arethusa lære.

Amor.

Hvor kan du vide, jeg mig ei vil væbne,
For dig at straffe med den samme Skjæbne?

Najaden.

Dit Blik mig siger, du vil ikke skyde;
Det synes før at tyde
Paa egne stærke Flammer.
Jeg troer, du ved din egen Ild dig skammer.
Og hvorfor det! O Kjære!
Vil du alene fri for Elskov være?

Hør, jeg formoder rigtig,
At du har været lidet uforsigtig,
At du maaskee din Finger lidt har ridset
Paa Pilen, som var til en Anden spidset.

Amor.

O Himmel! Tør en Nymphe saadan spotte?

Najaden.

Du talte lidt for høit. Skjult i min Grotte,
Jeg hver en Klage hørte,
Som dit beklemte Bryst for Lyset førte.

Amor (reiser sig).

Ved Styx! Jeg ikke vidste,
At slig en Kilde mon forbi mig liste.
Jeg ellers havde tiet,
Og aldrig i Mysterier indviet
Den Sladderhank, som evigt risler, vælder,
Og hvad den burde tie med, fortæller.

Najaden (reiser sig).

Det skal du ei befrygte.
Fordi du mig besøgte
Her i min Skov, jeg hellig Taushed lover.
I sølverklare Bover,
Som risle mildt, og tumle
Jer mellem Træer og Buske, mens I mumle
Til Hver, som eders Viisdom vil erfare,
Mangt Eventyr, hvortil I Vidner vare,
Dog helst om Elskende, som Skoven kaare

Til Elskovs Skjul, som snart en Glædestaare
Og snart en Veemods blande
I de medlidende, krystalblaae Vande,
Modtager slig Befaling fra Najaden:
I gjerne maae Dryaden
Og Vandreren fortælle hvad I ville,
Naar I om een Ting smukt vil tie stille:
Med mindste Lyd ei mukke
Om Elskovsgudens elskovsfulde Sukke. —
Nu kan du rolig være;
Men hør nu, Lille, den Erfarnes Lære.
Tro mig, mit Øie kjender
Den stærke Glød, som i dit Hjerte brænder,
Endskjøndt du ei har kaaret
Mit Bryst til Maal, og med din Pil mig saaret.
Men viid, til disse Skove
Om Natten Elskende sig ofte vove;
Naar Hverdagslivet kjeder,
Naturen her en Tilflugt dem bereder.
Da skjuler jeg mig tidt i Skovens Indre,
Og seer dem gaae, hvor Maanens Straaler tindre;
Jeg deres Ord kan høre,
Og deres Sukke tidt mit Hjerte røre.
Derfor jeg veed og kjender
Heel Meget, som i Kjærligheden hænder!
Jeg fatter meget nøie,
Hvorved især man Hjerterne kan bøie;
Og nu jeg vil dig, lille Amor, sige,
Du bliver neppe blandt de Lykkelige;
Og om du spørge vilde,

Hvorfor, blev Svaret: du er altfor lille;
Af Ynglingen for Lidt, af Barnet eier
Du altfor Meget, til at vinde Seier.

Amor.

O Nymphe! Tal ei saa! Du ikke kjender
Den Yndige, for hvem mit Hjerte brænder.
Skjøndt alle hendes Former ere bløde,
Skjøndt Mundens Roser blomstre purpurrøde,
Skjøndt Barmen tvende Lilieknopper hæver,
Hvergang den af ukjendte Længsler bæver,
Er hun paa Sjælen Barn, ei mere Qvinde,
End jeg en Mand har været nogensinde.

Najaden.

Men just i en uskyldig barnlig Alder,
Skjøndt Hjertets Valg paa Manden ikke falder,
Kan det ei heller finde
Hos Barnet hvad der søges af en Qvinde,
Men viid, at mellem begge
Den Alder staaer, da bløde Duun bedække,
Lig Blomster smaa i Vaarens første Dage,
Med fine Skud den ellers glatte Hage.
Men du, o lille Stakkel!
Hvis Du behaged, var det et Mirakel.
Betragt med egne Blikke
I Bølgen dig, og tilstaa, om du ikke
Maa stedse her ilive
En sukkende foragtet Elsker blive.
— Du tier? Du nedslagen staaer? Nu, Kjære,

Den Ting kan aldrig anderledes være:
En skyder med sin Bue,
En Andens Hjerte føler Pilens Lue. —
Nu maa jeg dig forlade;
Jeg længes, i min Grotte mig at bade,
Thi ikke meer jeg taaler
Den høie Middagssols lodrette Straaler,
Mod hvilke nu Dryaden svagt kun værner.
Men kom ved Nattens Stjerner,
I Skovens dunkle Sale,
Hvis du vil meer med mig om Elskov tale.
(Hun gaaer.)

Amor.

Hun spotter koldt, den Grumme.
Men hun har Ret. Ha! Vel maa jeg forstumme.
Jeg føler, ingenlunde
Mit Hjerte saa for Psyche brænde kunde,
Hvis hun, som jeg, var Barn. Derfor nu ikke
Hun Elskov drage kan af mine Blikke.
O jeg Ulykkelige!
Hvi fødtes jeg dog ei af Dødelige!
Nu er jeg Barn; skjøndt voxen i Forstanden,
Jeg modnes ei til Ynglingen og Manden.
Ulykkelige Lod, en Gud at være,
Paa Evighedens Aag at maatte bære!
Kun Tidens Vexling letter og forskjønner!
Held jer, Prometheus Sønner!
Med Hensigt har Titanen eder dannet
Af Jorden og af Vandet,

Paa det I maatte følge
Den jordiske Forandrings raske Bølge.
I fødes, lever, lider
Og døer, som Blomsterne, som Aarets Tider.
Hvor er I at misunde!
O hvis en Dødelig jeg vorde kunde,
For dødeligt at sværme,
Og mig den dødelige Psyche nærme!
Men nu en censom Evighed mig skrækker,
Og mine Vinger alt i Flugten stækker.

Modtager, tætte Skove,
Den, som at haabe tør ei længer vove!
I vilde Dyr! O skjuler
Nu Flygtningen i eders mørke Huler!
Ei skal Olympen skue
Den lille Amor meer. Sin gyldne Bue
Han bort paa Egen hænger,
Og rører aldrig sine Pile længer.
Undseelig vil bag Hækken
Jeg skjule mig, og see mig selv i Bækken.
Min Taare skal den kydske Maane røre,
Og Skovens Løver mine Sukke høre.

(Han gaaer.)

———— ————

Thracien. En Sal paa Slottet.

Lycomedes træder ind med Thoon, Eurytus og Følge, hvoriblandt Arses.

Lycomedes.

Høie Prindser! Ædle Herrer!
Ikke længer vil jeg nu
Til den dybe Sorg og Smerte,
Som jeg længe nok har skjult,
Men ei længer kan bekæmpe,
Dølge jer den sande Grund.
Mens jeg alle mine Døttre
Elsker høit i Faderhu,
Var især dog af den yngste
Hele Faderhjertet fuldt,
Ak! især, fordi jeg skued
Uvis hendes Fremtids Stund,
Thi jeg troer, at, skjøndt uskyldig,
Er hun hadet af en Gud.
Som den tændte Fakkel lokker
Til sit Baal hver Sommerfugl,
Saadan en Tilbederskare
Om sin Skjønhed samler hun;
Men som Beiler tør dog Ingen
Tale Frierordet ud.
Denne Skjæbne heel betænksom
Gjorde mig og sorrigfuld;
Thi hvortil den høie Skjønhed,

Naar hun aldrig bliver Brud;
Er hun skjøn som Venus, er hun
Ei udødelig som hun:
Hendes Skjønhed selv skal falme,
Om den ogsaa blomstrer nu
Lig Olympens første Rose,
Eller Himlens bedste Guld.
Skal da slig en Rose falme,
Uden først at være plukt?
Skal da, før sin Midnatshøide,
Slig en Stjerne vorde slukt?
Under disse Tankers Brimmel,
Vexlende med Sorg og Gru,
Lod jeg Arses, min Frigivne,
Som mig tjener tro og huld,
Til Oraklet gaae i Delphi,
Spørgende Castales Gud,
Om, og naar, med hvem forenet,
Psyche skulde vorde Brud.
Nu, da han har Svaret bragt mig,
Saa forbander jeg den Stund,
Da jeg har med daarlig Forsken
Skjæbnen om dens Villie spurgt.
Og paa det Enhver maa vide,
At det ei er uden Grund,
Saa træd frem, og Pergamentet,
Arses, anden Gang oprul,
Og mens anden Gang du læser,
Anden Gang mig dræbe du!

Arses (træder frem, og læser).

Det Fatum, som ei kjendes selv af Guder,
  Vil du forgjæves fatte. Men hvorledes
  Dets Fordring er, dig Pythia bebuder.
Haab ikke længer, store Lycomedes,
  En Svigersøn af Dødeliges Stamme!
  Ei sligt et Bryllup for dit Barn beredes;
Nei, men et Udyr, hvortil Løvers Amme,
  Det hede Libyen ei kjender Mage;
  Hvis Ild og Pile tusind Hjerter ramme;
Der flyver om paa Vinger, lig en Drage,
  En giftig Basilisk, de Dødelige,
  Som Guderne, til Jammer, Skræk og Plage;
For hvem selv Jupiter i Magt maa vige,
  Hvem Stjerner, Kilder, Floder, Træer forbande,
  Hvem Pluto frygter i sit sikkre Rige. —
Der er et Sted, o Drot, i dine Lande,
  Just i de nordligste, de kolde Egne,
  Hvor høie Klipper i en Kjede stande.
Men een af disse vil især betegne
  Det Sted, jeg mener; thi mod Himlen strækker
  Den Hovedet, som øines allevegne.
Ei Træer og Græs, men Iis og Snee bedække
  Den døde Jord, og Skyer fjerne Solen,
  Som ikke mindste grønne Urt udklækker.
Iför din Datter, ikke Bryllupskjolen,
  Nei, men den hvide Ligdragts Sørgeklæder,
  Før hende hen til Klipperne mod Polen,
I natlig Gang til de bestrevne Steder
  Af blege Fakler fulgt og Sørgesangen,

Mens Følget Taarer for den Døde græder.
Der fører hende op ad Klippegangen;
Hvor Fjeldet steilest over Dybet lyder,
Der vil hun hentes af sin Brudgom, Slangen.
Befal du hende der til Himlens Guder;
Derpaa forlader hende roligt Alle!
Saadan jeg Fatums Villie dig bebuder;
Ei kan du den, o Drot, tilbagekalde.
(Han træder tilbage i Følget)

Lycomedes.

I har hørt den mørke Tales
Skrækkelige Sørgebud.
O hvad siger I? Nei, Smerten
Bør forsegle hver en Mund.
Gjør ei Mine til at tale!
Hvo kan tale Sorgen ud?
Kun med lukket Mund og Øie
Lyde vi Oraklets Bud.

Alle (forfærdede)
Bil du myrde Psyche?

Lycomedes.
Følge
Vil jeg Vinket af en Gud.
(Han gaaer. De Andre følge tause og med tilhyllede Hoveder.)

En anden Sal paa Slottet.
Psyche. Ammen.

Psyche.
O hør, min kjæreste Moder!
Du bliver saa glad i Hu,
Naar jeg dig monne fortælle,
Hvad snart mig hændes nu.

Ammen.
Mit Barn, hvad vil da hændes?

Psyche.
Jeg nys min Fader saae.
Han sagde: Du holde dig færdig,
Snart skal dit Bryllup staae.
Han sagde: Du holde dig færdig,
Dit Bryllup snart skal staae;
I en af de første Nætter
Du skal en Brudgom faae.
Da i mit Sind jeg tænkte:
O, vidste min Amme det,
Da vilde hun tilvisse
Glædes og frydes ret!
Ak om min Amme det vidste,
Hvor snart jeg bliver Brud!
Thi monne jeg til dig haste,
Med dette Glædesbud.

Ammen.
Ja søde Barn, jeg mig glæder
Saa meget, som jeg kan.

Du sige mig dog, Barnlille:
Hvo blive skal din Mand?

Psyche.

Jeg veed det ei tilfulde,
Hvo blive skal min Mand.
Jeg gav mig ei Tid at spørge,
Men skyndte mig hid paa Stand.

Ammen.

En Konge det vel maa være,
Hvem du vil skjænke dit Ja.
Han giver dig gyldne Ringe,
Og fører dig langt herfra.

Psyche.

Han fører mig ud i Verden,
Vel til saa fjernt et Sted.
Forsandt, jeg siger, min Moder,
At du skal følge med.
Da ville vi boe tilsammen.
Han er vel en mægtig Drot;
Han giver mig gyldne Ringe,
Dertil et kongeligt Slot.
Han giver mig Æblegaarde,
Brogede Fugle dertil,
Perlesnore om Halsen
Saa mange som jeg vil.

Ammen.

Saa kysser han dig, og klapper
Dig med sin hvide Hand.

Psyche.

Hvad siger du, min Moder!
Nei det gaaer aldrig an.
Han kysser mig kun paa Haanden,
Rører mig ellers ei;
Dybt jeg for ham neier,
Saa gaae vi Hver sin Vei.
Han iler afsted til Jagten,
Kommer hjem, bestænket med Blod,
Og bringer Løver og Tigre,
Dem lægger han for min Fod.
Jeg gaaer til Parken, og meder,
Alt med en Silkesnor,
Og fanger de gyldne Fiske,
Som under Bølgen boer.
Men Du skal stedse mig følge,
Og være mig altid nær.
Saa længe jeg er ilive,
Jeg dig beholder kjær.
Nu iler jeg paa mit Kammer,
At see min Brudedragt.

Ammen.

Jeg følger med dig, og ordner
Din kongelige Pragt.

(De gaae)

Skov.

Amor. Zephyr.

Amor.

Zephyr! er du og forvisset
Om, at ikke feil du tog?

Zephyr.

Nei tilvisse, kjære Herre!
Sikkert jeg mig ei bedrog.
Da jeg farer om i Luften,
Om paa Søer, om paa Jord,
Mange skjulte Ting jeg skuer,
Og min Kundskab den er stor.
Da jeg nys i Thracerhaven
Legte med en Rosenknop,
Selv jeg hørte Kongen nævne
Hine frygtelige Ord.
Skjøndt han græmmer sig, og sørger,
Sørger meer, end Nogen troer,
Vil han dog Oraklet lyde,
Thi hans Lydighed er stor.
Naar nu Nattens Dronning skjuler
Jorden i sit Sørgeflor,
Vandrer taus afsted det sorte,
Sørgelige Bryllupschor
Op til Klippen, hvor den altfor
Lykkelige Drage boer.

Amor.

Psyche favnet af en Drage!
Nei den Lykke var for stor!
Ja ved Himlen, hun skal frelses!
Thi jeg føler, jeg har Mod.

Zephyr.

Husk, du kan ei Skjæbnen tvinge!
Fatum tvinger Guders Chor.

Amor.

Men i mig der større Kræfter
End i andre Guder boe.
Hvis du min Befaling fatted,
Om min Villie du forstod,
Nu saa skynd dig, Zephyr, viis mig
Lydigheden, som du svoer!

Zephyr.

Ja farvel, jeg iler, flyver,
Mere hurtig end dit Ord.

(Flyver bort.)

Amor (alene).

Nei, jeg holder ikke længer
Ud, i denne Skov at boe.
Ha! jo mere jeg er ene,
Desto mindre har jeg Ro.
Nei, jeg vil ei længer sukke,
Jeg vil atter være fro;
Jeg vil gjøre det, som aldrig

End tilforn en Gud har gjort:
Myrde Dragen, twinge Fatum
Ved min Elskov, ved mit Mod.
Søde Nat, tøv ei for længe!
Kom med dine Stjerners Chor!
Phøbus, driv de trætte Oxer
Ned i Oceanets Flod!
Dagen heder, Dagen kjeder,
Natten kun er sval og god.

Vilde, sneebedækte Klipper.

Det er Nat. Psyche, indhyllet i hvid Ligdragt, føres af et Chor af sortklædte Piger. Derefter komme Lycomedes, Dronningen, Menippe, Janassa, Thoon, Eurytus og Følge, Alle sortklædte. En Offerpræst. Sørgemusik og Fakler.

Psyche.

Vee mig! Himmel! Hvorhen fører man mig gjennem den mørke Nat?
Svarer! Siger mig, hvad har jeg forbrudt, siden I tvinge mig?
Eder kjender jeg godt, Terner, endskjøndt skjulte med sorte Slør;
Thi med eder jeg har leget saa tidt leget i Haven glad.
Hvorfor dreier da Hver Hovedet bort, naar jeg med ængstligt Blik
Søger Blikket fra jer, speidende taus efter de kjendte Træk?
Hvorfor føre med Magt Søsteren bort, hende, som elsker jer?

Choret.

Psyche! Væneste Mø! Græd ikke meer! Det er din
Brudefest.

Psyche.

Hvorfor kommer da ei Brudgommen selv hjem i min
Faders Slot?
Skal jeg vandre til ham gjennem en slig frygtelig
Klippegang,
I den dæmrende Nat, ak! mens min Barm skjælver
af Angst og Frost?
Siger, hvilken Gemal er mig bestemt her paa det øde
Sted?

Choret.

Psyche! Væneste Mø! Græd ikke meer! Snart vil du
skue ham.

Psyche.

Er min Amme her ei? Søstrene to? Mine Forældres
Par?

Choret.

Psyche! Væneste Mø! Græd ikke meer! Hisset de følge
dig.

Psyche.

Vee mig! Ak er det dem! Hisset de gaae, og jeg dem
kjender ei!
Hvorfor vandre de hist, fjerne fra mig? Ak til min
Brudefest
Natligt-sorte de gaae, sorte som I! Hvorfor er jeg kun
hvid?

Ak hvi nægted I mig, Terner, den guldstjernede Purpurdragt,
Som imorges jeg tog frem, og besaae længe med megen Fryd?
Men I reve den bort, hylled mig grumt ind i det hvide Slør.
Hvid er Dragten, og hvid Kinden: jeg selv gaaer som en Død omkring,
Under Sørgemusik. Himmel! hvorfor toner ei Glædesklang,
Ei Trompeter og ei Pauker, men ak, lydiske Fløite, du?

Choret.

Psyche! Væneste Mø! Græd ikke meer! Fløiternes Lyd er smuk.

Psyche.

Ak I græde jo selv! Er det, fordi jeg skal forlade jer?
Terner! Trøster jer kun! Aldrig jeg skal glemme jer Kjærlighed,
Naar jeg fjernt fra mit Hjem, fjernet fra jer, skal hos min Herre boe.
O men mindes da selv Søst'ren, som har søsterligt elsket jer! —
Hu! Her bliver saa koldt. Skjælvende staaer Psyche paa Klippens Rand,
Stirrer ned i et Svælg; Faklernes Lys trænger dog ei tilbunds.
Tør jeg ogsaa jer troe? Han, som jeg seer, er det min Fader? siig!

Gaaer min Moder hos ham? Ammen derhos? Søstrene begge to?
O saa følger mig hen, lader mig see, lader mig favne dem?
Thi det sorte Gevant skjuler de vel kjendte, de kjære Træk.

Choret.

Psyche! Væneste Mø! Græd ikke meer! Hisset de nærme sig.

(Musiken tier.)

Psyche.

De komme. Ja nu seer jeg, det er dem.
Min Fader! O lad mig omfavne dig!
Du veed ei, hvilken Angest jeg har udstaaet.
Ak! mine Terner tog og førte mig
Med Magt til disse frygtelige Steder.
Men siger mig, hvorfor I er saa sorte?
Og jeg saa hvid? Hvi holdes her mit Bryllup
Som en Begravelse, saa sort og natligt?

Lycomedes.

Min elskte Datter! Du er træt og mat.

Psyche.

O træt til Døden! Ha! men svar mig, siig mig,
Til hvilken Brudgom har du mig bestemt?

Lycomedes.

Det skal jeg sige dig, mit Barn, men først
Sæt dig, og hviil dig; ellers, frygter jeg,

Du taber dine sidste Kræfter. — Breder
Et Teppe hen paa Sneen, at min Datter
Kan varme sig og hvile sig derpaa.
(Et sort Teppe lægges paa Sneen.)

Psyche.

O jeg er saare mat!
(Hun sætter sig paa Teppet.)
Ak, ogsaa dette
Har Dødens Farve! Siger mig dog, Elskte,
Hvad denne frygtelige Pragt betyder.

Lycomedes.

Mit Barn, jeg vil i Korthed sige dig,
At saadan er Oraklets skjulte Villie;
Det har befalt mig denne Sørgehøitid.

Psyche.

Hvorledes har det da bestemt min Skjæbne?

Lycomedes.

Vær ikke bange! Læg dig ned, og hviil dig!
Naar du er udhviilt, skal vi vandre længer,
Og da skal jeg fortælle dig, med hvem
Du giftes skal; men hviil dig først, min Datter,
Thi du er saare mat.

Psyche.

Ja, Himlen veed det.
(Hun lægger sig.)

Dronningen.

Siig først god Nat til mig og dine Søstre!

Psyche.

For Himlens Skyld! I gaae dog ikke bort?

Dronningen (afsides).

Jeg holder det ei ud.

Lycomedes.

Vist ei, min Datter!
Siig os god Nat, og læg dig til at sove!

(Hun lægger sig paa Knæe, og omfavner den Ene efter den Anden. Derpaa lægger hun sig igjen tilbage paa Teppet. En kort Pause.)

Psyche.

Min Amme!

Ammen.

Ja, her er jeg, kjære Barn!

Psyche.

Hør, naar du kommer hjem, forglem saa ikke
At passe paa den Sommerfuglelarve,
Som jeg i Haven fandt; jeg vilde nødig,
At ei den Stakkel skulde Vinger faae.

Ammen.

Ja jeg skal vogte den, mit søde Barn,
Som om det var den lille Psyche selv.

Psyche.

God Nat!

De Andre.

Sov sødt, og drøm til Morgenrøden!

(De staae Alle tause, og betragte hende nogen Tid. Hun slumrer ind.)

Dronningen.

Ak hun sover! Nu mit Hjerte
Kan jeg Luft i Taarer give.

Lycomedes.

Lad os gaae. Vi kan ei blive.

Dronningen.

Ha, jeg døer af denne Smerte!
Troer du, jeg mit Barn forlader
Her blandt disse vilde Klipper,
Hvor hver Gnist af Livet slipper?
Nei, umuligt, grumme Fader!

Lycomedes.

Det, som Guderne befale,
Kan ei Mennesket forandre.
Lad os ile, lad os vandre,
Før hun vaagner af sin Dvale!

Dronningen.

Aldrig jeg i mine Dage
Mig fra hende skille kan.
Lycomedes! haarde Mand!
Skulde Moderen bedrage
Selv sit Barn, og bort sig stjæle,
Naar det sover med den Tanke,

At ei Moderen vil vanke,
Men ved Leiet kjærlig dvæle?
Nei ved Himlen! Jeg vil ikke,
Naar min Psyche vaagner op
Paa den øde Klippetop,
Søgende sin Moders Blikke,
Hun forskrækket da skal see
Vilde Dyr i Klippehuler,
Hvor den fæle Drage skjuler
Sig i Lag af Iis og Snee.

Ammen.

O min Dronning, takket vær!
Er du Moder, er jeg Amme,
Derfor føler jeg det Samme,
Vi vil Begge blive her.

Lycomedes.

Tier stille, svage Qvinder!
Standser eders Skrig og Graad!
Vandrer bort, det er mit Raad,
Bort fra disse Klippetinder!

Dronningen.

Før Kronions Lyn mig ramme.

Ammen.

Før skal Orcus mig fortære,

Begge.
Før mit Barn forladt skal være

Dronningen.
Af sin Moder!

Ammen.
Af sin Amme!

En Offerpræst (trædende frem).
I Apollos Navn jeg byder,
At I standse disse Skrig.
Vækker ei det arme Lig,
Men Oraklets Villie lyder!
Fatum eier nu den Døde,
Eders er hun længer ei.
Vandrer roligt eders Vei!
Lad den nære Morgenrøde
Eder ikke skue her!

Dronningen.
Aldrig, aldrig! Jeg vil blive.

Ammen.
Ingen skal mig herfra rive.

Offerpræsten.
Om I har den Døde kjær,
Under hende Ro, den Arme!

Dronningen.
Vee mig!

Ammen.
Lad os vække hende!

Dronningen.
Psyche!

Ammen.
Vaagn!

Lycomedes.
Tilbage, Qvinde!

Offerpræsten (til Kongen).
Lad dem ikke saadan larme!

Lycomedes.
Terner! Kommer hid, og fører
Disse tvende Qvinder bort!

Dronningen.
Nei.

Ammen.
I faaer os ikke fort.

Lycomedes.
Eders Konges Villie hører!
Lyder!

(Dronningens Følge omringer hende og Ammen.)

Dronningen.
Lyder eders Dronning!

Ammen.
Bort! hvad har I vel isinde?

Dronningen.
Lyder eders Herskerinde!

Lycomedes.
Lyder mig, som eders Konning!

Dronningen.
Dræb mig heller!

Ammen.
Knuus mig, Himmel!

Dronningen.
Psyche!

Ammen.
Følesløse Mand!

Dronningen.
Vaagn, du Arme!

Ammen.
Ha, Tyran!

Lycomedes.
Hvilken Støien!

Offerpræsten.
Hvilken Vrimmel!

(Dronningen og Ammen føres bort. De Tilbageblevne danne endnu bestandig en Gruppe om Psyche, hvortil nu Kongen og Offerpræsten slutte sig.)

Menippe.
Medens Hine larme, skrige,
Sover hun en rolig Slummer,
Glemmer i sit Drømmerige,
Hvordan Verdensbølgen skummer,
Glemmer egen Sorg og Kummer.
Sov, du altfor Lykkelige!

Janassa.
Paa den steile Klippetind,
Mellem Iis og Snee og Taage,
Hvor de lumske Slanger vaage,
Sover hun med roligt Sind.
Om de lukte Øienlaage
Suser Nattens kolde Vind.

Thoon.
Ak, og paa de sorte Klæder
Hviler hendes hvide Krop!
Kommer, vilde Dyr, og græder
Paa den frosne Klippetop,
At hun ei skal vaagne op
Ene paa de skumle Steder!

Eurytus.
Til at blive her tilbage
Føler jeg en mægtig Lyst,

For ved Modet i mit Bryst
At bekæmpe denne Drage.
Men Oraklets grumme Røst
Gjør de stærke Kræfter svage.

Lycomedes.

Sov, mit Barn, med blege Læber;
Drøm hvad kun sig drømme lader,
Kun ei derom, at din Fader
Ikke heller selv sig dræber,
Før han grusom dig forlader,
Og dit Blod ved Dragen klæber!

Offerpræsten.

Venter ikke længer her!
Iler, at ei Dagens Lue
Skal fortørnet eder skue,
Thi Aurora er os nær.
Seer, alt funkler Lucifer
Paa den østre Himmelbue.

Menippe.

Sov, beskjærmet af en Gud!

Janassa.

Sov, og om du vaagner atter,

Thoon.

Vaagn ei som en Drages Brud,

Eurytus.
Men til Held, som Ingen fatter!

Lycomedes.
Sov en evig Søvn, min Datter!

Offerpræsten.
Iler! Timen rinder ud.

(Fakkerne slukkes. Fligene af det sorte Teppe bredes over den Sovende.)

Choret.
Psyche! Væneste Mø! Græd ikke meer! Sov nu fra Sorgen sødt!
(Alle gaae.)

Efter en kort Pause kommer Zephyr, fulgt af en Skare smaa vingede Drenge, som bære svage blaalige Blus i Hænderne.

Zephyr.
Hid er jeg kommen.
Gaaer jeg vel ret?
Ha hvilken rædsom,
Frygtelig Plet!
Iisgroede Klipper,
Sneedækte Jord!
Her vist min Broder
Boreas boer.
Aldrig har Zephyr
Været her før,
Her, hvor Naturen
Visner og døer.

Ha, hvilken bælmørk,
Frygtelig Nat!
Lyser, at jeg kan
Søge min Skat!
O men Triumf! Jeg
Kan hende see.
Himmel! Den Arme
Hviler paa Snee.
Stille! Hun sover;
Rører jer ei!
Hen over Roser
Tog jeg min Vei,
Greb deres Vellugt:
Zephyr, din Ven,
Over dit Ansigt
Gyder den hen.
Sagte jeg løfter
Dig i min Arm.
Vaagn ei, men sov kun
Tryg ved min Barm!
(Han løfter hende sagte op.)
Ak hun er kold! Hun
Fryser vist her.
O men hvor skjøn, og
Let som en Fjer!
Hvi saa bedækt af
Hvidt og af Sort?
Bort med dit Støvslør!
Ligklædet bort!
(Han tager sagte Teppet og Sløret af hende, og hun bliver tilsyne i en broget Dragt. Derpaa raaber han:)

Nøddeknækkerne.

Et Satyrspil.

Personerne.

Astræa.
Pomona.
Morgenstjernen.
En Aster.
Krigsraad Hans.
Mette, hans Kone.
Jens, deres Søn.
Gine, deres Datter.
Maren, deres Svigerdatter.
Mads, deres Sønnesøn.
Peer, Poul, } deres Bekjendte.
Et Egern.
Første Nøddeknækker.
Første Satyr.
Chor af Nattens Aander.
Chor af Mørkets Aander.
Chor af Kjøbstedfolk.
Chor af Nøddeknækkere.
Chor af Satyrer.

Handlingen foregaaer i en Skov.

Astræa og Pomona.

Pomona.

Velkommen paa dit aarlige Besøg,
Du Guders Dronning!

Astræa.

Som sædvanlig, kommer
Jeg henimod den Tid, da Frugten modnes,
Thi skinner høstlig Sol paa dine Æbler,
Da drømmer jeg om Fortids gyldne Frugt,
Og troer at see Guldaldren vendt tilbage.

Pomona.

Maaskee den er det; see min Æbleskov!
Er ikke hver en Frugt i Solens Straaler
Et gyldent Pant?

Astræa.

Men Pantet kan bedrage.
Du veed, Pomona, dengang alle Guder
Fra Jorden flygted ved Jernaldrens Komme,
Var jeg den Sidste, som forlod vort Hjem,
Thi nødig opgav jeg den kjære Jord;
Og først da Menneskenes Slethed tiltog,

Drog ogsaa jeg fra Jorden op til Himlen,
For der at samles med de andre Guder,
Som forud vare gaaet. Der boe vi nu,
Vi selv usynlige for Jordens Øie,
Men sendende den Bud i klare Nætter
Ved Stjerners Lys, der synligt stiller frem
Vel ei os selv, men vor Bedrift, vor Vandel,
Og minder Jorden om, at end vi leve,
Og tause skue den, og holde Bog
Med al dens Færd, og dømme den omsider.
Til Tegn derpaa har jeg min gyldne Vægt
Paa Himlen sat. Hvert Aar, i Høstens Tid,
Naar Himlens Jomfru, sendt af Ceres ud,
I Haanden holdende sit Ax af Guld,
Unddrager sig det Favnetag, hvori
Den stærke Solgud holder Møen fangen,
Da stiller sig min Vægt paa hendes Plads,
Usynlig vel i Solens Flammehav,
Men virksom just. Som synligt Tegn du seer
Andromeda ved Midnatstid at hvile
Sit Hoved paa den dunkle Hvælvings Toppunkt,
Og hende følger Jasons gyldne Vædder,
Og lavt paa Himlen Hvalen, hendes Fjende,
Men høit Befrieren, den kjække Perseus,
Imens Europas skuffende Forfører
Dem følger baglænds, med sit Øie fæstet
Paa Jagtens Drot, den truende Orion,
Som hæver just af Oceanets Bad
Sin Midie, sluttet ind af tre Saphirer.
Da skiftes lige mellem Dag og Nat,

Og i det Øieblik, da begge mødes,
Nedstiger jeg til Jorden, for at see,
Om jeg kan kaare den til stadig Bolig
Og lokke Guderne paany tilbage.
Thi sandelig, vi Guder elske Jorden
End meer end Himlen. Hellere vi færdes
Blandt Jordens kjække Sønner, skjønne Døttre,
End blandt de funklende, de kolde Stjerner;
Paa Grønsvær og paa Blomsterleier hvile
Vi heller end i Himlen, der, lig Havet,
Ufrugtbart ruller sine sølvblaae Bølger;
Og gjerne bytted vi det rene Lys
For Lysets Brydning i en jordisk Luft,
Hvor Skyer sænke sig mod Horizonten
Og staae i Morgen- eller Aftenrøde.
Her er dog Frugter, her er Fuglesang,
Og Tiden har et Indhold. Ak! i Himlen
Er Tiden tom, og hviler, skjøndt ustandset.
Hvad Stilling hver en Stjerne har om tusind,
Om Millioner Aar, det veed jeg alt,
Selv fjerneste Tid er her nærværende,
Saa godt som Øieblikket i sin Flugt,
Og Døden er i dette Rige Hersker,
Fordi man ikke lever i Momentet
Meer end i Det, som svandt, og Det, som kommer.
Men her hos eder veed ei selv en Gud,
Hvad næste Time bringer, thi paa Jorden
Er Tiden ei den indholdsløse Afstand,
Som Stjerner maale paa uhørlig Gang,
Men den er fuld af Spirer, som vi Guder

Vel have lagt deri, men for hvis Fremvæxt
Kun Mennesket tør raade.

Pomona.

Du har Ret,
Og jeg forstaaer dig, skjøndt jeg selv kun fører
Et jordisk Liv, hvorvel jeg er Gudinde.
Jeg kommer aldrig op til Guders Bolig;
Og fæster stundom sig mit Blik paa Himlen,
Da speider jeg kun der de strenge Magter,
Som bringe Nat og Dag og Aarets Tider.
Paa Riimfrost agter jeg, paa Hagl og Solskin,
Paa Veirliget, som Solens Nedgang lover
For næste Dag; og seer jeg op til Maanen,
Da tænker jeg kun paa, at ogsaa dette
Saa stille Lys kan fremme mine Spirer
I Væxt og Modning mellem Ny og Næ.

Astræa.

Og du er lykkelig, fordi du fylder
Den tomme Tidsbetragtning med et Indhold —
Og med et jordisk, — ogsaa Det er godt.
Paa Frugten kommer Alt dog an tilsidst,
Og af dens Frugter skal man kjende Tiden.
Velan, jeg kommer for at see din Rigdom.

Pomona.

Men nu gik Solen ned; og kommer Natten,
Da lukker sig hvert Blad paa mine Træer,
Og alle Frugter hænge mat paa Grenen.

Men kom imorgen ved det klare Solskin,
Da skal jeg vise dig en Skov af Æbler,
Der titte frem bag Høstens røde Løv,
Lig Hoveder af skjulte Amoriner
Med Alabasterhud og Purpurkinder.
Jeg viser dig mit Viinbjerg med dets Druer,
Og mine Blommer, Ferskner, Abricoser,
Og Nøddeskoven, som er stor og rig.

Astræa.

Nu vel, jeg møder dig i Solens Glands.

Pomona.

I Solens Glands jeg aabner dig mit Hegn.

(De gaae.)

Vexelsang
mellem Nattens og Mørkets Aander.

Nattens Aander.

Nu tabte Dagen sit sidste Skjær,
Og Natten løfter sin Vinge,
Nu falder Duggen paa Blomster og Træer,
Og vil dem Kjølighed bringe.
Sit Liv Naturen har indad vendt,
Den hviler i Drømmenes Taage,
Til Alt den qvægende Søvn er sendt,
Nattens Tanker kun vaage.

Mørkets Aander.

Nu bliver det mørkt, nu bliver det godt,
Nu snige sig Tudser og Snoge
Med Flaggermusen fra Hexens Slot
Ud af de dybeste Kroge.
Paa Rov alt Ulven og Ræven gaaer,
De speide med List, de lytte;
Med den hvæssede Kniv Morderen staaer,
Og Vandreren er hans Bytte.

Nattens Aander.

Inat Astræa paa Jorden gaaer,
Og om Retfærdighed freder;
Med Stjernekrandsen omkring sit Haar
Det rugende Mulm hun spreder;
Thi Natten er kun en mildnet Dag,
Som Larm og Lidenskab fjerner,
Hvor Sjælen prøver sit Vingeslag
Ved Glimt af evige Stjerner.

Mørkets Aander.

Hvi falder Mørket ei rigtigt paa?
Ha! bort, I lysende Stjerner!
De sorte Skyer vi kalde maae:
Kommer hid, vore hjelpende Terner!
Ei Andet fortjener Navn af Nat,
End Ravnemørket det sorte;
Da tage vi paa vor Gjerning fat,
Naar Himlen har lukt sine Porte.

Nattens Aander.

Hvad er vel skjønt som en Efteraarsnat,
Naar talløse Stjerner funkle,
Naar Himlen aabner sin rige Skat,
For Jordens Pragt at fordunkle?
Har Rosen sænket det sidste Blad
Og Skoven de høieste Toppe
I Forgængelighed, som splitter dem ad,
Da fødes Vaaren deroppe.

Mørkets Aander.

Den forventede Nat ei frem vil gaae
Under Himlens Hvælving heroppe.
Tre Favne dybt vi den søge maae
Mellem de døde Kroppe.
Ei plages vi der af Stjerneskin,
For Lyset vor Dont sig skjuler.
Afsted! vi os bore med Vellyst ind
I Dødens lukkede Huler.

Nattens Aander.

Her aandes Æther ved Stjerneskin,
Her møde de himmelske Muser,
Og tale til Sjælen i Nattens Vind,
Som sagte vifter og suser.
Om Dagen drømmer du Verdens Drøm,
Men først naar Stjernerne tindre,
Naar Natten favner dig kold, men øm,
Vaagner af Søvn dit Indre.

Morgenstjernen.

Med Diademet paa min Pande
Jeg vandrer ud,
Og stiger over Verdens Lande
Som Lysets Bud.
I Morgenrøden hvid jeg funkler,
Som Lilien i en Rosenkrands.
Betragt mig nu, thi snart fordunkler
Mig Solens Glands.

Jeg hilser jer med venligt Øie,
I Brødre smaa,
I Blomster, som paa Mark og Høie
Lig Stjerner staae!
Jeg selv er Himlens, men jeg kjender
I eder dog min Slægt paa Jord,
Og vexler med jer, som med Venner,
Saa mangt et Ord.

En Aster.

O! seer du mig, som staaer saa ene
I ukjendt Braa,
Hvor Tidsler kun og Neldegrene
Omkring mig staae?
Jeg voxer i en Skovfogds Have,
Som ingen kjærlig Pleie fik;
Paa mine Farvers rige Gave
Seer intet Blik.

Morgenstjernen.

Jeg seer den, naar jeg Blikket kaster
I Krogen hen;
En Stjerne seer jo let en Aster
Og sees af den.
Men du, som deler med mig Navnet,
Hvorledes falder Skjæbnen paa,
Dig her, blandt ædle Blomster savnet,
At lade staae?

Asteren.

Vel sandt, jeg fører Navn af Stjerne,
Men til hvad Gavn?
Ak! jeg er ikke meer moderne
Med samt mit Navn.
Enhver, som har en Kjendermine,
Mig siger, jeg er ikke Stort,
Men hed jeg bare Georgine,
Var Lykken gjort.

Morgenstjernen.

Hvem er da hiin Udødelige,
Som har saa kjæk
Faaet selv en Stjerne til at vige
Fra Pladsen væk?

Asteren.

Jeg veed ei, om en Fyrstekrone
Var trindt om hendes Lokker slængt,

Hvad eller om en simpel Kone
Har mig fortrængt.

Morgenstjernen.

Dog er der Nogen vel, som Tingen
At tyde veed?

Asteren.

Vel er det haardt, dog veed nok Ingen
Derom Besked.
Jeg, som var Efteraarets Hæder,
Dets Stolthed og dets bedste Glands,
Maa see, at man med Fødder træder
Min ædle Krands.
Mig, som paa Jorden er en Stjerne
I Høstens Løv,
Mig vil man for en Anden fjerne,
Hvis Navn er Støv!

Morgenstjernen.

Du Stakkel! du er ilde faren:
Et Navn, som Intet sige vil,
Fortrænger dig, hvem Stjerneskaren
Stod Fadder til.
I Tidens Retning tydes Meget
Ved dette Træk,
Thi fra dens Nydelser er veget
Hver Stjerne væk.

Den hænger ei ved en Gudindes,
Ei ved en Stjernedronnings Favn,
Men ved den første bedste Qvindes
Private Navn.
Men trøst dig, Broder! du maa heller
Som Stjerne staae,
Ja mellem Tidsler selv og Nelder,
Tilsidst forgaae,
End med en flau Betegning prale
I fine Blomsters Compagnie,
Og lade Moden dig befale,
Du som er fri.
Farvel! Jeg tør ei længer tøve,
Thi Solens Glands
Er nær, og vil min Isse røve
Dens Morgenkrands.

Asteren.

Han drager bort og Faklen slukker,
Men Solen stiger mægtig op,
Og allerede Fuglen klukker
I Redens Top.
Men hvilken Larmen, hvilken Tummel!
Den stille Skov
Gjenlyder alt af Vognes Rummel
Og Hestes Hov;
De grove Stemmer huje, skrige,
Alt hører jeg dem nær herved.
Farvel, mit stille Drømmerige!
Farvel, min Fred!

En Skare Kjøbstedfolk.

Hans.

Nu troer jeg, at vi ved Maalet staae,
Og Løn for Møien vi snart vil faae.
Det er en gammel, agtværdig Skik,
Som holder endnu bestandig Stik,
At drage til Skoven om Efteraaret,
Og plukke hvad Nøddebusken har baaret.
Jeg haaber, Kone, du har ei glemt
Syposen hjemme, thi det var slemt.

Mette.

Nei, lille Mand! Og see, den er stor,
Den rummer adskillige Pund, jeg troer.

Hans.

Du, Jens, min Søn, du husked vel nok
At tage med dig din krogede Stok,
Som er ved Plukningen saa beqvem?

Jens.

Her er den, Papa, den er meget nem,
Og min Kone, Maren, din Svigerdatter,
Har ogsaa medbragt sin største Pose.

Maren.

Ja to for een.

Jens.

Og seer du, Fatter,

Gyldendalske Boghandel — Reitzelske Afdeling

EMIL AARESTRUP

Illustrerede Digte

Illustrationer

af

Hans Nic. Hansen og Knud Larsen

60 Øre

Bestillingsseddel

Gjennem:

udleveres:

Navn:

Bopæl:

Bestillinger modtages i enhver Boglade

Gyldendalske Boghandel — Reitzelske Afdeling

HOMER

ILIADE OG ODYSSE

Oversat af

Chr. Wilster

4de Oplag — à 2 Kr.

Bestillingsseddel

Gjennem:

udbedes:

Navn:

Bopæl:

Bestillinger modtages i enhver Boglade

Vor Søn, af hvem jeg mig ikke vil rose,
Er en Pokkers Dreng: vor lille Mads
Kryber op i Træet, han er tilpas
Til at bane sig Vei til den øverste Top,
Hvortil selv Stokken ei rækker op.

Hans.

Den Tolvaars-Dreng er saa rask som kjøn,
Jeg mærker, han er min Sønnesøn.

Mette.

Ja, det er en prægtig lille Pog.

Peer.

Hr. Hans! jeg ogsaa har Kjep med Krog.

Poul.

Jeg ligeledes.

Mette.

Vor Datter Gine
Er forsynet med mageløse Lommer.

Gine.

Og Peer har en Datter, som hedder Line,
Og Poul har en Søster, som hedder Bine,
Hver af dem, med Pose bevæbnet, kommer.

Hans.

Saaledes er Alting da parat.
Saa kryb nu op, du lille Krabat!

I Toppen kommer kun du alene,
Vi Andre vil staae paa de lavere Grene.

Maren.

Men fald ei ned, min søde Mads!

Mads.

Og om saa var, jeg er ikke af Glas.

Hans.

Det er Pokker til Hoved, den Dreng han har!

Mette.

Det mangler ham aldrig paa kløgtigt Svar.

Jens.

Han skabtes til noget Stort at være.

Maren.

Han bliver engang Familiens Ære.

Peer (til Poul).

De tale vel meget i høie Toner.

Hans.

Det er mærkeligt nok: tre Generationer
Ere samlede her for at plukke Nødder.
Velan, saa bruger nu Hænder og Fødder
Og krogede Kjeppe, gode Mænd,
Mens Damerne brede Forklæder hen,

Hvori de sanke med Iver...

Hvad vi Andre kaste fra Træet ned.

Chor.

Nu pluk!
Pluk, pluk!
Alt falde de vægtige Nødder
I Pigernes Skjød fra den gyngende Top.
Nu buk,
Buk, buk
Dig ned ved de knudrede Rødder
Og sank dem i Forklædet op.
Jeg svimler heroppe ved ned at see,
Over alle de Skjønheder bøiet.
Nu luk,
Luk, luk
De smilende Læber, som mod mig lee,
Og luk for Skjelmen i Øiet.
Hr. Nabo! jeg tørster, saavidt jeg kan mærke.
Thi sluk,
Sluk, sluk
Min Tørst, lad mig laane din Lærke.
Tilgiv at tilbunds jeg den stikker!
Kluk kluk,
Det er Damernes Skaal, som jeg drikker,
Mens Fuglen lig, der forlod sit Buur,
Jeg skuer fra Høiden en rank Figur,
Saa smuk,
Smuk, smuk,

At et Nedblik maatte mig friste.
Ja suk,
Suk, suk,
Mit Hjerte, kun ikke du briste!
Nu pluk,
Pluk, pluk!
Her kaster jeg Grenen, den sidste.

Hans.

Min Tro! vi fik en rigelig Høst.
Men efter Arbeid forlanges Lyst.
Nu, mener jeg, er der kun Eet tilbage:
At i Mag og Ro vi paa Nødderne smage.

Mads.

Min Bedstefa'er taler som Philosoph.

Hans.

Den Dreng er dog af et eget Stof,
Han kjender endog Philosophie.

Jens.

Ja, det er et mageløst Genie.

Hans.

I Græsset her vi os leire vil,
Mens ugeneert Enhver sig strækker,
Og vi prøve, hvad Nødderne due til.
Men, Kone, hvor er vor Nøddeknækker?

Mette.

Ak! Noget skal man dog altid glemme;
Vor Nøddeknækker er bleven hjemme.

Hans.

Hvorledes! Nu har jeg hørt saa galt!

Mette.

Ja, bedste Mand, det er ret fatalt.
Men, Jens, maaskee har du din i Lommen?

Jens.

Desværre, min egen er forkommen;
Jeg stolede paa, her var en anden.

Maren.

Vor lille Mads har slaaet den for Panden,
Han legede med den som Soldat,
Og slog den istykker reent placat.

Hans.

Saa maae vi laane hos fremmede Mænd,
Og love dem, de skal faae dem igjen.
Mon ikke der findes en hos Jeppe,
Eller ogsaa hos Christen?

Sine.

Jeg troer det neppe.

Hans.

Hr. Peer! tillad mig eder at spørge,
Om I kan med Nøddeknækker forsørge.

Peer.

Nei, det er dog mærkeligt! den har jeg glemt.
Men Poul maaskee?

Poul.

Ak nei! For Fanden!
Jeg Tosse den glemte.

Hans.

Det var da slemt!
Men saa maa her være nogen Anden .....
I gode Herrer og Damer her!
Behager at høre mit Ord: Enhver,
Som er forsynet med Nøddeknækker,
Og vil være saa god at lægge den til,
Den høire Haand iveiret rækker,
(Eller ogsaa den venstre, hvad helst han vil);
Men alle, som ingen Knækker bære,
Have den Godhed at lade det være.

Chor.

O Vee! o Nød!
Ei Nogen vover sin Haand at række.
Vi maae Hænderne lægge
Med Flauhed i Skjød!
O haarde Stød
Hvordan skal vi Nødderne knække!

Hans.

Det eneste Raad, som nu jeg kjender,
Er at knække dem da med egne Tænder.

Jeg selv mig ikke dermed befatter,
Men jeg tænker, min Kone, min Søn og min Datter
Ere villige til . . . . .

Mette.

Men, kjære Mand!
Du veed, jeg har en forloren Tand,
Og den har kostet dig fem Rigsdaler;
At spendere de Penge, det gaaer ei an.

Hans.

Du har Ret; men maaskee da vor Gine kan.

Gine.

Nei Tak! dertil mig Ingen befaler.

Hans.

Min Søn, min Støtte! har du Mod dertil?

Jens.

Nei, Fader, jeg nødigt prale vil.
Men jeg tænker, min Mads, min unge Pode,
Maa have Tænder, som ere gode.
Hvor er han dog? Jeg vil strax ham kalde.

Maren.

Nei nei! han har ikke skiftet dem alle.

Hans.

I gode Herrer og Damer her!
Behager at høre mit Ord: Enhver,

Som er forsynet med stærke Tænder,
Og vil være saa god at lægge dem til,
Iveiret maa løfte begge Hænder,
(Eller ogsaa den ene, hvad helst han vil);
Men Alle, som svage Tænder bære,
Have den Godhed at lade det være.

Chor.

O traurige Kaar!
Ei Nogen vover sin Tand at byde;
Man saa let kan den bryde
Paa Skallen haard.
Det bedrøveligt gaaer!
Hvordan skal vi Nødderne nyde?

Et Egern (i Trætoppen).

Knik knak!
Knik knak!
Saadan gaaer det til.
Det lurvede Pak
Bestjæle mig vil,
Mig skille ved Nøddernes Føde,
Og kan ikke formaae
Gjennem Skallen at naae
Til Kjernen, den liflige, søde.
Mig smager den ret,
Mig er det saa let,
Hvormed Disse sig Hovedet brøde.
Vil I see, hvori Knuden den stak?
Vil I see, om jeg rigtig forstod 'et?

Her spiser jeg Nødden, da Skallen brak,
Hvorpaa jeg, til Tak,
Knik knak,
Knik knak,
Jer Skallerne kaster i Ho'det.

Chor.

Uforskammede Kræ!
Umælende Fæ!
Kaste Skaller paa Dyrenes Herre!

Egernet.

I kan glæde jer ved,
At jeg ikke derned
Lod falde Det, som er værre.

Chor.

Nu gaaer det for vidt! Du skal komme tilkort!
Lad os stene den Tølper af Træet bort!

Hans.

I gode Herrer og Damer! Et Ord!
Vi til den dannede Classe høre,
Og vil os ikke gemene gjøre
Med den Pøbel, som her i Skoven boer.
Jeg selv er Krigsraad, min Kone Frue,
Og her er Flere, som er af Stand.

Jens.

Men Knægten er fiin; velklædt er han;
Har du set hans Pels, hans Slæb og hans Hue?

Hans.

I vore Tider det gjælder ei meer,
I alle Dragter man Pøbel seer.

Chor.

Hvad skal vi Stakler da finde paa?
Hvordan skal vi Kjernen af Skallen faae?

Hans.

At knuse Skallen med tvende Stene
Er det eneste Middel, skulde jeg mene.

Chor.

Hvilken taabelig Sladder?
Saa gaaer Kjernen i Smadder.

Hans.

Om mit Raad ei Bifald vinder, jeg veed,
I kunde dog svare med Høflighed.

Chor.

Nei, nei, Kammerat!
Nu er Massen desp'rat.
Naar den Hunger skal lide,
Det maa du vide,
Gaaer det galt i en Stat.

Du dig troer noget Stort,
Til vor Fører du selv dig har gjort,
Blev ei valgt ved vor Stemme,
Og nu du os gjækker!
Hvi lod du din Knækker
Blive derhjemme?
Hvorfor lod din Søn
Sin Mads, som han holder for vittig og skjøn,
Og trækker omkring med som Bjørnetrækker,
Være Knækkernes Knækker?
Alt længe vi følte den tunge Vægt
Af dig og din Slægt;
Og var du end Krigsraad hundrede Gange
Det gjør os ei bange,
Vi dog hænge dig op ved de lange Been
I Træets Green.

Hans.

Forbarmende Himmel!

Jens og Sine.

Min Fader!

Mette.

Min Mand!

Maren.

Min Svigerpapa!

Chor.

Til Værket! Velan!
Kom, Krigsraad! Og var du endog Baron ....

Mads.

Ha hvilken frygtelig Revolution!

Hans.

Er der Ingen tilstede bag disse Træer?
Er der Ingen til Hjelp?

Chor bag Skoven.

Hjelpen er nær.

Chor paa Scenen.

Tys! tys! Hvad er Det?
Hørte jeg ret?
Hvad er Det for en Skare,
Som vil Skurken forsvare?

Gine.

Papa! knap troer jeg mit eget Øie,
Og dog er det saa, jeg seer det jo nøie:
Smaabitte Mænder mylre frem,
Med Nisser kunde man ligne dem,
De har tykke Hoveder, korte Been
Og svære Maver. Nei, sikken Een,
Som gaaer i Spidsen og fører dem an!
Hans Ansigt er fast en eneste Tand,

Rød er hans Trøie, besat med Snore,
Han har Sabel ved Siden, paa Støvlen Spore.
Ifald han kun mere velskabt var,
Saa vilde jeg troe, han var Husar.
Min Gud! det er Nøddeknækkere, Fatter,
Accurat, som man seer dem i Isenboden,
Men med levende Lemmer, rappe paa Foden!

Hans.

Tilforladelig, du har Ret, min Datter!

Første Nøddeknækker.

I Skoven hørte vi Larm og Støi,
Og hurtigt frem af vort Skjul vi fløi.
Naar jeg siger, vi fløi, er det Metaphor,
Thi vi kravlede frem af den dybe Jord,
Af en Kjelder, hvor Muldvarpen hos os boer.
Et Egern just havde bragt Besked
Om et æret Selskabs Forlegenhed,
Som og om sit eget uvorne Styr.
Med Riis vi tugted det uartige Dyr;
Saa skyndte vi os, for Hjelp at yde;
Det er just vort Fag. Vil De Nødder nyde,
Vor Mund har en Qværn, som Stene maler,
Vi knække saamange, som De befaler,
Naar et svagt Abonnement De betaler.
Hermed, jeg tænker, er Enhver tilfreds,
Og Freden stiftet i Deres Kreds.
Lad det ærede Selskab faae Nødder knækket,
Men ikke Halsen paa hinanden brækket.

Chor.

Herligt! Hurra!
Hvad Nød har vi da?
Alle nu ville vi Venner være,
Og de piinligt ventede Nødder fortære.

Mette
(til første Nøddeknækker).

Modtag en rørt Families Tak!
Vor Støtte, vor Værge, vor Ven, vor Fader
Af truende Farer ud De trak.

Hans.

Ædle Velgjører! De mig tillader,
At jeg spørger om Deres ærede Navn,
Thi tilvisse, mit Hjerte føler et Savn,
Indtil jeg faaer tolket til Deres Priis
Min Erkjendtlighed i vor Adresse-Avis.

Første Nøddeknækker.

Meget forbunden, kjære Mand!
Men at sige mit Navn, det gaaer ei an.
De maa vide, jeg og min hele Flok
Er anonyme; De begriber nok,
At det kan have gyldige Grunde,
For hvem der har saa enorme Munde.
Thi, seer De, det Arbeid var dog omsonst
At knække Skallen, hvis ei vor Kunst
Bestod i, Kjernens Værd at bedømme,
At dadle den eller og den berømme.

Derom maa jeg forud dem underrette,
(Thi Forord bryder ingen Trætte),
Mine Herrer og Damer: Naar Skallen vi knække,
Kan vi Nødden ei straks til Spise række,
Ei før De har hørt en grundig Dom
Og en lille Forelæsning derom.

Chor.

Fortræffeligt!
Det er lærerigt;
Utile dulci kalder man Sligt.

Første Nøddeknækker.

Og hænder det sig, at vi Kjernen laste,
Saa maae De den strax paa Jorden kaste,
For Himlens Skyld ikke spise den.

Hans.

Men ikke sandt, høistærede Ven,
De vil dog vel ikke laste dem alle?

Første Nøddeknækker.

Det maa komme, som det sig bedst kan falde,
Bestemte Løfter jeg nødig giver,
Thi Upartiskhed er al vor Iver.
Og her er mange Nødder iaar,
Som Enhver, der sig paa Nødder forstaaer,
Umuligt kan Andet end vrage.
Desuden have vi Grund til Klage;

Jeg skal sige Dem, men i Fortrolighed,
Især ifald De det ikke veed:
Her boer i Skoven en Slags Gudinde,
Forresten en smuk og anseelig Qvinde,
Saa at sige, Frugtens Forfatterinde,
Hendes Navn er Pomona, vi Knækkere maae
Under hendes Scepter desværre staae,
Og i Meget, som ei er saa rart, os finde.
Vort lille Laug — jeg kalder det saa,
Fordi vi selv jo kun ere smaa,
Thi af Antal ere vi ikke faa —
Har villet udvide sin Bedrift,
Men fik et Afslag, og det var stift.
Vi gav en ydmyg Ansøgning ind,
At det maatte behage hendes høie Sind,
At hver en Knækker, som Lauget tæller,
Fik ogsaa Bevilling som Æbleskræller.
Men gjætter De, hvad hun svarte, monstro?
At Nødder var Eet, men Æbler var To,
— Iøvrigt en høist besynderlig Sætning,
Hvis Mening undflyer den dristigste Gjetning, —
Men, føied hun til, — og det kan man forstaae —
Desuden maatte hun sige som saa,
— De vil mærke, Konen er ikke fiin —
At hun kastede nødigt Æbler for Sviin.
De begriber vel, efter saadan en Skose
Er man ikke genegen til at rose,
Og følgelig vil det Dem ikke frappere,
Om vi temmelig mange Nødder cassere.

Hans.

Jeg seer, De har skammelig Uret liidt,
Men Saadant hændes desværre tidt.
Jeg indseer sandelig ikke heller,
Hvorfor ei Den, som med Nødder faaer Bugt,
Skulde være capabel som Æbleskræller;
Baade Nødder og Æbler ere dog Frugt,
Vi have hos os, og det midt i en By,
Hvor Privilegier ellers er strenge,
En Corporation, som er langtfra ny,
Men tvertimod subsisterer længe:
Jeg mener Frugt- og Vildthandler-Faget,
Hvorover hidtil Ingen har klaget,
Skjøndt Vildtet dog ikke voxer paa Træer,
Og Frugten skydes ei med Gevær.

Første Nøddeknækker.

Jeg takker! Deeltagelse gjør saa godt;
Fik vi dog Ønsket bevilget blot!

Chor.

Men nu til Sagen!
Lad os Tiden ei trække.
Det lider med Dagen,
Begynder at knække,
Begynder jer' Bragen!

Første Nøddeknækker.

Giver hid eders Poser!
Giver hid, giver hid!

Chor.

Mon han dadler? mon han roser?
Naar faaer man en Bid?

Første Nøddeknækker.

Lutter Politik
I den Pose jeg fik.
Her er Æsthetik,
Og her er Poesie,
Og her Dramaturgie,
Og her hviler mit Blik
Paa Philosophie.
Brødre! kommer hid
For at dele mit Slid!
Hver har sit Fag,
Hver af jer nu tag
En passende Part,
Saa faaer Arbeidet Art
Og gaaer i en Fart.

Chor.

Men det regner, det regner!
Under Møien man segner.
Paa frygtelig Maade
Vore Damer blive vaade.
Skrækkelige Dag!
Bedst man troer sig i Mag,
Møder der med Eet
Ny Difficultet.

Nøddeknækkerne.

Kommer ind her i Læ,
Hvor sig hvælver et Træ,
Ved dets Fod er en Hule,
Hvor Værkstedet ligger;
Der kan man skjule
Sig godt og være sikker.
Lad saa Regnen fortrække,
Mens vi Nødderne knække.

(Alle ile bort.)

En Flok Satyrer.

Chor.

Lad regne, lad regne!
  Det plasker allevegne.
  Det er Latterens Graad,
  Hvormed Himlen gjør vaad,
  Naar den seer med sit Øie
  Paa Philisternes Møie.
For Satyrer, som svinge
  Sig dristigt og springe,
  Er Øieblikket godt.
  Her, hvor Græsset er vaadt,
  De sig boltre, de sig bade,
  Under dryppende Blade.

Første Satyr.

Vil I see den Caravane,
Som i Ly af vaade Træer
Stolper frem, og vil paa Tæer
Sig en Vei til Hulen bane!
See, hvor net hun løfter op,
Hun, som sine Strømper hytter!
Over Tuer, over Pytter
Gjør hun mangt fortvivlet Hop.
Nu de tæt ved Hulen staae,
Men først nu begynder Qviden:
Hulens Indgang er for liden,
Den er gravet for de Smaa.
Medens Nøddeknækker-Skaren
Vimser lystig ud og ind,
Staae de Andre, mod i Sind,
Udenfor i Uveirsfaren.
Nu de sig paa Maven lægge,
Og paa alle Fire krybe,
Ind i Hulen, i den dybe,
Hvor man Nødder lader knække.
Dog de Stakler kunde sparet
Hele den Besværlighed,
Thi nu skinner Solen ned,
Himlen har igjen sig klaret,
Al Naturen er i Ro,
Efter Badet den sig smykker,
Mellem Jord og Himmel bygger
Iris en syvfarvet Bro,
Solen er sin Nedgang nær,

Aftenrøden alt sig melder,
Og sit Purpurbæger helder
Over Skyer, over Træer.
Først paa slig en Times Vinge
Føler man en Gud tilstede;
Lad os Offer ham berede,
Lad de gyldne Lyrer klinge.

Chor.

Talløse Kræfter maae Guderne tjene;
Alt, hvad de Himmelske Tiden forlene,
Giver dem Tiden igjen.
Aanderne fødes og svinde,
Alle de finde
Veien derhen.
Hver i den Flamme, som Verden har skaanet,
Bringer sit Offer og takker for Laanet;
Intet kan offres, som kommer af Jord;
Ene hvad Guderne Livet
Selv have givet,
Tages igjen af det himmelske Chor.

Digteren bringer de tryllende Sange,
Helten Trophæer, som blodige prange,
Alle det Bedste, de fik.
Selv de letfærdige, kaade Satyrer
Modtog af Guden, som Solvognen styrer,
Tonende Lyrer,
Drag af olympiske Drik.

Lad os da bringe det Givne tilbage,
Phøbus vil tage
Satyrens Offer med smilende Blik.

Selv han os Livet har skjænket, den Mægtige,
Thi med hans Straaler formælet, de prægtige,
Vaaren i Skjødet os fandt.
Vintren er Kræfternes Dvale,
Solskin en Almisse, henslængt iblandt;
Ei til Satyrer og Nattergale,
Ikke til Biernes Honning og Braad,
Kun til sin Nødtørft Naturen har Raad.
Først naar Vaarens Gudinde,
Ført af de viftende Vinde,
Møder den mægtige Solgud i Stævnet,
Vorder Natur overdaadig i Levnet,
Ødsler med Spirer og Saft,
Har til det Unødvendige Kraft.
Da mellem Blomsternes Vrimmel,
Fuglenes qviddrende Stimmel,
Ogsaa Satyrernes Chor
Vaagner til Liv paa den gjenfødte Jord.

Vanskeligt dog i den blomstrende Vaar
Vilde man Satyren kjende.
Let han forvexles med Faunen, sin Frænde,
Naar han ungdommelig, letfodet gaaer
Under de skyggende Bøge,
Medens Dryaderne søge
Skjelmen at holde ved flagrende Haar.

Snart man ham møder med Nympher i Dands,
Hovedet smykt med en duftende Krands;
Drømmende snart han betræder
Skovenes eensomste Steder.
Vee ham, den Satyr, som aldrig har sværmet,
Smeltet af yndige Smiil,
Hvem sig den vingede Gud med sin Piil
Aldrig har nærmet!
Vee ham, om Rosernes Duft
Gik ham forbi i den vaarlige Luft!
Vee ham, naar Tiden er svunden,
Om han dens Krav har forsømt,
Aldrig har omfavnet ømt,
Aldrig begeistret har drømt,
Aldrig beruset har tømt
Skummende Bæger til Bunden!

Men naar den stærke, den mandige Sommer,
Bringende Byger og Tordenen, kommer,
Sænkende Faklen mod Jord,
Satyren dybt i Skoven sig skjuler,
Hvor i dens kjølige Grotter og Huler
Pan, den Forfærdende, boer.
Der, mens han lever i Skoven,
Voxer ham, dulgt i dens Hjem,
Bukkefodshoven,
Voxe ham Hornene frem.
Skindet, det laadne, ham dækker,
Skjønhedens Tid er ei meer;
Hvergang i Kilden han seer,

Over sit Billed han leer,
Mens han undseelig tilbage sig trækker,
Søger sit Ly, hvor han stille sig skammer
Mellem de tætteste Stammer.

Snart han dog glemmer sin Skam,
Høsten er kommen, den kalder og ham.
Frugten er moden, det rødmende Løv
Falder fra Træet og vorder til Støv,
Snart vil Hvader fra Skovene feie
Kronernes Rest,
Strøe dem i Blæst
Over de vildene Veie.
Hele Naturen Forgængeligheden
Aner, og venter sin dræbende Piil,
Mærker, at Skjønhed hernede
Er kun i Døden et Smiil.
Ikke fortvivler den dog i sin Kummer;
End, førend Parcen faaer Magt,
Før den gaaer ind til sin Slummer,
Klæder den sig i sin prægtigste Dragt,
Indbyder Alle til Gjæst,
Giver en glimrende Efteraarsfest.
Smykt med de sidste Farver er Salen,
Druen er krystet og staaer i Pocalen,
Nu, da det helder med Flammen,
Samler Naturen sin Kraft,
Tager i Døden sig sammen,
Skjænker sin ædleste Saft.

Afskedens Time forgylde den vil,
Intet skal spares, Alt skal gaae til.
Lystigt Bachanter! Hver sin Mænade
Krandse med Viinløvblade,
Svinge ved Fløitespil!
Nu fra sit lønlige Gjemme
Drager Satyrernes Chor,
Tager sin Plads ved det smykkede Bord,
Viser sit Aasyn og hæver sin Stemme.
Nu, da dog Alt skal visne paa Jord,
Nu er vor Skjønhed tilstrækkelig stor,
Lad os Undseelsen glemme.
Træde med Bukkefod Afskedens Dands,
Hænge paa Hornet i Panden en Krands,
Løse vor Tunge,
Lade den Hymner ved Høstgildet sjunge,
Dristig og kaad
Blandende Latter med Graad!

Phøbus, vor Fader, som Liv os har givet!
Før du gaaer ned til atlantiske Bund,
Hør dine Sønner at juble for Livet
Just i dets flygtende Stund!

Nøddeknækkerne og Kjøbstedsfolkene.

Hans.

Men det er dog en fortvivlet Ting!
Den hele Dag man trasker omkring,
Man udstaaer Plage, Møie, Besvær,
Og er bestandig dog lige nær.

Første Nøddeknækker.

Høistærede! min er Skylden ei,
Og mine Brødres ei heller.

Hans.

Nei!
Jeg tilstaaer, naar alle Nødder var slette,
Saa maatte de vrages, det var det Rette.
Men sørgeligt er det dog, min Tro,
For Den, der stod op, før Hanen fik Sko,
Og drog til Skoven for sig at fornøie
Og plukkede Nødder med største Møie,
Og blev i Regnen saa vaad som en Hund,
Og fik spoleret i Bund og Grund
Sit eget og sine Damers Tøi,
Hvis Indkjøbspriis er forbandet høi, —
Jeg siger, sørgeligt er det for ham,
Og maa næsten betragtes som en Skam,
At komme, ved Enden af slig en Dag,
Tilbage med uforrettet Sag,
Begive sig hjem med smudsket Dragt,
Og ikke den mindste Nød have smagt.

Første Nøddeknækker.

Jeg nægter ei, det er ubehageligt,
Og jeg beder Dem være forsikkret om,
At vi finde det Alle meget beklageligt
At maatte fælde saa streng en Dom.
Men ærede Selskab, ifald De vil
— Hvad vísselig De har Aarsag til —
Beklage Dem over hvad her er hændt,
Og især det daarlige Tractement,
Da ville de gunstigen behage
At rette Deres grundede Klage,
Ikke til os uskyldige Smaa,
Men til Den, som maa tage sig Alting paa,
Og som, naar vi Nødderne slette finde,
Alene bør til Ansvar staae,
Jeg mener den før omtalte Gudinde,
Pomona, som raader for denne Skov.

Hans.

Men hun skal jo være saa frygtelig grov?

Første Nøddeknækker.

Det kan ikke nægtes, men hun faaer vel Lov
Til at høre paa hvad De forebringer.
Deres Kreds, saavidt jeg kjender til den,
Bestaaer af frie, selvstændige Mænd,
Der ikke staae under hendes Vinger,
Saaledes som vi, der maae tie tidt,
Fordi vi boe her i Skoven frit.
Hun giver os nemlig Bolig her,

Men ingen Kost, som er noget værd,
Thi Nødder og andre Frugter spise
Vi nødigt, vi æde hellere Kjød,
Og maae os ret lykkelige prise,
Naar vi bare hver Søndag en Skovmuus nød.
Men vil De klage, saa gjør det snart,
Thi, seer De, det træffer sig just saa rart,
At en anden, meget fornem Gudinde
Er paa Besøg hos vor Herskerinde,
Og flittigt omkring med hende spadserer;
Jeg troer, at hun Skoven inspicerer,
Thi paa denne Tid kommer hun aarlig,
For at see, om ikke Frugten er daarlig.
Hvem veed? maaskee hun giver Dem Ret,
Ifald Pomona begegner Dem slet.
Det kan altid forsøges. Om ei til Gavn,
Til Skade bliver det ei. Hendes Navn
Er Astræa.

Hans.

Jeg kjender ikke den Slægt.

Første Nøddeknækker.

Det er en Dame, som har en Vægt.

Hans.

Ja saa? Den kunde man vel behøve.

Første Nøddeknækker.

Og ved samme Leilighed vil De prøve
— Ei sandt? De gav os et Haab derom —

At formilde Pomonas haarde Dom,
Hvorved hun vort usle Lang vil røve
Dets Ret til Æbleskrælleri?

Hans.

Om muligt, tjener jeg Dem deri.

Maren.

Men Lige for Lige! De veed, Hr. Knækker,
At min Mads, som har et stort Genie,
Og gjerne vil være for Skolen fri,
Ønsker en Plads i Deres Rækker.

Første Nøddeknækker.

Forsaavidt som Tingen paa os beroer,
Er Intet til Hinder, Æren er stor,
Vi skal ham gjerne recommandere,
Men Pomona raader for Det, som for Mere.

Jens.

Men min Dreng, har du ogsaa betænkt det vel?

Hans.

Og troer du, den Bane vil bringe dig Held?

Mads.

Ja, jeg føler, at Nøddeknækkerstanden
Er min Bestemmelse fremfor en anden.
At spise Nødder er en simpel Smag,
Men knække dem, det er en anden Sag.

Hans.

Men troer De, hans Tænder forslaae dertil?

Første Nøddeknækker.

Med Tiden det vistnok komme vil.
Nogle nye har han vel og ivente
Foruden de hidtil os bekjendte.

Mette.

Men har du betænkt, at dit Christennavn
Du mister, og du skal navnløs være?

Mads.

For Den, som paa Navnet Mads maa bære,
Er Tab af Navnet et ringe Savn,
Og Navnløsheden næsten en Ære.
Herefter, saa tidt jeg bedømmer en Kjerne,
Vil jeg betegne mig selv med en Stjerne.

Peer (til Poul).

Fra Mads til Stjerne, det Spring er stort.

Mads.

Ei meer end hvad Mangen før mig har gjort.

Hans.

Jeg mærker, han er bestemt derpaa,
Lad ham faae sin Villie da, lad gaae!

Jens.

At sætte sig mod det, nytter ei.

Mette.

Saa er han dog altid i en Vei.

Maren.

Forsørget alt i saa ung en Alder!
Det skulde jeg troe, man Lykke kalder.

Første Nøddeknækker.

Men jeg har alt sagt Dem, at Kosten er daarlig
Og Fortjenesten liden.

Jens.

Jeg giver ham aarlig
Nogle hundrede Daler i Soutien.

Maren.

Og Mad skal du faae fra mig, min Dreng!

Hans.

Men hvorledes erholder man Audiens?
Hvor er den Naadiges Residens?

Første Nøddeknækker.

Derhenne seer jeg en Satyrflok,
Lad os spørge dem ad, de vide det nok,
De staae hos Gudinden i Gunst og Ære,
Og kan os til megen Nytte være.
De nærme sig alt, saavidt jeg seer.
Lad os gaae dem imøde, det vil dem flattere;
Jeg kjender dem lidt, og med god Maneer
Skal jeg Selskabet for dem præsentere.

Første Satyr.

Som jeg seer, o Nøddeknækker, du med os nok tale vil.

Første Nøddeknækker.

Ja, saafremt ei ubeleiligt Øieblikket er dertil,
Vil jeg tage mig den Frihed under Skovens grønne Ly
Eder her at forestille disse Folk fra næste By.

Hans.

Mine Herrer! Et Bekjendtskab, hvorved Æren vist er min!

Første Satyr.

Siig mig, siig mig, Nøddeknækker, hvad er det for en Flok Sviin,
Som du driver her i Skoven?

Hans.

Bedste Herre! hvilket Ord!
Vi har, gjennemblødt af Regnen, kravlet paa den sorte Jord,
Og der findes her i Skoven ingen Børster, ingen Dug,
Ellers er vi, maa De vide, propre Folk til daglig Brug.

Første Satyr.

Men til Sagen! Evers Ønske?

Hans.

Kun en Audiens at faae
Hos Pomona blot en Time.

Første Satyr.

Men hvad tænker du dog paa?
For Gudinden vil du træde, saadan som du staaer og gaaer?

Hans.

Nok hun veed, som dannet Kone, ei man skuer Hund paa Haar.

Første Satyr.

Ja, men hun er ikke dannet.

Hans.

Det kan være. Nogle Træk,
Man fortæller, tyde paa det. Tiden vilde dog gaae væk,
Om jeg skulde først til Byen for at pynte mig. Derfor
Vil jeg Alting strax risquere. Denne Mening er nu vor,
At hvis De, min bedste Herre, vil os hjelpe til at faae
Audiensen, Alt vil lykkes, Alt paa bedste Maade gaae.

Første Satyr.

Lad mig høre din Begjæring hos Gudinden.

Hans.

Først jeg vil
Over disse Nødder klage, som herude lægges til;
Hver een af dem har en Feiler.

Første Satyr.

Er det muligt?

Hans.

Vist
og sandt!
Disse Herrer kan bevidne, ingen spiselig vi fandt!

Første Nøddeknækker.

Ja desværre! Det mig smerter, men saaledes er vor
Dom,
Hvortil efter megen Granskeu vi med Upartiskhed kom.

Hans.

Dernæst vil jeg ydmyg gjøre Fruen en Proposition,
Og, hvis hun bevilger denne, (saadan er min Condition),
Lade Nøddeklagen falde, hvori dog, hvis ei Forlig
Hun vil indgaae, let hun trækker korteste Straa.

Første Satyr.

Lad høre, siig
Conditionen, som du fordrer.

Hans.

Denne Nøddeknækkerflok,
Brave Folk med store Hov'der har ei her Fortæring nok,
Professionen er kun liden og ernærer ei sin Mand,
Derfor skal hun dem bevilge, hvad hun let bevilge kan,
At, foruden Nøddeknækken, de sig og befatte maae
Med lidt Æbleskrællen; derved vil de bedre Vilkaar faae.

Æbler attraaes meer end Nødder, og det fordrer meer Critik
Der at skjelne blandt de mange Sorter i enhver Boutik,
At bestemme blot ved Synet, om en ringe bruunlig Plet
Er et Tegn paa gode Safter, eller gjør et Æble slet,
Om det er en Gravensteiner, værdig til U. G. med Plus,
En Pigeon, Rainet, Borstorffer, eller en Paspommerus.

Første Satyr.

Har du flere Conditioner?

Hans.

Een endnu.

Første Satyr.

Dog ikke fleer?

Hans.

Mads! kom hid og buk for Herren. Denne Yngling, som De seer,
Er min Sønnesøn, begavet med et ikke ringe Pund,
Som han ønsker at benytte værdigt i Pomonas Lund.
Han har ingen Lyst til Nødder, han fortærer ingen Frugt,
Men desbedre vil hans Evne faae med Skal og Skrælling Bugt.
Kort og godt, han vil som Medlem paa det lille Værksted ind,
Han vil Nøddeknækker være, dertil staaer hans hele Sind.

Disse brave Folk af Lauget have givet deres Ord,
De vil tage ham i Lære, de vil lede ham paa Spor.

Første Nøddeknækker.

Vi vil gjerne, paa Pomonas Villie nu beroer det blot.

Første Satyr.

Kan han binde sine Buxer?

Maren.

Gud bevares! meget godt.

Hans.

Det er vore Conditioner Troer De, hun bevilger dem?

Første Satyr.

Derom har jeg ingen Mening.

Hans.

Tør vi stole lidt paa Dem,
At De vil os producere? Tør vi?

Første Satyr.

Det behøves ei,
Thi der kommer selv Gudinden.

Hans.

Hvor dog? hvor?

Første Satyr.

Ad denne
Vei.

Hans.

Der er To; hvem er den Rette?

Første Satyr.

Hun med Æblegren i Haar
Er Pomona; men den Anden, som med Stjernekrandsen gaaer,
Er Astræa.

Første Nøddeknækker.

Det er hende, som jeg talte til Dem om.

Hans.

Naa! det kan man kalde Lykke, at paa eengang Begge kom.

Astræa og Pomona komme.

Første Nøddeknækker.

Herskerinde! Denne Skare vil en Klage føre frem
Samt et Par beskedne Bønner.

Pomona.

Godt! saa lad mig høre dem.

Hans.

Evers Naade! Kun som Talsmand for en stor Majoritet,
Der paa Grund af min Erfaring mig til Fører ud har seet,

Som desuden, i Betragtning af min Værdighed, min Rang,
Følger mig med barnlig Tillid ad den ubekjendte Gang,
Kort og godt, ei i mit eget Navn og ei som Krigsraad Hans,
Men i Navn af alle Disse, som med ædel, dannet Sands
Vide rigtigt at vurdere Skovens Frugter, og i Sum
Kun som første Deputeret for et agtbart Publicum,
Forebringer jeg en Klage over Det, som er os hændt.
Eders Naade var det sagtens alt fra Arilds Tid bekjendt,
At man, efter gammel Vedtægt, drager hid hvert Efteraar,
For at plukke Hasselnødder, som man altid gratis faaer.
Æbler tør man ikke røre, det er strax et Thveri,
Men paa Nøddebusken pleier Plukningen at være fri.
Men tillad mig nu at spørge: Er det billigt, er det ret,
At fordi man ei betaler, skal man strax behandles slet?
Og desuden, skjøndt vi have, som det hedder, fri Entree,
Koster den dog svære Penge, som De nu skal faae at see.
Otte Vogne her i Følge, det er ikke Lidt, Madam!
Tænk Dem Hyrekudskens Regning! men De kjender ikke ham.
Otte Kjøresvende maa man give Drikkepenge til,
Og en Daler er det Mindste, hvormed Nogen nøies vil.
Og ved hver af Veiens Bomme — jeg forbittres i mit Sind —
Maa man sexten Gange skatte, naar jeg regner ud og ind;
Og nu er der fire Bomme, det gjør altsaa, som De seer,

Fiir' og tredsſindstyve Gange, hverken Mindre eller Meer.
Dernæſt hvert et Klædningsſtykke faaer man ganſke ruineert
Af den ſtærke Regn og Snavſet, hvormed her man er geneert.
De kan altſaa let beregne, paa hvad Viis det holder Stik,
Naar det hedder, at i Skoven Nødderne man gratis fik.
Tvertimod, i dyre Domme de, min Tro, betales maae,
Men desmere maae vi klage, naar vi ſlette Nødder faae.

Chor af Kjøbſtedfolkene.

Bravo! Bravo! See den Gamle, hvor han ride kan tilvands!
Hvilken Djervhed i hans Tale! Bravo! Bravo! Leve Hans!

Pomona.

Lad de vilde Skraal forſtumme! Stilhed i Pomonas Lund!

Chor.

Vi har Lov til os at yttre.

Førſte Satyr.

Vil I holde jeres Mund!
Bifaldsyttring er forbuden, Mishagsyttring ligeſaa.

Pomona.

Mine Nødder ere gode; ſelv jeg maa det bedſt forſtaae.

Hans.

Tvertimod, om De tillader! De, som Frugtens Producent,
Er til Frugten at bedømme netop meest incompetent.

Pomona.

Jeg, som Frugternes Gudinde, jeg har ingen Dom om Frugt?

Hans.

Den, som selv er Part i Sagen, bliver ei til Dommer brugt.
Vil De Sandhed høre, spørg da Hver af disse Folk derom,
Alle have samme Mening, Peer og Poul har samme Dom.

Pomona.

Peer og Poul mig ei bekymre. Har du smagt paa Kjernen?

Hans.

Nei,
Smagt den har jeg ikke.

Pomona.

Hvoraf veed du da, den duer ei?

Hans.

Dette Nøddeknækkersamfund har mig sagt, at den er slet.

Pomona.

Men nu siger jeg dig, Daare, den er god, og jeg har
Ret.

Hans.

Dermed er ei Sagen afgjort; Fruens Mening er ei min.
Ene Skallen er anseelig, Kjernen er forbandet fiin.
End af uforsøgte Nødder jeg i Lommen har en Skok,
Thi til een og hver at prøve var ei Tiden udstrakt nok;
Hvis man disse blot vil veie, er jeg overthdet om
Det paa Vægten alt skal kjendes, at hver anden fast
er tom.
Denne Dame, Fru Astræa, som nok er af Deres Slægt,
Vil jeg bede om at veie disse Nødder paa sin Vægt.

Chor.

Ogsaa mine skal hun veie.

Første Sathr.

Vil I holde jer i Skind,
Og især dog ikke storme paa Gudinden saadan ind!

Astræa (til Pomona).

Jeg, som ned til Jord var steget, kun for Tidens Frugt
at see,
Ikke ventede jeg, at Tiden sig saa selsomt vilde tee.
Hvad kan alle Frugter hjelpe for en Slægt, som ei
formaaer
Dem at nyde? som med Sløvhed gjennem Skov og
Have gaaer?

Vel jeg vidste det, Bedrifter give denne Tid ei Glands,
Men jeg troede dog, den smykte sig med Nydelsernes
Krands.
Men hvad her jeg seer, mig viser Tidens Yngel slap
og tung,
Som en alt udlevet Olding, skjøndt den roser sig som ung.
Alle Sandser har den svækket; den kun hører, den kun
seer
Gjennem Hørerør og Briller; den har ingen Tænder
meer,
Den maa lade Skallen knækkes af et dødt Maskineri,
Og erfare ved dets Viser, om der Kjerne var deri.
Før mig hen til andre Steder, hvor der ogsaa voxer
Frugt;
Seer jeg der den samme Slaphed, da til Himlen gaaer
min Flugt.
(Hun gaaer.)

Pomona.

Gak, du Nøddeknækkerskare, hjem til dine Skallers Rest;
Husk, du taales kun i Skoven, som en gammel Snylte-
gjæst.
Eder, hurtige Satyrer, giver jeg det muntre Bud,
At I flux af Skoven drive disse Kjøbsted-Rotter ud.
Lad dem Bukkefoden føle, naar I jage dem paa Flugt.

Chor af Satyrerne.

Det skal have gode Veie, vi skal snart med dem faae Bugt.
(Pomona gaaer.)

Chor af Kjøbstedfolkene.

Lad være! lad være!
Jeg skal gaae med det Gode.
Hvilken mageløs Affaire!
Jeg er skrækkelig tilmode!
Som Orkaner de blæse,
De fremad mig støde,
Jeg falder paa min Næse,
Jeg slaaer mig tildøde.
Jeg føler mod min Ende
Bukkefoden spænde,
Lad være! lad være!
Jeg føler i min Nakke
Hornene hakke,
Lad være! lad være!
I Ryggen det mig kilder,
I Panden det mig hviner,
Min Tanke sig forvilder,
Og det Hele mig piner.
Hvilken mageløs Affaire,
Jeg er skrækkelig tilmode!
Lad være! lad være!
Jeg skal gaae med det Gode!

Chor af Satyrerne.

Lykke paa Reisen, I Qvinder og Mænd!
I komme nok ikke saa snart igjen.

Nu tier den hele Hverdagslarm,
I Skoven er atter stille,

Paa Nattens hvælvede, sorte Barm
Atter Stjernerne spille,
Og alle Naturens Børn paa Jord
Lukke deres Oienlaage;
Til Hvile gaaer og Satyrernes Chor.

Chor af Nattens Aander.

Nattens Tanker kun vaage.

Or, my

+ 4 –

J. L. Heiberg:

Vaudeville Situationer.

Indhold:

Supplicanten. — Ja. — Emilies Hjertebanken. — Grethe i Sorgenfri. — Ulla skal paa Bal. — Seer jer i Speil.

Pris 1 Kr.

Udvalgte Digte.

Udvalg af Digte ved **Otto Borchsenius.**

Pris 2 Kr.

En Sjæl efter Døden.

Apocalyptisk Komedie med Indledning og Noter ved **Alfr. Ipsen.**

2 Kr. 50 Øre. — Eleg. indb. 4 Kr.

De Nygifte.

En Romance Cyklus.

Illustreret af **Carl Thomsen.**

Pris 4 Kr. — Eleg. indb. 7 Kr.

Fr. Bagges Bogtrykkeri.

